

Leena Eskola

**OULUN ETELÄISEN KORKEAKOULUKESKUKSEN
KANSAINVÄLISEN TOIMINNAN STRATEGISET
LINJAUKSET VUOSILLE 2013—2020**

**Opinnäytetyö
CENTRIA AMMATTIKORKEAKOULU
Yrittäjyyden ja liiketoimintaosaamisen koulutusohjelma
Toukokuu 2013**

TIIVISTELMÄ OPINNÄYTETYÖSTÄ

Yksikkö Ylivieskan yksikkö	Aika Toukokuu 2013	Tekijä/tekijät Leena Eskola
Koulutusohjelma Yrittäjyyden ja liiketoimintaosaamisen koulutusohjelma		
Työn nimi Oulun Eteläisen korkeakoulukeskuksen kansainvälisen toiminnan strategiset linjaukset vuosille 2013—2020		
Työn ohjaaja Marko Forsell, yliopettaja, Centria, Kokkola		Sivumäärä 95 + 29
Työelämäohjaaja Eija-Riitta Niinikoski, kehityspäällikkö, Oulun Eteläisen instituutti		
<p>Koulutus- ja tutkimusorganisaatioilla on monipuolista kansainvälistä osaamista ja ne ovat mukana useissa kansainvälisissä verkostoissa. Oulun Eteläisen (OE) alueella nähtiin tarpeelliseksi selvittää, miten niiden kansainvälinen osaaminen ja verkostot saadaan nykyistä suunnitelmallisemmin yhteiseen käyttöön.</p> <p>Oulun Eteläisen korkeakoulukeskus (OEK) on alueensa korkeakoulujen ja toisen asteen oppilaitosten yhteistyöverkosto, joka tekee koulutus- ja TKI-toimintaan liittyvää yhteistyötä. Oulun Eteläisen alueelle on suunnitteilla suuria kansainvälisiä hankkeita, joiden myötä kansainvälinen toiminta tulee lisääntymään. Tämä vaatii yhteistyöltä entistä enemmän konkreettisia toimia.</p> <p>Tutkimuksen tavoitteena oli tehdä ehdotus OEK:n kansainvälisen toiminnan strategisista linjauksista vuosille 2013—2020. Työn johdannossa esitetään OEK:n ja sen toimijoiden kansainvälistä toimintaa ohjaavia asiakirjoja. Teoriaosuudessa esitellään tutkimuksen kohde ja avataan keskeiset käsitteet. Tavoitteen selvittämiseksi haettiin vastausta kysymyksiin: 1) Miten OEK-toimijat arvioivat OEK:n tulevaisuusskenaariot? 2) Mitkä ovat kansainvälisen yhteistyön tavoitteet? 3) Miten yhteistyö toteutetaan?</p> <p>Työn empiirinen osuus toteutettiin Delfoi-menetelmällä, joka soveltuu ennakkointiin, tulevaisuuden hahmotukseen tai organisaation päätöksenteon valmisteluun ja yhteisöjen oppimiseen. Menetelmässä kootaan kattavan asiantuntijajoukon näkemyksiä kahdella tai kolmella keskustelukierroksella. Tähän keskusteluun osallistui ensimmäisellä kierroksella 30/47 (64 %) ja toisella 15/47 (32 %) asiantuntijaa. Keskeiset tulokset: Vuonna 2025 alueen koulutus- ja tutkimusorganisaatiot muodostavat kansainvälisesti korkeatasoisen ja vetovoimaisen verkoston, alueella on kansainvälisten toimijoiden järjestämää koulutus- ja tutkimustoimintaa ja keskeisinä kansainvälisen tutkimusyhteistyön aloina ovat neutriinofysiikka, tulevaisuuden tuotantoteknologiat ja mikroyrittäjyys.</p> <p>Opinnäytetyön tuloksena tehtiin ehdotus OEK:n kansainvälisen toiminnan strategisista linjauksista vuosille 2013—2020. Pienten täsmennysten jälkeen johtoryhmän kokous hyväksyi ehdotuksen. Aineisto koottiin tiiviiseen muotoon ja painatettiin esitteeksi.</p>		
Asiasanat kansainvälinen yhteistyö, kansainvälistyminen, kansainvälisyys, korkeakoulukeskus, OEK, Oulun Eteläinen, strategia, yhteistyö		

ABSTRACT

CENTRIA UNIVERSITY OF APPLIED SCIENCES	Date May 2013	Author Leena Eskola
Degree programme Degree Programme in Entrepreneurship and Business Competence		
Name of thesis The strategic plan of the international collaboration for the Oulu South Higher Education Network 2013-2020		
Instructor Marko Forsell, Principal Lecturer, Centria, Kokkola		Pages 95+29
Supervisor Eija-Riitta Niinikoski, Development Manager, Oulu Southern Institute		
<p>Educational and research institutes have a diverse international potential, and they participate in various international networks. There was a need to study how to utilize more systematic, and in collaboration, the potential and the networks of the educational and research institutions in the Oulu South region.</p> <p>The Oulu South Higher Education Network (OEK) is a cooperational network of the higher education institutions and the vocational schools in the region. Members of OEK collaborate in education, research and RDI activities. There are plans for large international projects to be conducted in Oulu South region. The volume of international activities in region will increase in the future. This requires concrete and more systematic cooperation than before.</p> <p>The objective of this research was to make a proposal to OEK of a strategic plan of the international collaboration for the period of 2013—2020. The introduction of this study introduces documentations that guide international activities of OEK and its actors. In the theoretical part the object of the study and the key terms are introduced. The main study question is divided into three sub-questions: 1) How do the OEK actors evaluate the future scenarios of OEK? 2) What are the objectives of international collaboration in OEK? 3) What kind of actions are needed for the collaboration?</p> <p>In the empirical part of this study the Delphi method was used. This method is suitable for predicting and evaluating future scenarios, preparing the organizational decision making and cooperative learning. On the Delphi method opinions of large expert group are collected during two or three discussion rounds. During the first round in this study, 30 experts of the invited 47 (64%) participated in the discussion. There were 15 participants (32%) in the second round. Key future scenario results: In the year 2025 region's educational and research organizations will constitute an international, high-class and attractive network. There will be educational and research activities organized by international organizations. The key sectors of international research collaboration are neutrino physics, future manufacturing technologies and micro-entrepreneurship.</p> <p>As the result of this study suggestions were made for OEK's strategic plan of international collaboration. After minor adjustments the board of the OEK accepted the suggestion. The summary of the material was published as a brochure of the strategic plan.</p>		
Key words cooperation, international, international cooperation, internationality, Higher Educational Network, OEK, Oulu South, strategy		

KÄSITTEIDEN MÄÄRITTELY

Botnia-alue

Botnia-alueen muodostavat Keski-Pohjanmaan maakunta, Oulun Eteläisen alue ja Pietarsaaren seutukunta (Botnia-strategia 2015 2010).

Botnia-yhteistyö

Botnia-yhteistyö on saanut alkunsa Keski-Pohjanmaan ja Pohjois-Pohjanmaan maakuntaliittojen aloitteesta tehdystä selvityksestä alueen korkeakoulurakenteen kehittämiseksi. Professori Jorma Rantasen toteuttama Keski-Pohjanmaan, Pietarsaaren ja Oulun Eteläisen alueen korkeakoulurakenteen kehittäminen -selvitys valmistui keväällä 2009. Selvityksestä annetussa raportissa esitetään tutkimuksen koko kohderyhmää koskevien johtopäätösten ja suositusten lisäksi myös aluetason kehittämissuosituksia. Botnia-alueelle esitetään mm. laadittavaksi yhteinen koulutuksen, tutkimuksen ja kehittämistoiminnan yhteistyötä vahvistava strategia ottamalla huomioon olemassa olevat maakuntaohjelmat, instituutiostrategiat, yhteistyösopimukset ja yhteistyöstrategiat (Rantanen 2009). Selvityksen pohjalta Botnia-korkeakouluyhteistyöstä on vuonna 2010 laadittu Botnia-strategia 2015, jonka tavoitteena on rakentaa korkeakouluille toimintamalli, jossa toiminnan vaikuttavuus ja tuottavuus vahvistuvat ja korkeakoulujen toimintaprofiilit ja rakenteet tukevat toisiaan sekä edistävät alueen kehittymistä. Yhteistyössä ovat mukana Centria ammattikorkeakoulu, Jokilaaksojen koulutuskuntayhtymä, Jyväskylän yliopisto - Kokkolan yliopistokeskus Chydenius, Keski-Pohjanmaan koulutusyhtymä ja Oulun yliopisto - Oulun Eteläisen instituutti (Botnia-yhteistyön kumppanuussopimus 9.6.2012). (Botniastrategia 2015 2010.)

Fennovoima

Fennovoima on vuonna 2007 perustettu kasvava energia-alan yritys, joka toimii Helsingissä ja Pyhäjoella. Fennovoiman omistaa Voimaosakeyhtiö SF, jossa on mukana 60 kaupan ja teollisuuden yritystä sekä kuntien ja kaupunkien omistamia energiayhtiöitä. Omistajat saavat Fennovoiman tuottaman sähkön käyttöönsä omakustannushintaan omistusosuuksien suhteessa. (Fennovoima 2013.)

Osaava Pohjois-Suomi

Osaava Pohjois-Suomi -suunnitelman keskeinen tavoite on tiivistää pohjoisten korkeakoulujen yhteistyötä tarkoituksena pyrkiä koko alueen kattavaan maakuntayliopisto tai maakuntakorkeakoulumalliin, joka tarjoaa alueen väestölle ja elinkeinoelämälle laadukkaat opiskelumahdollisuudet joustavasti ja tasapuolisesti. Strategiassa ovat mukana Oulun ja Lapin yliopistot, Oulun seudun, Kajaanin, Keski-Pohjanmaan, Kemi-Tornion ja Rovaniemen ammattikorkeakoulut. (Pohjois-Suomen korkeakoulujen yhteistyöneuvottelukunta 2002.)

ESIPUHE

Kansainvälinen toiminta lisääntyy ja sen vaikutukset ulottuvat myös syrjäisemmille seuduille. Tämän seurauksena syntyy uudenlaisia osaamistarpeita, joihin koulutusorganisaatioiden on vastattava järjestämällä erilaisia koulutuksia, kuten kulttuuri- ja kielikoulutuksia, maahanmuuttajien kotouttamiskoulutuksia ja koulutuksia vierailta kielillä. Näiden järjestäminen asettaa koulutusorganisaatioiden henkilökunnan osaamiselle lisää vaatimuksia. Henkilökunnan osaamista tarvitaan myös opiskelijoiden suorittaessa harjoittelujaksoja ulkomailla ja ulkomailta tulevien vaihto-opiskelijoiden vastaanottamisessa ja tukemisessa.

Oulun Eteläisen alueella korkeakoulut ja toisen asteen oppilaitos muodostavat yhteistyöverkoston, Oulun Eteläisen korkeakoulukeskuksen. Verkoston organisaatiot tekevät tiiviisti yhteistyötä keskenään esimerkiksi erilaisten hankkeiden kautta. Kansainvälisemmäksi muuttuva toimintaympäristö lisää yhteistyön tarvetta entisestään. Verkoston johtoryhmä on nähnyt tarpeelliseksi saada organisaatioissa oleva kansainvälinen osaaminen yhteiseen käyttöön entistä suunnitelmallisemmin. Tämän opinnäytetyön tarkoituksena on vastata tähän tarpeeseen.

Opinnäytetyön tekemisen aikana olen saanut tehdä työtä lukuisan asiantuntijajoukon kanssa. Haluan kiittää Oulun Eteläisen instituutin kehityspäällikkö Eija-Riitta Niinikoskea, tutkimusjohtaja Matti Muhosta ja projektisihteeri Eija Korjosta, sekä opinnäytetyöni valvojaa yliopettaja Marko Forsellia. Te kaikki olitte osaltanne tukemassa ja antamassa oman panoksenne tämän opinnäytetyön toteutukseen. Erityiskiitokset myös Delfoi-menetelmän asiantuntijoille: Otava-opiston johtaja Hannu Linturille ja Turun yliopiston tulevaisuudentutkimuksen dosentti Anita Rubinille. Teidän opastuksenne oli korvaamaton apu Delfoi-keskustelun aikana.

Lopuksi haluan kiittää Delfoi-paneelin asiantuntijoita, jotka työkiireistään huolimatta kävivät useita kertoja kommentoimassa keskustelua ja tekivät sen mielenkiintoiseksi lennokkailla argumenteillaan ja mielipiteillään. Keskustelun analysointi on ollut hieno kokemus ja opettanut minulle paljon.

Nivalassa 25. toukokuuta 2013

Leena Eskola

TIIVISTELMÄ
ABSTRACT
KÄSITTEIDEN MÄÄRITTELY
ESIPUHE
SISÄLLYS

1	JOHDANTO	1
1.1	Tutkimuksen tausta	1
1.2	Tutkimuksen tehtävä ja rajaukset	2
2	TUTKIMUSKOHTTEEN KUVAUS JA TEOREETTISET LÄHTÖKOHDAT	4
2.1	Oulun Eteläinen	4
2.2	Oulun Eteläisen korkeakoulukeskus	5
2.3	Globalisaatio ja kansainvälistyminen	8
2.3.1	Globalisaatio Suomessa	8
2.3.2	Kansainvälistyminen ja sen syyt	9
2.3.3	Kansainvälistymisen tulevaisuus	11
2.3.4	Koulutusorganisaatioiden kansainvälisyyttä ohjaavia asiakirjoja	12
2.4	Verkostoyhteistyö	14
2.4.1	Verkosto	14
2.4.2	Verkostoituminen	16
2.4.3	Toimiva kehittämisverkosto	17
2.5	Aikaisempi tutkimus	18
3	EMPIIRISEN TUTKIMUKSEN TOTEUTUS	19
3.1	Tutkimuskysymykset ja tutkimuksen tavoitteet	20
3.2	Tutkimusmenetelmät	21
3.2.1	Toimintatutkimus	21
3.2.2	Tiedonkeruu	22
3.2.3	Tulevaisuuksien tutkimus ja Delfoi	23
3.2.4	Sisällönanalyysi ja tekstianalyysiohjelma	26
4	DELFOI-KESKUSTELU	27
4.1	Taustatiedot	27
4.2	Tulevaisuusskenaariot	29
4.2.1	Askelmerkit, kansainvälinen korkeakoulukeskittymä	33
4.2.2	Yhteistyöverkostot koulutuksen ja tutkimuksen kehittämisessä	35
4.3	Ennusteet	38
4.4	Yhteistyön toteuttaminen	41
4.4.1	Kansainväliset vaihdot, kansainvälisyystiimi ja yhteinen OE brändi	42
4.4.2	Englanninkieliset opinnot, kv. korkeakoulukeskittymä, vaihto-opiskelijoiden juurtuminen, koulutusväylä	45
4.4.3	Yhteistyö, konkretia	52
5	TULOSTEN TARKASTELUA	63
5.1	Oulun Eteläisen korkeakoulukeskuksen tulevaisuusskenaariot	63
5.2	Oulun Eteläisen korkeakoulukeskuksen kansainvälisen yhteistyön tavoitteet	67
5.2.1	Kansainväliset henkilövaihdot	67

5.2.2	Kansainvälinen koulutus	68
5.2.3	Kansainvälinen näkyvyys	69
5.2.4	Kansallinen ja kansainvälinen verkostoituminen	69
5.2.5	Kansainvälinen projektitoiminta	71
5.2.6	Kansainvälisempi Oulun Eteläinen	71
5.3	Yhteistyön toteuttaminen	72
5.4	Pohdintaa ja toimenpide-ehdotuksia	74
5.4.1	Työn luotettavuuden arviointia	78
5.4.2	Opinnäytetyön arviointia	80

LÄHTEET **83**

LIITTEET

KUVIOT

KUVIO 1.	Oulun Eteläisen alue	4
KUVIO 2.	Verkostojen elinkaarimalli	15
KUVIO 3.	Asiantuntijoiden oma määritelmä asiantuntijaprofiilista	27
KUVIO 4.	Asiantuntijamatriisi, managerin määritelmä	28
KUVIO 5.	Kansainvälinen, arvostettu korkeakoulukeskittymä ja kansainvälisten toimijoiden järjestämää koulutus- ja tutkimustoimintaa	30
KUVIO 6.	Tutkimusorganisaatiot muodostavat kansainvälisesti esimerkillisen ja arvostetun verkoston	31
KUVIO 7.	Perusopetuksen lisäksi alueella on vain toisen asteen koulutusta. Lähimmät korkeakoulut sijaitsevat Kokkolassa Oulussa ja Jyväskylässä	32
KUVIO 8.	Yhteistyöverkostot koulutuksen ja tutkimuksen kehittämisessä	36
KUVIO 9.	Yhteistyöverkostot TKI-yhteistyön kehittämisessä	37
KUVIO 10.	Vientiyritysten määrä kaksinkertainen verrattuna vuoteen 2011	38
KUVIO 11.	Yritysten liikevaihdon kehitys	39
KUVIO 12.	Maahanmuuttajien määrän kehitys	40
KUVIO 13.	Toimipaikkojen määrän kehitys	41
KUVIO 14.	Kv. vaihdot, kv. tiimi ja OE-brändi, tavoiteltavuus ja todennäköisyys	42
KUVIO 15.	Englanninkieliset opinnot, kv. korkeakoulukeskittymä, vaihto-opiskelijoiden juurtuminen ja koulutusväylä. Tavoiteltavuus ja todennäköisyys	46
KUVIO 16.	Englanninkielisiä koulutusohjelmia paikallisille, tarpeellisuus	48
KUVIO 17.	Englanninkielisiä koulutusohjelmia kaikille, tarpeellisuus	49
KUVIO 18.	Englanninkielinen koulutusohjelma osittain ulkomailla, tarpeellisuus	49
KUVIO 19.	Vuonna 2020 useita yhteisesti toteutettuja opintojaksoja verkossa, tavoiteltavuus	51

KUVIO 20.	Kansainvälinen koulutus ja henkilövaihto, tärkeysjärjestys	55
KUVIO 21.	Kansainvälinen projektitoiminta, tärkeysjärjestys	56
KUVIO 22.	Näkyvyys, tärkeysjärjestys	57
KUVIO 23.	Kansainvälisten yhteyksien kartta, hyödyllisyys	59
KUVIO 24.	Tulevaisuusskenaarioiden todennäköisyys	64

TAULUKOT

TAULUKKO 1.	OEK kansainvälinen yhteistyö. Koordinointivastuut	53
TAULUKKO 2.	Koulutuksen ja tutkimuksen yhteistyöverkostot	70
TAULUKKO 3.	Yhteistyö, vastualueet	73

1 JOHDANTO

Yhteiskunnan toimintaympäristön muutos kansainvälisemmäksi ja monikulttuurisemmäksi asettaa uusia odotuksia ja haasteita oppilaitoksille ja niissä järjestettävälle koulutukselle. Viime vuosikymmeninä kansainvälistyminen on muuttunut marginaalisesta toiminnasta keskeiseen rooliin oppilaitosten strategioissa. Kansainvälistymistä on kehitetty kansallisesti ja kansainvälisesti, se on tutkimusten ja seminaarien aihe ja sitä käytetään organisaatioiden suorituskyvyn mittarina. Kansainvälistymisellä nähdään olevan taloudellisia, poliittisia, kulttuurisia tai akateemisia etuja ja kansainvälistyminen nähdään välttämättömänä edistymisen keinona. Suomen Opetus- ja kulttuuriministeriön laatimassa ja valtioneuvoston hyväksymässä Koulutuksen ja tutkimuksen kehittämissuunnitelmassa vuosille 2011—2016 määritellään kansainvälistymisen tavoitteet opetus- ja kulttuuriministeriön hallinnonalan koulutuksen ja yliopistoissa harjoitettavan tutkimuksen osalta. Siinä kansainvälisyys on otettu yhdeksi kehittämiskohteeksi kaikille koulutusasteille (OKM 2011). OPM:n Suomen korkeakouluille julkaisemassa kansainvälistymisstrategiassa vuosille 2009—2015 (OPM 2009) Suomen korkeakoulujen kansainvälistymiselle asetetaan viisi tavoitetta: Aidosti kansainvälinen korkeakouluyhteisö, laadun ja vetovoiman lisääminen, osaamisen vienti, monikulttuurisen yhteiskunnan tukeminen ja globaali vastuu. Strategiassa esitetään konkreettisia toimenpiteitä asetettujen tavoitteiden saavuttamiseksi. Ammatillisen koulutuksen kansainvälisen toiminnan strategista suunnittelua selkiyttämään on julkaistu opas: Vahvuutena kansainvälisyys, kansainvälisen toiminnan strateginen suunnittelu ammatillisessa koulutuksessa (OPH 2011a). Kaikkien koulutusorganisaatioiden on otettava nämä linjaukset ja oppaat huomioon omien kansainvälistymisstrategioidensa suunnittelussa.

1.1 Tutkimuksen tausta

Oulun Eteläisen korkeakoulukeskus (OEK) on koulutus- ja tutkimusorganisaatioiden muodostama yhteistyöverkosto, joka toteuttaa Oulun Eteläisen alueella Osaava Pohjois-Suomi -korkeakoulustrategiaa sekä Oulun Eteläisen korkeakoulustrategiaa kansallisten ja kansainvälisten yhteistyökumppaneidensa kanssa ottaen huomioon Botnia-yhteistyön tavoitteet. OEK:n omassa koulutus- ja TKI-yhteistyötä koskevassa puitesopimuksessa on määritelty yhdeksi keskeisistä tavoitteista kehittää yhteistyötä kansainvälisissä verkostoissa. Toimin-

tasuunnitelmaan vuosille 2011—2012 kansainvälisen tutkimustoiminnan tavoitteeksi on kirjattu OEK:n yhteisen kansainvälistymissuunnitelman laatiminen. (Oulun Eteläisen korkeakoulukeskus 2009, 2011.)

Oulun Eteläisen alueella on lähivuosina suunniteltu toteutettavaksi suuria kansainvälisiä hankkeita. Fennovoiman (2011) päätös uuden ydinvoimalan rakentamisesta Pyhäjoelle ja kansainvälisen LAGUNA-tutkimuskeskuksen mahdollinen sijoittuminen Pyhäjärvelle tulevat lähivuosina lisäämään Oulun Eteläisen alueen kansainvälisyyttä. Tämä vaatii OEK-toimijoiden yhteistyöltä entistä enemmän konkreettisia toimia.

OEK:n toimintasuunnitelmaan kirjattu yhteisen kansainvälistymissuunnitelman laatimiseen tarvittava taustatyö on sisällytetty Mikroryttäjäyden tutkimus ja Oulun Eteläisen TKI-toiminnan kehittäminen (MikroY) -hankkeen osioon Kansainvälisen osaamisen ja asiantuntijuuden suunnitelmallinen kehittäminen. MikroY-hanke on Pohjois-Pohjanmaan liiton (EAKR ja valtio), Kerttu Saalasti säätiön ja OEK-toimijoiden rahoittama hanke. Yksi keskeisistä toimenpiteistä on luoda toimintamalli ja käytännöt, joiden avulla lisätään Oulun Eteläisen alueen toimijoiden suunnitelmallista kansainvälistä liikkuvuutta ja asiantuntijayhteistyötä. (Rakennerahastotietopalvelu 2012.)

Hankesuunnitelmaan kirjattu työ aloitettiin keräämällä alkuvuodesta 2012 tietoa Oulun Eteläisen alueen tutkimus- ja koulutus-, sekä kehitys- ja yrityspalveluorganisaatioiden kansainvälisestä osaamisesta, liikkuvuudesta ja verkostoista. Saadun aineiston tuloksista tehty kooste ja ehdotus tämän tutkimuksen toteuttamistavasta esitettiin ja hyväksyttiin OEK yhteistyöverkoston johtoryhmän kokouksessa syksyllä 2012. Aineiston tuloksia hyödyntämällä julkaistiin myös käsikirja Kansainvälistymisen polut, käsikirja verkostoista, vaihto-ohjelmista ja rahoituksesta. (Puoskari, Eskola & Niinikoski 2012.)

1.2 Tutkimuksen tehtävä ja rajaukset

Tutkimuksen tarkoituksena oli selvittää OEK-toimijoiden yhteinen näkemys Oulun Eteläisen korkeakoulukeskuksen kansainvälisen toiminnan strategisista linjauksista ja tehdä ehdotus kansainvälisen toiminnan suunnitelmaksi vuosille 2013—2020. Tutkimusongelmana oli löytää ne toimenpiteet, joilla OEK-verkoston organisaatioissa oleva kansainvälinen osaaminen saadaan yhteiseen käyttöön ja tukemaan Oulun Eteläisen alueen kansainvälis-

tymistä entistä suunnitelmallisemmin. Tutkimuksen tausta-aineistona käytettiin keväällä 2012 valmistunutta Oulun Eteläisen alueen julkisten toimijoiden kansainvälisen toiminnan nykytila -raportin aineistoa (Eskola, Niinikoski & Muhos 2012).

Tutkimus rajattiin koskemaan vain Oulun Eteläisen korkeakouluverkoston kansainvälistä yhteistyötä. Osa verkostoon kuuluvista organisaatioista on yksiköitä, joiden pääkampukset toimivat Oulun Eteläisen alueen ulkopuolella. Näiden organisaatioiden osalta tutkimuksen aineisto koskee vain Oulun Eteläisen alueeseen kohdistuvaa toimintaa.

Tutkimuksessa on keskeisimpänä lähteinä käytetty Altbachin ja Knightin sekä Ennewin ja Greenawayn kirjallisuutta globalisaatiosta, kansainvälisyydestä ja korkeakoulujen kansainvälistymisestä, sekä Niemelän, Valkokarin ym. ja Möllerin ym. verkostoista ja verkostoitumisesta. Tutkimusmenetelmiä käsittelevistä artikkeleista ja kirjallisuudesta keskeisimpiä lähteitä olivat Kuusen, Linturin ja Rubinin kirjoitukset Delfoi-menetelmästä ja Metsämurosen kirjat laadullisesta tutkimuksesta.

Johdantokappaleen jälkeen kappaleessa kaksi kuvataan Oulun Eteläisen alue, Oulun Eteläisen korkeakoulukeskus ja sen keskeiset toimijat. Teoriaosuudessa avataan termejä globalisaatio ja kansainvälistyminen sekä käsitellään kansainvälistymisen syitä ja tulevaisuutta. Luvussa kolme käsitellään tutkimuskysymyksiä, tutkimuksen tavoitteita ja tutkimusmenetelmiä. Tutkimusmenetelmien esittelyssä keskitytään Delfoi-menetelmän esittelyyn.

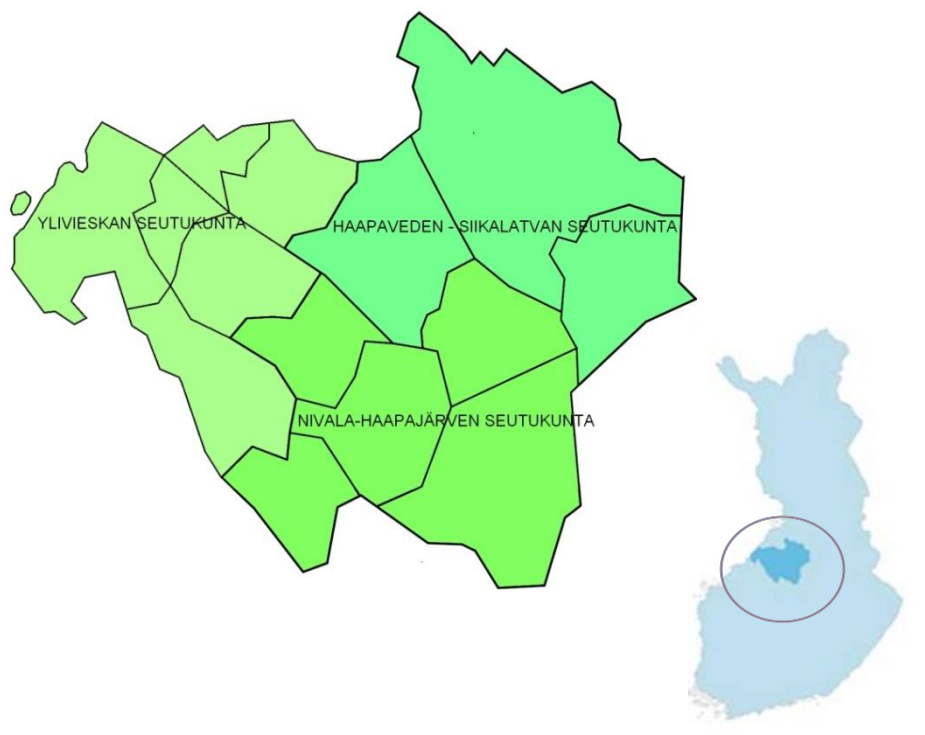
Delfoi-keskustelun aiheet ja käyty keskustelu esitellään luvussa neljä. Viidennessä luvussa tarkastellaan saatuja tuloksia ja esitetään keskustelun pohjalta syntyneitä toimenpideehdotuksia. Lopuksi arvioidaan tehtyä tutkimusta ja sen luotettavuutta.

2 TUTKIMUSKOHTTEEN KUVAUS JA TEOREETTISET LÄHTÖKOHDAT

2.1 Oulun Eteläinen

Oulun Eteläisen alue sijaitsee Pohjois-Pohjanmaalla Oulun läänin eteläosassa. Siihen kuuluvat Ylivieskan, Kalajoen, Oulaisten, Merijärven, Sievin, Alavieskan, Nivalan, Haapajärven, Reisjärven, Pyhäjärven, Kärsämäen, Haapaveden, Siikalatvan ja Pyhännän kunnat. Yhteenlaskettu asukasluku on noin 90.000, joista ulkomaalaisia vuonna 2012 oli yhteensä 780 henkilöä. Noin puolet ulkomaalaisista on muuttanut alueelle naapurimaista: Venäjältä, Ruotsista ja Virossa. Väestössä on suhteellisen paljon nuoria alle 24-vuotiaita (33 %), kun koko maassa nuorten alle 24-vuotiaiden osuus on 29 %. (Tilastokeskus 2012.)

Oulun Eteläisen tärkeimmät toimialat ovat puutuote-, metalli- ja rakennusteollisuus, kaivostoiminta ja louhinta. Alueen 4936 yrityksestä vientiä harjoittaa noin 80 yritystä ja tuontia noin 250 yritystä. Suurin osa (n. 93 %) alueen yrityksistä on pieniä alle 10 henkilöä työllistäviä yrityksiä. (Tilastokeskus 2012.)

KUVIO 1. Oulun Eteläisen alue

Oulun Eteläisen alueella on lähivuosina suunniteltu toteutettavaksi suuria kansainvälisiä hankkeita. Fennovoiman suunnitelman mukaan Pyhäjoelle suunnitellun ydinvoimalan rakennustyöt tuli aloittaa vuonna 2012 ja uuden ydinvoimalaitoksen tuotanto käynnistää vuoden 2020 mennessä. Jos toteutus tehdään alkuperäisen suunnitelman laajuisena, sen työllistävä vaikutus rakennusaikana on 500-800 henkilötyövuotta ja käyttövaiheessa 340-425 henkilötyövuotta vuosittain. Rakentamisvaiheen aikana työntekijöistä huomattava osa tulee muualta kuin Suomesta, joten kulttuurien ja kielten kirjo tarjoaa kansainvälistymisen mahdollisuuksia seudun kunnille, yrittäjille ja asukkaille. (Fennovoima 2008.)

Kansainvälisen tutkimuskeskuksen mahdollinen sijoittuminen Pyhäjärvelle tulee myös lisäämään Oulun Eteläisen alueen kansainvälisyyttä. Large Apparatus for Grand Unification and Neutrino Astrophysics (LAGUNA) -konsortion päätavoitteena on toteuttaa yhteiseurooppalainen maanalainen astrohiukkasfysiikan tutkimusinfrastruktuuri. Potentiaalisin sijoituspaikka tutkimuslaboratoriolle on todettu olevan Pyhäsalmen kaivos Pyhäjärvellä. Tutkimuskeskuksen rakentamisen on arvioitu kestävän noin 10 vuotta ja keskuksen toimintavaiheen kestävän vähintään 30 vuotta. Tutkimuskeskuksen aluevaikutusselvityksen mukaan rakentamisvaiheen suora työllisyysvaikutus tulee olemaan 1600—2500 htv ja toimintavaiheessa pysyvä henkilöstö noin 50 henkilöä LAGUNA-kokeessa. Mikäli kokeita on useampia, henkilöstömäärä on suurempi. Välillinen työllistävä vaikutus on arvioitu 2—5 -kertaiseksi verrattuna suoraan työllisyysvaikutukseen. Kaikkien käyttäjien lukumäärän arvioidaan olevan 250—400 henkilöä vuosittain, suurin osa heistä ulkomaalaisia tutkijoita. Tutkimuskeskus tulee houkuttelemaan myös kansainvälisiä tiedeyhteisöjä ja muita vierailijoita toimintamallista riippuen 10 000—30 000 henkilöä vuosittain. (Hintsala, Risikko & Aittola 2011.)

2.2 Oulun Eteläisen korkeakoulukeskus

Oulun Eteläisen korkeakoulukeskus on yhteistyöverkosto, joka tekee koulutus-, tutkimus-, kehittämis- ja innovaatiotoimintaan liittyvää yhteistyötä Oulun Eteläisen alueella. Verkoston jäseniä ovat Oulun yliopiston alueyksikkö Oulun Eteläisen instituutti, Centria ammattikorkeakoulu Ylivieskan yksikkö, Oulun seudun ammattikorkeakoulu Terveystieteiden yksikkö, Jokilaaksojen koulutuskuntayhtymä ja Pohjois-Pohjanmaan kesäyliopiston Ylivieskan ja Pyhäjärven toimipaikat.

OEK:n erityisenä tavoitteena on lisätä ja edelleen kehittää verkoston toimijoiden strategista yhteistyötä. Yhteisessä puitesopimuksessa OEK:n osaamisen kehittämisen painopisteiksi on valittu uudet tuotantoteknologiat, hyvinvoinnin uudet palvelukonseptit ja pienten ja kasvuhakuisten yritysten tukeminen. Kansainvälisyys ja kansainvälisen liiketoimintaosaamisen kehittäminen sisältyvät keskeisenä osana kunkin painoalan linjauksiin. Oulun Eteläisen koulutus- ja TKI-toiminnan yhteistyötä koordinoi ja edistää johtoryhmä, johon kukin OEK-organisaatio on nimennyt edustajansa. Johtoryhmän kokouksiin kutsutaan johtoryhmän lisäksi asiantuntijajäsenenä alueen kolmen seutukunnan (KUVIO 1) johtajat ja alueen lukioiden edustaja. Johtoryhmällä on mahdollisuus nimetä toiminnanjohtaja, jonka tehtävänä on yhdessä johtoryhmän kanssa kehittää OEK:n toimintaa ja huolehtia toimintasuunnitelman toteutumisesta. Tällä hetkellä toiminnanjohtajan pestiä hoitaa oman toimen ohella kehityspäällikkö Eija-Riitta Niinikoski Oulun Eteläisen instituutista. (Oulun Eteläisen korkeakoulukeskus 2009, 2011.) Seuraavissa kappaleissa on lyhyt esittely OEK yhteistyöverkostoon kuuluvista organisaatioista.

Oulun Eteläisen instituutti (OEI) on Oulun yliopiston alueyksikkö, jolla on toimipisteitä Nivalassa, Oulussa, Pyhäjärvellä ja Ylivieskassa, joiden lisäksi se koordinoi Oulun yliopiston Raahen yksikön toimintaa. OEI:n tehtävänä on organisoida yliopistollista koulutusta, tutkimusta ja kehittämistoimintaa Oulun Eteläisen alueella. Lisäksi se osallistuu toiminta-alueensa kehittämiseen erilaisten hankkeiden kautta ja on mukana alueen yrityselämän tukemisessa yhdessä alueen muiden kehittämisorganisaatioiden kanssa. Tehtävän yliopistollisen tutkimuksen painoalueiksi on valittu tulevaisuuden tuotantoteknologiat, langaton tiedonsiirto, digitaalinen media ja digitaalinen holografia, astrohiukkasfysiikka, mikrorytittäjyys ja aluekehittäminen sekä hyvinvointi. Opiskelijoille OEI tarjoaa yleisneuvontaa opintojen suorittamiseen ja suunnitteluun, mahdollisuuden etätentteihin ja tukea lopputöiden tekemiseen gradupiiritoiminnan kautta. Henkilöstöä OEI:ssa työskenteli v. 2010 lopussa 55 hlöä (Oulun Eteläisen instituutti 2011, 6). (Oulun Eteläisen instituutti 2012).

Centria ammattikorkeakoulun Ylivieskan yksikön pääkampus sijaitsee Kokkolassa. Ylivieskan yksikössä on mahdollista opiskella tekniikkaa, sosiaalialaa, humanistista ja kasvatustieteitä, matkailua ja liiketaloutta. Yksikössä opiskelee yli 1000 opiskelijaa ja henkilöstövahvuus on noin 100 hlöä. Centrian visiona on korkeatasoinen ja aluekehitysvaikuttaavuudeltaan tuloksellinen opetus ja TKI-toiminta. Centria profiloituu TKI-toiminnasta tunnettuna ja tunnustettuna, kansainvälisenä ja monialaisena korkeakouluna. Painoalavalinnat pohjautuvat koulutustehtävään tekniikassa, liiketoimintaosaamisessa sekä hyvinvoinnissa

ja kulttuurissa, joilla toiminta kanavoidaan tietoverkkoihin, niihin sisältyvään sisällöntuotantoon, teollisuusprosessien ja tuotantoteknologioiden kehittämiseen sekä palvelu- ja liiketoimintaosaamiseen. (Centria ammattikorkeakoulu 2013.)

Oulun Seudun ammattikorkeakoulun (OAMK) Terveysalan Oulaisten yksikössä opiskeli syksyllä 2011 yhteensä 274 opiskelijaa, joista tutkintoon johtavassa koulutuksessa 225, aloituspaikkoja tutkintoon johtavassa koulutuksessa oli 75. Yksikössä on mahdollista suorittaa sairaanhoitajan tai terveydenhoitajan tutkinto. OAMK:n hallinto ja pääkampus sijaitsevat Oulussa. Toiminnan painoaloiksi on valittu energia ja ympäristö, internet ja ICT, terveys ja hyvinvointi sekä luovat alat. OAMK:n visiona on olla johtava pohjoisen Skandinavian työ- ja elinkeinoelämän kouluttaja ja uusimman tiedon soveltaja. (Oulun Seudun ammattikorkeakoulu 2013.)

Jokilaaksojen koulutuskuntayhtymä JEDU:n perustehtävänä on järjestää monialaista ammatillista perus- ja aikuiskoulutusta, tukea ja vahvistaa yksilön elinikäistä kasvua, ammatillisten valmiuksien kehittymistä ja alueen kehittymisedellytyksiä. Sen visiona on olla vetovoimainen, arvostettu, alueen hyvinvointia ja yrittäjyyttä edistävä, osaamista uudistava ja verkottunut ammatillisen osaamisen sekä elinkeino- ja työelämän kehittäjä. JEDU:un kuuluvat Haapajärven-, Haapaveden-, Kalajoen-, Nivalan-, Oulaisten-, ja Ylivieskan ammattiopistot, Piippolan ammatti- ja kulttuuriopisto ja autokoulu. Näiden lisäksi erillisinä tulosityksiköinä toimivat aikuiskoulutus- ja oppisopimuspalvelut sekä kuntayhtymäpalvelut. JEDU:ssa järjestetään ammatillista peruskoulutusta yhteiskuntatieteiden, liiketalouden ja hallinnon alalla, kulttuurialalla, luonnontieteiden alalla, tekniikan ja liikenteen alalla, luonnonvara- ja ympäristöalalla, sosiaali- terveys- ja liikunta-alalla sekä matkailu-, ravitsemis- ja talousalalla. JEDU:ssa opiskeli vuonna 2012 yhteensä 3106 opiskelijaa, henkilökuntaa oli 570 hlöä. (JEDU Jokilaaksojen koulutuskuntayhtymä 2012.)

Pohjois-Pohjanmaan kesäyliopisto (PPKYO) tarjoaa koulutuspalveluja eri asiakasryhmille pohjakoulutuksesta tai iästä riippumatta. Pääosa opetuksesta on avointa yliopisto-opetusta ja ammatillista täydennyskoulutusta. Lisäksi PPKYO järjestää valmentavia ja harrastustavoitteisia kursseja, yleisötilaisuuksia ja tilauskoulutusta. Kesäyliopiston henkilökunta neuvoo opintojen suunnittelussa ja järjestää tuutorointia tiettyjen oppiaineiden opiskelun tueksi. Oulun Eteläisen alueen Pyhäjärven ja Ylivieskan toimipaikkojen lisäksi PPKYO:lla on toimipaikkoja Oulussa, Kuusamossa ja Raahessa. (Pohjois-Pohjanmaan kesäyliopisto 2013.)

2.3 Globalisaatio ja kansainvälistyminen

Globalisaatio on tunnettu ja voimakkaasti ympäristöä muuttava ilmiö. Ilmiönä se hallitsee päättäjien, tutkijoiden ja toimijoiden mieliä toimialasta riippumatta. Se on ihmisten, kulttuurien, ajatusten, arvojen, tietämyksen, teknologian ja talouden virtausta yli maiden rajojen, tuloksena verkostoituneempi ja yhä enemmän toisistaan riippuvainen maailma (Knight 2008). Nykysuomen sanakirja määrittelee globalisaation kansainvälistymiseksi eli maapalioistumiseksi. Se kertoo termin tarkoittavan yhteiskunnallista muutosta, joka ilmenee lisääntyvinä mannertenvälisinä yhteyksinä ihmisten välillä. Globalisaatio on maailmanlaajuista verkottumista (Suomisanakirja 2013). Knight kuitenkin väittää termien eroavan toisistaan. Hänen mukaansa globalisaatio viittaa maiden rajoihin ja maailmanlaajuiseen näkökulmaan ja liikkuvuuteen, kun taas kansainvälistyminen ilmiönä painottaa suhteita kansojen välillä ja niiden kesken. Ennew ja Greenaway (2002) kirjoittavat, että keskusteltaessa korkeakoulutuksen kehittämisestä, termejä käytetään usein synonyymeinä, vaikka pääsääntöisesti kansainvälistymisellä tarkoitetaan liikkuvuuteen, kumppanuuteen, opetussuunnitelmiin tai opiskelijoiden kokemuksiin liittyviä prosesseja, joilla korkeakoulut vastaavat globalisoitumiseen. Korkeakoulutuksen kansainvälistyminen on osa globalisaatioprosessia.

Ohmae (2005) väittää globaalin talouden olevan vastustamaton ja todellinen ja perustuvan maailman rajattomuuteen. Hän sanoo globalisaation olevan tosiasia, jota on turha pyrkiä vastustamaan. Toiminta tulee kohdistaa niin, että pärjää tämän tosiasian kanssa. Ohmaen mukaan perinteinen valtio rajoineen on vanhentunut käsite. Valtioiden on joko avauduttava tai eristäydyttävä ja kestettävä valinnan tuomat seuraamukset. Globalisaation lopettaminen ei ole mahdollista. Perinteisen valtion tilalle ovat tulossa alueet, joissa on hyvä infrastruktuuri, kilpailukykyinen koulutus ja tutkimus ja avoin asenne ottaa vastaan vieraita ja pääomaa ulkomailta. (Ohmae 2005.)

2.3.1 Globalisaatio Suomessa

Suomen globalisoitumiseen on merkittävästi vaikuttanut Neuvostoliiton hajoaminen ja sen sosialistisen järjestelmän kaatuminen 1990-luvun taitteessa. Poliittisiin sopimuksiin perustunut idänkauppa muuttui markkinaperustaiseksi, informaatioteknologian kehitys kiihtyi ja tiedon merkitys merkittävänä tuotannon tekijänä teki teknologiasta ja sen tuotteista merkit-

tävän vientituotteen. Suomen taloudellinen kasvu tuli riippuvaisemmaksi kansainvälisistä markkinoista. Suomen kansainvälinen asema muuttui ja teki mahdolliseksi Suomen liittymisen eurooppalaisiin järjestelmiin. Suomi liittyikin Euroopan neuvostoon 1989, Euroopan talousalueeseen 1992 ja Euroopan unioniin 1995. (Väyrynen 1999.)

Lotta Lounasmeri analysoi Helsingin Sanomissa 1992—2004 käytyä keskustelua globalisaatiosta. Mitä globalisaatio merkitsee suomalaisille ja minkälaisia toimenpiteitä se kansakunnalta vaatii. Ilmiönä globalisaatio vaatii Suomelta kansakuntana reagoimista. Keskustelussa globalisaation kannattajien puheissa korostettiin, että Suomen tulisi yhtenäisenä kansakuntana pyrkiä vastaamaan globalisaation haasteeseen. Globalisaatiota myös kritisoitiin, kritiikin ytimessä oli politiikalla vaikuttamisen korostaminen ja eriävät yhteiskunnalliset intressit. Yhteisöllisyyttä, yhteisvastuuta ja turvallisuutta korostettiin. Kriitikot arvioivat myös hyvinvoinnin jakautuvan epätasaisemmin ja demokratian heikentyvän. Kritiikki oli voimakkaimmillaan vuosina 2000—2002, jonka jälkeen se ei enää hallinnut tiedotusvälineissä vaan sulautui osaksi poliittista keskustelua. Vuosina 2003—2004 kotimaan aiheet hallitsivat keskustelua ja Suomen hallitus asetti ns. globalisaatiotyöryhmän pohtimaan, kuinka Suomi voisi vastata globalisaation haasteisiin. (Lounasmeri 2010.)

2.3.2 Kansainvälistyminen ja sen syyt

Kansainvälistyminen-termiä käytetään jatkuvasti yleisemmin keskusteltaessa korkeakoulutuksen kansainvälisestä ulottuvuudesta ja muustakin toisen asteen jälkeisestä koulutuksesta. Termiä on tulkittu ja käytetty eri tavoin eri maissa ja eri sidosryhmissä. Koska se tarkoittaa eri ihmisille erilaisia asioita, se ilmenee myös kirjallisuudessa eri tavoin. Joillekin kansainvälistyminen tarkoittaa erilaisia kansainvälisiä aktiviteetteja kuten opettajien ja opiskelijoiden liikkuvuutta, kansainvälistä verkostoitumista, kumppanuuksia ja projekteja, uusia kansainvälisiä koulutusohjelmia ja tutkimusaloitteita. Toisille kansainvälisyys tarkoittaa koulutuksen viemistä toisiin maihin käyttäen erilaisia lähi- ja etäteknikoita ja uudentyyppejä tapoja, kuten sivukampuksia tai toimipisteitä. Monille siihen kuuluu lisäksi kansainvälinen, monikulttuurinen ja/tai globaali ulottuvuus opetussuunnitelmissa ja opetus- tai oppimisprosessissa. Jotkut näkevät kansainvälistymisen kansainvälisinä kehitysprojekteina tai kasvaneena koulutuksen vientiä. (Ennew ym. 2002; Knight 2008.)

Mitkä syyt ajavat kansainvälistymään? Kirjallisuudessa syyt jaetaan olemassa oleviin ja kehittyviin syihin. Olemassa olevat syyt jaetaan edelleen sosiaalisiin/kulttuurisiin, poliittisiin, taloudellisiin ja akateemisiin syihin, kun taas kehittyvät syyt jaetaan kansallisen ja institutionaalisen tason syihin. Seuraavissa kappaleissa on lyhyesti kuvattu kansainvälistymisen syitä ja niiden näyttäytymistä koulutussektorilla Ennew ym. (2002) ja Knightin (2008) mukaan.

Jo olemassa olevista syistä sosiaalisia tai kulttuurisia ovat kansallisen kulttuuri-identiteetin muuttaminen, kulttuurien välinen ymmärtäminen, kansalaisuuden kehittäminen, sosiaalinen ja yhteisöllinen kehitys. Vahva ja elinvoimainen korkeakoulusektori koetaan merkkinä kansakunnan kypsyydestä. Monikulttuurinen kampus tarjoaa kiinnostavia opiskelijoita ja työvoimaa, sekä lisää tietoa erilaisista kulttuureista ja maista. Se näyttää myös laajentavan opiskelijoiden mahdollisuuksia pitkäaikaiseen työllistymiseen. Lisäksi verkostoituminen kansainvälisten korkeakoulujen kanssa helpottaa koulutuksen ja tiedon siirtymistä korkeakoulujen välillä.

Poliittisia olemassa olevia syitä kansainvälistyä ovat ulkopoliittiset syyt, kansallinen turvallisuus, tekninen apu, rauha ja keskinäinen ymmärtäminen, sekä kansallinen ja alueellinen identiteetti. Kansakunnat ovat pitkään olleet tietoisia korkeakoulutuksen arvosta kansainvälistymisessä. Se mahdollistaa poliittiset ja taloudelliset yhteydet korkeakoulujen välillä. Lukuisat kansainväliset opiskelijat ja henkilökunta ja niiden liikkuvuus myös helpottavat korkeakoulujen keskinäistä verkostoitumista.

Taloudellisina kansainvälistymistä ajavina syinä voidaan nähdä taloudellisen kasvun ja kilpailukyvyyn saavuttaminen, sekä työvoimamarkkinat ja taloudelliset kannustimet. Kansallisella tasolla keskustelu taloudellisista hyödyistä kohdistuu ensisijaisesti siihen, miten koulutus vaikuttaa kauppaan ja taloudelliseen kilpailukykyyn. Tästä voidaan mainita esimerkkinä Australian korkeakoulutus, jonka on väitetty olevan kansakunnan kolmanneksi suurin vientituote. Kilpailukykyyn vaikuttaa välillisesti myös valmistuneiden parempi työllistyminen, parempi työvoiman laatu ja laajempi tietopohja.

On olemassa myös akateemisia kansainvälistymään ajavia syitä. Näitä ovat instituutioiden profiilin ja aseman kehittäminen, laadun parantaminen, kansainväliset akateemiset standardit ja kansainvälisen ulottuvuuden saaminen tutkimukseen ja opetukseen.

Kehittymässä olevat syyt jaetaan kansallisen ja institutionaalisen tason syihin. Kansallisella tasolla niitä ovat henkilöstöressurssien kehittäminen, strategiset liittoumat, tulonmuodostus/kaupallinen vienti, kansakunnan ja instituutioiden rakentaminen, sosiaalinen ja kulttuurinen kehitys ja keskinäinen ymmärtämys. Merkittävimmät akateemiset hyödyt voivat syntyä, kun saadaan lahjakkaita opiskelijoita ja henkilökuntaa organisaatioon. Esimerkiksi eräällä Iso-Britannian korkeakoululla on kyky houkutella lahjakkaita opiskelijoita ympäri maailmaa. Vuonna 2010 sen kansainväliset opiskelijat saavuttivat noin 34 % kaikista palkituista väitöskirjoista tietyillä aloilla, vuonna 1977 luku oli 11 %. Suuri osa näistä opiskelijoista jäi työskentelemään alueelle teollisuuden ja korkeakoulujen palvelukseen.

Institutionaalisen tason syitä ovat kansainvälinen brändäys ja profiloituminen, laadun parantaminen ja kansainväliset standardit, tulojen synnyttäminen, opiskelijoiden ja henkilöstön kehitys, strategiset liittoumat ja tietämyksen tuottaminen. Maailman parhaiden opiskelijoiden ja työntekijöiden saavuttaminen on avain yliopiston omien toimintojen laadun parantamiseen. Kansainvälistymisellä on positiivisia vaikutuksia opetuksen ja oppimisen laatuun. Se tarjoaa tilaisuuden vaikuttaa globaalisti merkittävään tutkimukseen ja antaa tilaisuuden työskennellä merkittävien kansainvälisten kumppanien kanssa. (Ennew ym. 2002; Knight 2008.)

2.3.3 Kansainvälistymisen tulevaisuus

Altbach ja Knight (2006) kirjoittavat kansainvälisyyden tulevaisuudesta. Se tulee olemaan keskeinen vaikuttaja korkeakoulutuksessa, vaikka sen toteuttamisen muodot ovat vielä epäselvät. Australialaiset asiantuntijat ennustavat, että vuonna 2025 opiskelijoista 15 miljoonaa opiskelee ulkomailla, nyt luku on 2 miljoonaa. Tämä ennustus voi olla optimistinen. Viime vuosina ulkomaalaisten opiskelijoiden määrä on laskenut muutaman vuosikymmenen dramaattisen kasvun jälkeen. Suurimmassa vastaanottajamaassa USA:ssa ulkomaalaisten opiskelijoiden rekisteröinnit ovat kääntyneet laskuun vuonna 2004. Kansainvälistymiseen näyttäisi vaikuttavan useita epävarmuustekijöitä. Poliittiset realiteetit ja kansallinen turvallisuus, terrorismi, tiukentuneet viisumivaatimukset useissa maissa ja turvallisuusrajoitukset opiskelukohteissa vaikuttavat kansainvälisten opiskelijoiden liikkuvuuteen, samoin hallitusten politiikka, opiskelukustannukset, lukukausimaksut sekä viisumien ja muiden dokumenttien hinnat.

Varsinkin tutkintovaiheessa englanninkielen kasvava käyttö pääkielenä voi synnyttää opiskelijoiden kiinnostusta siirtyä kansainvälisiin englanninkielisiin ohjelmiin. Kun opetus suunnitelmat kansainvälistyvät, opiskelijat saattavat havaita ne hyödyllisiksi ja siirtyä opiskelemaan niihin. Kiinnostus ulkomailla opiskeluun tai ilmoittautuminen kansainvälisiin ohjelmiin voi vähentyä, kun valtiot lisäävät aloituspaikkoja korkeakoulutukseen, erityisesti maisteri- ja tohtoriohjelmiin. Kansainvälisten tutkintojen tunnustaminen johtaa etäopetuksen roolin kasvamiseen. Epäselvää on, tuleeko kansainvälisistä verkko-opetuksena toteutetuista tutkinnoista laajalle leviäviä vai jatkuuko paikallisten verkko-opetusohjelmien käyttö. Tällä hetkellä verkko-opinnot keskittyvät vain kehittyviin tai keskimääräisen tulotason maihin. (Altbach & Knight 2006.)

Yksityinen korkeakoulutus on nopeimmin kasvava korkeakoulutuksen sektori maailmanlaajuisesti, vaikkakin vain pieni osa siitä on kansainvälistä. Ei ole varmaa, näkevätkö yksityisen korkeakoulutuksen tarjoajat kansainväliset markkinat riittävän tuottavina, vaikkakin pientä laajentumista on havaittavissa. Korkeakoulutuksen laadun varmistus ja ohjaus on kansainvälisesti suuri ongelma. Monia kansainvälisiä korkeakoulutuksen ohjelmia kritisoidaan heikosta laadusta, mutta laadun mittareita ei pystytä määrittämään.

Euroopassa opiskelijoiden liikkuvuuteen vaikuttaa ja tulee vaikuttamaan edelleen se, tuleeko Euroopan Unioni suojaamaan omaa korkeakoulutuksen etumatkaansa vai toivottaako se tervetulleeksi opiskelijat ja ohjelmat muista maista. Lisätäänkö Euroopassa koulutusorganisaatioihin lukukausi- ja muita maksuja EU:n ulkopuolisille opiskelijoille ja kuinka Bolognan-prosessin aloitteet ja harmonisointi vaikuttaa kansainvälisiin malleihin EU:n sisällä ja EU:n ja muun maailman välillä. (Altbach & Knight, 2006.)

2.3.4 Koulutusorganisaatioiden kansainvälisyyttä ohjaavia asiakirjoja

Opetus- ja kulttuuriministeriön laatimassa ja valtioneuvoston hyväksymässä Koulutuksen ja tutkimuksen kehittämissuunnitelmassa vuosille 2011—2016 määritellään kansainvälistymisen tavoitteet opetus- ja kulttuuriministeriön hallinnonalan koulutuksen ja yliopistoissa harjoitettavan tutkimuksen osalta. Siinä kansainvälisyys on otettu yhdeksi kehittämiskohteeksi kaikille koulutusasteille (OKM 2011).

Suomen ammattikorkeakouluille säädetyssä laissa on määritelty, että ammattikorkeakoulun on mahdollista tarjota tutkintoon johtavaa koulutusta muillekin kuin EU-alueeseen kuuluvien valtioiden kansalaisille. Ammattikorkeakoulun tulee tehtäviään suorittaessaan olla erityisesti omalla alueellaan yhteistyössä elinkeino- ja muun työelämän, suomalaisten ja ulkomaisten korkeakoulujen ja muiden oppilaitosten kanssa. Ammattikorkeakouluasetuksen mukaan opetushenkilöstöltä vaaditaan ammattikorkeakoulun opetuskielen tai sen kielen hallintaa jolla hänet on määrätty antamaan opetusta. Kansainvälistymistä edistäviä tavoitteita opintojen osalta ovat opiskelijan viestintä- ja kielitaidon korostaminen kunkin alan kansainvälisten toimintojen edellyttämällä tasolla ja ulkomaisessa korkeakoulussa suoritettujen opintojen hyväksi lukeminen. Ammattikorkeakoulujen tulee antaa valmistuville opiskelijoille kansainvälinen todistus, Diploma Supplement. (Ammattikorkeakoululaki 9.3.2003/351; Valtioneuvoston asetus ammattikorkeakouluista 15.5.2003/352.)

OPM:n Suomen korkeakouluille julkaisemassa kansainvälistymisstrategiassa vuosille 2009—2015 (OPM 2009) Suomen korkeakoulujen kansainvälistymiselle asetetaan viisi tavoitetta: Aidosti kansainvälinen korkeakoulu yhteisö, laadun ja vetovoiman lisääminen, osaamisen vienti, monikulttuurisen yhteiskunnan tukeminen ja globaali vastuu. Strategiasa esitetään useita konkreettisia toimenpiteitä asetettujen tavoitteiden saavuttamiseksi.

Laki ammatillisesta koulutuksesta antaa mahdollisuuden järjestää maahanmuuttajille ammatilliseen peruskoulutukseen valmistavaa koulutusta. Kansainvälistymisen osalta ammatillinen tutkinto sisältää ammattitaitoa täydentäviä äidinkielen, toisen kotimaisen kielen ja muun vieraan kielen opintoja. Asetus ammatillisesta koulutuksesta määrittelee, että tutkinnon tai opintoja ja ammattiosaamisen näyttöjä suorittaneelle opiskelijalle annetaan pyynnöstä todistukseen erityisesti kansainväliseen käyttöön tarkoitettu liite, jossa annetaan riittävät tiedot oppilaitoksesta samoin kuin tutkintotodistuksessa tai todistuksessa tarkoitettuihin opintoista sekä niiden tasosta ja asemasta koulutusjärjestelmässä. Maahanmuuttajien valmistavan koulutuksen tavoitteena on antaa opiskelijalle kielelliset ja muut tarvittavat valmiudet ammatillisiin opintoihin siirtymistä varten. (Laki ammatillisesta koulutuksesta. 21.8.1998/630; Asetus ammatillisesta koulutuksesta 6.11.1998/811.)

Ammatillisen koulutuksen kansainvälisen toiminnan strategista suunnittelua selkiyttämään on julkaistu opas: Vahvuutena kansainvälisyys, kansainvälisen toiminnan strateginen suunnittelu ammatillisessa koulutuksessa. Opas tarjoaa ohjeita kansainvälisen toiminnan suunnitteluun kansainvälistymisen eri vaiheissa oleville koulutuksen järjestäjille. Oppaa-

seen liittyy verkkosivusto, josta löytyvät kansainvälisen toiminnan esimerkit, ohjeet ja työkalut. Sitä ylläpidetään Opetushallituksen ja CIMOn yhteistyönä ja yhdessä koulutuksen järjestäjien ja muiden toimijoiden kanssa. Verkkosivusto sijaitsee osoitteessa [www.cimo.fi / oppilaitoksille / ammatillisille oppilaitoksille](http://www.cimo.fi/oppilaitoksille/). (OPH 2011a.)

2.4 Verkostoyhteistyö

Verkostoitumisella tarkoitetaan yritysten ja organisaatioiden erilaisia yhteistyömalleja, joihin voivat samanaikaisesti osallistua useat eri tahot (Pirnes 2002). Verkostoituminen on useamman yrityksen, organisaation tai yksilön välistä verkostosuhteiden kudosta, joka tekee monenkeskistä yhteistyötä jolla haetaan ratkaisuja niihin haasteisiin ja ongelmiin joihin omat voimavarat eivät riitä. Verkosto on periaatteessa rajaton ja se elää jatkuvasti. Sille on ominaista muuttua ympäristön muutoksen mukana. (Niemelä 2002; Hakanen, Heinonen & Sipilä 2007.)

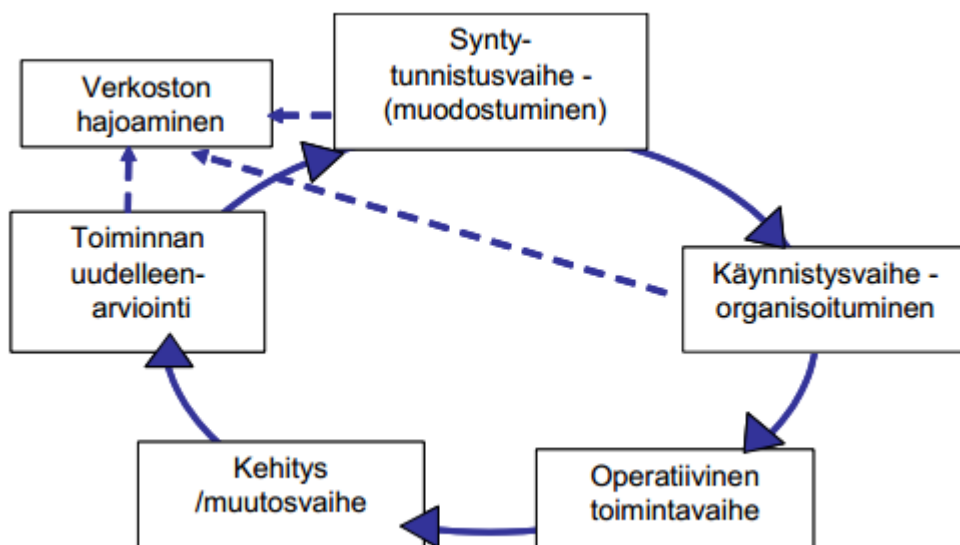
2.4.1 Verkosto

Verkosto voidaan määritellä joko organisaatioiden verkostoksi, jonka toimijat tavoittelevat omaa etuaan tai itsenäisten toisistaan riippuvaisten yritysten ryhmäksi, jotka ovat valmiita muuttamaan toimintaansa saavuttaakseen suurempia hyötyjä kuin yksin voisivat saavuttaa (Möller & Svahn 2003). Verkostot voidaan jakaa vertikaalisiin ja horisontaalisiin verkostoihin. Vertikaalinen verkosto yhdistää saman tuotantoprosessin tai arvoketjun eri vaiheissa toimivia organisaatioita (Niemelä 2002). Horisontaalinen verkosto puolestaan yhdistää arvoketjun tietyn vaiheen rinnakkaisia erilaisia toimijoita, palveluita tai tuotteita. Koulutusorganisaatioiden verkosto toimii horisontaalisen verkoston tavoin (Niemelä 2002).

Verkoston jäsenyys voi olla vaihtuva, määräaikainen tai pysyvä ja maantieteellisesti se voi olla paikallinen, alueellinen, kansallinen, kansainvälinen tai globaali. Tyypillistä verkostolle on, että toisiaan täydentävät yritykset tai organisaatiot verkostoituvat keskenään muodostaen yhdessä alueellisen osaamiskeskittymän, jonka yhteistyössä välittyy uusia ideoita,

innovaatioita, kokemuksia ja tietämystä. Verkostoitumisen avulla myös kasvukeskusten ulkopuolinen ja maaseudun osaaminen voi löytää kilpailukykyisen tavan toimia markkinoilla. (Niemelä 2002.)

Möllerin ym. (2004) verkoston rakentamisprosessin vaihemallin mukaan verkoston elinkaari muodostuu alkutila-analyysistä, verkoston kokoamisesta, verkoston ylläpidosta ja lepotilasta. Alkutila-analyysissä määritellään verkoston päämäärä ja tavoitteet, hankkeen luonne ja aikajänne, osaamis- ja resurssitarpeet. Lisäksi tehdään suunnitelma kehityshankkeille ja sovitaan verkoston jäsenten alustava roolitus. Verkoston kokoamisvaiheessa karroitetaan potentiaaliset kumppanit, arvioidaan ja valitaan ne, sovitaan yhteisistä toimintamalleista, huolehditaan sitouttamisesta ja sovitaan vastuista ja oikeuksista. Verkoston ylläpitovaiheessa toimijoiden pitäisi olla itseohjautuvia, silloin uutta tietoa luodaan ja hyödynnetään, johdetaan rajapintoja ja luodaan verkoston identiteetti. Verkoston lepotilavaiheessa hanke suunnitellusti päättyy, yhteistyö voi jatkua epävirallisena ja uusi yhteisö syntyy. Tässä vaiheessa valmiudet uuden kehitysverkoston luomiseen ovat olemassa.

KUVIO 2. Verkostojen elinkaarimalli (Valkokari, Airola, Hakanen, Hyötyläinen, Ilomäki & Salkari 2006, 16)

Verkoston yhteistyön arviointi voi olla jatkuvaa jos käytössä on toimintaa arvioivat mittarit. Mittareiden tunnuslukuja voidaan pitää kriteereinä, kun arvioidaan yhteistyön jatkuvuutta. Kuitenkin käytännössä vain harvoissa verkostoissa on käytössä yhteisesti sovittuja mittareita ja käytäntöjä yhteistyön arviointiin. (Valkokari ym. 2006.)

Verkostoja on perustettu erilaisiin tarpeisiin ja ne voivat poiketa toisistaan todella paljon. Jotkut niistä ovat kannattavampia ja tehokkaampia kuin toiset. Huippuverkostoja analysoitaessa on pystytty määrittelemään erikoispiirteitä, jotka selittävät näiden verkostojen toimivuuden ja tuloksellisuuden. Huippuverkostot vastaavat epävarmuuteen varmuudella. Tällä viitataan kyvykkääseen verkostoon, jossa jokaisen jäsenen sitoutuminen verkoston toimintaan on vahvaa. Toimivissa verkostoissa yhdistyvät ulkoinen ja sisäinen tehokkuus. Ulkoisella tehokkuudella viitataan siihen, kuinka tehokkaasti verkosto hoitaa suhteita verkoston ydinorganisaation ja verkoston jäsenten kesken ja sisäisellä tehokkuudella viitataan jokaisen verkoston jäsenen omaan sisäiseen tehokkuuteen. Huippuverkostossa nopeus, joustavuus ja kitkan minimointi ovat hallitsevia ominaisuuksia kaikissa toiminnoissa. Myös prosessien ja yksittäisten toimintojen uudelleenjärjestely ovat avainasemassa. Tutkimustulokset tuovat verkosto-osaamiseen mielenkiintoisen päätelmän: Verkosto-osaaminen sopii erinomaisesti huippujen valmennukseen, mutta heikoille ja keskinkertaisille se ei tuo mitään merkittävää etua ilman suuria ponnistuksia ja toimintojen perusteellista tehostamista. (Pirnes 2002.)

2.4.2 Verkostoituminen

Verkostoituminen voidaan määritellä prosessiksi, jossa yhteistyöorganisaatioiden tieto, osaaminen ja arvot yhdistetään lisäarvoa synnyttäväksi toiminnaksi (Hakanen ym. 2007). Verkostoituminen auttaa organisaatioita tehostamaan toimintojaan ja kilpailukykyään. Verkostojen kautta organisaatiot saavat toimintaansa lisäarvoa pääasiassa kolmelta alueelta: 1) Verkostot tuovat jokaiseen verkostoon osallituvaan organisaatioon uutta erilaista osaamista. Vaatimustason jatkuvasti kasvaessa verkoston osaamista voidaan yhdistää tai jakaa. 2) Verkostojen avulla organisaatiot voivat saada lisää kapasiteettia, jota voidaan tarvita esimerkiksi erityisosaamista vaativan opintojakson järjestämisessä. 3) Verkostoitumalla saadaan omaan toimintaan kriittistä arviointia. Verkoston jäsenet joutuvat eri tilanteissa puntaroimaan omaa osaamistaan ja kyvykkyyttään ja myös arvioimaan toisten ver-

kostoon kuuluvien osaamista ja kyvykkyyttä. Verkostoitumisen kautta organisaatiot joutuvat tilanteeseen, joka synnyttää benchmarking-tilanteita ilman että se on varsinaisesti tarkoitus. (Pirnes 2002, 64-68.)

Verkoston jäsenillä on erilaisia odotuksia ja toiveita sen toimintaan liittyen. Osallistujien tulee keskustella odotuksista jo verkostoa suunniteltaessa tai käynnistettäessä. Verkoston toiminnan ja menestymisen kannalta on tärkeää, että siihen kuuluvilla organisaatioilla on yhteinen näkemys verkoston perustehtävästä ja mihin verkostoyhteistyöllä pyritään. (Valkokari ym. 2006, 37.)

2.4.3 Toimiva kehittämisverkosto

Suominen, Aaltonen, Ikävalko, Hämäläinen & Mantere (2007) antavat teoksessaan kuvauksen toimivasta kehittämisverkostosta. Kun ryhmä henkilöitä ja organisaatioita kokoontuu kehittämään toimintaansa, luovat yhteisesti suunnitellut normit ja periaatteet verkoston alkuvaiheessa luottamusta, yhteisöllisyyttä ja yhteenkuuluvuuden tunnetta. Näihin saattavat sisältyä esimerkiksi sopiminen siitä, missä verkosto kokoontuu ja kenen vastuulla käytännön järjestelyt ovat. Yhdessä on hyvä sopia yhteydenpidosta osallistujien kesken. Kukin organisaatio voi esimerkiksi nimetä yhteyshenkilön, jonka kautta tietoja ja kokemuksia vaihdetaan tai tapaamisia järjestetään.

Kehittämisverkostoon osallistujien on tärkeä tutustua toisiinsa ja toistensa organisaatioihin. Tutustumisen kautta osallistujat voivat päästä selville toistensa kehittämishaasteista ja -tarpeista. Koska kehittämisverkoston toiminta perustuu pitkälti kokemusten ja tiedon vaihtamiseen sekä sosiaaliseen vuorovaikutukseen, osallistujien välinen tiedonkulku tulee sopia. Tärkeintä on mahdollistaa sujuva vuorovaikutus osallistujien välillä. Sääntönä tiedon jakamisessa voisi pitää, että jokainen osallistuja tarjoaa muille sellaisia tietoja, mitä odottaa itse verkostossa saavansa.

Yhteydenpito kehittämisverkoston jäsenten välillä tulee sopia joustavaksi ja sen on oltava vaivatonta. On tärkeä sopia sopivista viestintävälineistä ja yhteisistä kokoontumisista. Tiedonkulun helpottamiseksi voidaan käyttää erilaisia verkkotyöskentely-ympäristöjä varsinaisten verkostotapaamisten rinnalle. Verkkoympäristö voi toimia paitsi tiedotuskanavana, myös verkoston organisointi- ja hallintajärjestelmänä, keskustelufoorumina, arkistona ja

oppimisympäristönä. Tiedonkulkua voi edistää myös erilaisin raportointikäytännöin. Esimerkiksi oman organisaation kehittämistyön etenemisestä voidaan kertoa säännöllisin väliajoin muille ryhmän jäsenille. Tällä käytännöllä voidaan myös aktivoida muiden jäsenten omaa kehittämistyötä. Kehittämisverkostossa tulisi olla mahdollisimman avoin ja vastavuoroinen tiedonjakamisen kulttuuri.

Kehittämisverkoston osallistujien tulisi tasapuolisesti ottaa vastuuta sen toiminnasta ja siihen liittyvistä käytännön järjestelyistä, esim. vastuuta kierrättämällä. Vastavuoroisuus liitetään sekä käytännöllisessä että teoreettisessa keskustelussa kiinteästi verkostoihin kuuluvaksi piirteeksi. Tällä tarkoitetaan sitä, että kaikki osapuolet osallistuvat verkoston työskentelyyn. Parhaimmillaan verkostoon kuuluminen muodostaa ns. win-win-suhteen, jossa kaikki osapuolet hyötyvät yhteistyöstä. (Suominen, ym. 2007.)

2.5 Aikaisempi tutkimus

Oulun Eteläisen korkeakoulukeskustoimijoiden kansainvälistä osaamista on selvitetty vuonna 2005 osana Oulun aluekeskusohjelman toimintaa. Selvityksen tuloksena tuotettiin kansainvälisen toiminnan asiantuntijarekisteri, joka toimitettiin OE alueen julkisille toimijoille. Vuonna 2012 selvitettiin OEK toimijoiden kansainvälisen osaamisen nykytila. Selvityksestä tehty raportti on luettavissa verkossa www.oei.fi -sivuston kautta. Nykytilaselvityksen tuloksia hyödyntämällä koottiin kesän 2012 aikana käsikirja Kansainvälistymisen polut, käsikirja verkostoista, vaihto-ohjelmista ja rahoituksesta. Kirja on luettavissa [www-dokumenttina](http://www.dokumenttina) Oulun Eteläisen alueportaalissa www.oulunetelainen.fi /opiskelijalle /opiskelijavaihto.

Aiemmin OEK-toimijoiden yhteistä näkemystä Oulun Eteläisen korkeakoulukeskuksen kansainvälisen toiminnan strategisista linjauksista ei ole selvitetty tällä laajuudella. Kansainvälinen toiminta on kirjattu yhteiseen puitesopimukseen yhtenä keskeisistä tavoitteista. Toimintasuunnitelmaan vuosille 2011—2012 kansainvälisen tutkimustoiminnan tavoitteeksi on kirjattu OEK:n yhteisen kansainvälistymissuunnitelman laatiminen. (Oulun Eteläisen korkeakoulukeskus 2009, 2011.)

3 EMPIIRISEN TUTKIMUKSEN TOTEUTUS

Alkuvuodesta 2012 tehdyn tutkimuksen Oulun Eteläisen alueen tutkimus- ja koulutus-, sekä kehitys- ja yrityspalveluorganisaatioiden kansainvälisestä osaamisesta, liikkuvuudesta ja verkostoista tulokset esitettiin elokuussa 2012 OEK yhteistyöverkoston johtoryhmän kokouksessa. Esityksen yhteydessä tehtiin ehdotus tämän tutkimuksen toteutustavasta ja esiteltiin Delfoi-menetelmä. Johtoryhmä päätti käynnistää keskustelun Delfoi-menetelmällä, tavoitteena yhteisistä kansainvälisen toiminnan linjauksista sopiminen. Johtoryhmä tähdensi, ettei tarkoituksena ole tehdä yhteistä kansainvälisen toiminnan strategia-asiakirjaa. Prosessin aikana päätettiin sopia kansainvälisen toiminnan peruslinjauksista ja painotuksista, joita organisaatiot sitoutuvat toteuttamaan omissa organisaatioissaan.

Kutsu Delfoi-keskustelun ensimmäiselle kierrokselle lähetettiin sähköpostiviestinä syyskuussa 2012 (LIITE 1). Kutsuviestissä kerrottiin taustatietoa käytävästä keskustelusta, keskusteluun osallistujista ja sähköpostiosoite, josta vastaanottaja saa kutsun ja toimintaohjeet. Tämän jälkeen Delfoi-verkkosovelluksesta lähetettiin kutsuviesti, joka sisälsi tietoa asiantuntijapaneelistä, käytännön ohjeita ja aikataulua, tietoa Delfoi-menetelmästä (LIITE 1) ja linkin, jolla vastaanottaja pääsi kirjautumaan ohjelmaan. Jotta osallistuminen käytävään keskusteluun olisi myöhemmin mahdollista, pyydettiin panelisteja kirjautumaan järjestelmään valitsemalla itselleen salasana. Kaikki keskusteluun osallistujat eivät aluksi kirjautuneet, joten myöhemmin lähetettiin lisätietoa sähköpostitse (LIITE 1). Ohjelmavirheen vuoksi jouduttiin panelisteja lähestymään vielä sähköpostilla (LIITE 1). Keskustelukierros käynnistyi tahmeasti, joten panelisteja muistutettiin keskustelun käynnistymisestä vielä puhelimitse. Vastausaikaa jatkettiin, että mahdollisimman moni pääsisi osallistumaan keskusteluun.

Ensimmäisen kierroksen tulokset esitettiin OEK johtoryhmälle lokakuussa 2012. Johtoryhmä keskusteli tuloksista ja sitoutui jatkamaan keskustelua toisella keskustelukierroksella. Toisen kierroksen väitteet esitettiin johtoryhmälle marraskuun 2012 kokouksessa. Väitteillä pyrittiin syventämään ensimmäisen kierroksen kysymyksistä niitä aiheita, joihin yhteistä mielipidettä ei löytynyt ja kierroksella tulleita asiaan liittyviä uusia aiheita, jotka oli tärkeä tuoda yhteisesti keskusteltavaksi. Kutsu keskusteluun lähetettiin kokouksen jälkeen marraskuussa 2012 (LIITE 4). Keskusteluun osallistujia oli alussa vain muutama, joten asiasta lähetettiin muistutusviestejä vielä marras-joulukuussa 2012 (LIITE 4).

Keskustelun alustavat tulokset esitettiin johtoryhmälle tammikuussa 2013. Tarkemmat tulokset ja ehdotus aineiston julkaisutavasta esitettiin johtoryhmälle maaliskuun 2013 kokouksessa. Johtoryhmä hyväksyi ehdotuksen pienin täsmennyksin. Keskustelun pohjalta viimeisteltiin esite Oulun Eteläisen korkeakoulukeskus, kansainvälisen toiminnan strategiset linjaukset 2013—2020. Valmis esite hyväksyttiin toukokuussa 2013.

3.1 Tutkimuskysymykset ja tutkimuksen tavoitteet

Tutkimuksen kohteena oli Oulun Eteläisen korkeakoulukeskusverkoston kansainvälisen toiminnan yhteistyö. Tutkimuksen tavoitteena oli selvittää OEK-toimijoiden yhteinen näkemys Oulun Eteläisen korkeakoulukeskuksen kansainvälisen toiminnan strategisista linjauksista. Tuloksena tehtiin ehdotus kansainvälisen toiminnan suunnitelmaksi vuosille 2013—2020.

Tavoitteen selvittämiseksi haettiin vastausta kysymyksiin:

- Miten OEK-toimijat arvioivat Oulun Eteläisen korkeakoulukeskuksen tulevaisuuskenaariot? Kansainvälisten toimintojen strategisia linjauksia määriteltäessä on tärkeää tietää millaisena kansainvälinen tulevaisuus näyttäytyy ja millaisena OEK:n toiminta nähdään tulevaisuudessa.
- Mitkä ovat kansainvälisen yhteistyön tavoitteet? Ilman yhteisiä tavoitteita ei saavuteta tuloksia. Kun määritellään alueet, joilla yhteistyötä tehdään, nähdään myös alueet, jotka jäävät yhteistyön ulkopuolelle toteuttamaan organisaatiokohtaisia tavoitteita (Aira 2012, 143—151). Tavoitteiden asettamiseksi selvitettiin mitä kansainvälisen yhteistyön osa-alueita OEK toimijat pitävät tärkeinä ja kuinka todennäköistä niiden toteutuminen OE alueella heidän mielestään on.
- Miten yhteistyö toteutetaan? Jotta yhteistyö toimii, suunnitelmat tulee konkretisoida toteutukseksi (Aira 2012, 142). Tutkimuksessa pyrittiin löytämään sopivin vastuorganisaatio hoitamaan kansainvälisen toiminnan koordinoitua kullekin kansainvälisen yhteistyön osa-alueelle ja konkretisoimaan mitä kansainvälistyminen sisällöllisesti ja toiminnallisesti Oulun Eteläisen alueella tarkoittaa.

Tutkimusongelmana oli löytää ne toimenpiteet, joilla OEK-organisaatioissa oleva kansainvälinen osaaminen saadaan yhteiseen käyttöön tukemaan Oulun Eteläisen alueen kansainvälistymistä entistä suunnitelmallisemmin.

3.2 Tutkimusmenetelmät

Tutkimuksessa käytettiin useita erilaisia menetelmiä. Seuraavissa alaluvuissa esitellään aineiston hankinnassa ja analysoinnissa käytetyt toimintatutkimus ja Delfoi -menetelmät, sekä lyhyesti sisällönanalyysi ja tekstianalyysiohjelma NVivo:n toimintaperiaate.

3.2.1 Toimintatutkimus

Tutkimuksellisenä lähestymistapana käytettiin toimintatutkimusta, joka on tilanteeseen sidottua, yleensä yhteistyötä vaativaa, osallistuvaa ja itseään tarkkailevaa (Metsämuuronen 2006a). Toimintatutkimus sopi tähän tutkimukseen hyvin, koska yhteisissä keskusteluissa tulee esiin asioita, joita ulkopuolinen ei voi tietää ja yhdessä kehitettyyn ratkaisuun on helpompi ja mielekkäämpi sitoutua. Toisaalta itseohjautuvan menetelmän käyttö useamman osapuolen tutkimuksessa ehkäisee mahdolliset eettiset ongelmat, koska osapuolten mukanaolo takaa sen, ettei muutos tuota millekään osapuolelle kohtuutonta haittaa. (Routio 2007, 210-216.)

Toimintatutkimus on itseohjautuva toiminnan kehittämisen menetelmä, jossa tutkimuksen kohde käynnistää kehittämishankkeen ja toteuttaa sen itse tai tutkijan avustamana. Tutkittavat ovat yhteistyössä aktiivisesti mukana tasavertaisina tutkijan kanssa. Yleensä tutkimus koskee koko työyhteisöä tai organisaation muutosprosessia, jolloin kaikkien osapuolten tulee sitoutua siihen. Routio (2007) näkee toimintatutkimuksen käytölle monia etuja. Itseohjautuvalla kehittämismenetelmällä kehitetty ratkaisu on usein organisaatiolle parempi ja mieluisampi ratkaisu kuin mitä ulkopuolinen tutkija voisi yksin saada aikaan. Yhteisissä keskusteluissa tulee esiin hiljaista tietoa, ammattitaitoa ja kokemusta, jota organisaatioissa toimivilla ihmisillä on ja jonka selittäminen ulkopuoliselle tutkijalle on monimutkaista.

Myös tutkijalta saatava ulkopuolinen näkemys auttaa erilaisten ratkaisujen löytämisessä. Itse löydetty ratkaisu myös toteutuu paremmin kuin ulkopuolisen suunnittelema, sillä mukana olevat sitoutuvat sen toteutukseen vahvemmin.

Toimintatutkimuksen teorian isänä pidetään Kurt Lewiniä, joka 1940-luvulla kehitti toimintatutkimuksen peruskäsitteet, joita ovat yhteistoiminnallisuus, demokraattisuus, teoriaa ja käytäntöä muuttava luonne. Yleisesti tätä lähestymistapaa käytetään tavoitteena löytää käytännöllisiin ongelmiin ratkaisu tai kehittää olemassa olevaa käytäntöä parempaan suuntaan. Toimintatutkimuksesta on erotettavissa eri vaiheita, kuten suunnittelu, toteutus, arviointi, uudelleensuunnittelu, jne. ja ne ovat osin päällekkäisiä keskenään. Tutkimuksella tuotetaan tietoa toiminnasta ja muutoksesta, sen avulla vastataan kysymykseen miten tutkittavat kohteet voivat muuttua ja toisaalta miksi ne eivät muutu. Toimintatutkimuksessa yhdistyy tutkimuksen tieteellinen ja käytännöllinen tavoite, tavoitteena ei ole ainoastaan kuvata ja selittää, vaan myös muuttaa sosiaalista todellisuutta. (Metsämuuronen 2006b, 84—134; Kuula 2006.)

3.2.2 Tiedonkeruu

Tutkimuksen aineisto on kerätty Delfoi -verkkosovelluksella käydystä keskustelusta. Kvantitatiivisesti tulkittu aineisto kertyi kustakin aiheesta esitettyjen johdantokysymysten tai -väitteiden vastauksista. Näiden kysymysten ja väitteiden tulokset tulkittiin määrällisinä yhden muuttujan menetelmällä, jolloin tarkastelun kohteena on yksi muuttuja kerrallaan. Tutkimuksessa kiinnitettiin huomiota muuttujan arvojen jakaumaan, tavoitteena saada jollekin muuttujista yli 50 % vastaajien mielipiteistä. Kvalitatiivinen aineisto syntyi kunkin aiheen kommenttikentässä käydystä keskustelusta.

Eskola & Suoranta (2001) kuvaavat laadullisen tutkimuksen olevan tutkimusta, jonka perustana on aineisto, jolle on ominaista ilmaisullinen rikkaus, monitasoisuus ja kompleksisuus. Laadullisessa tutkimuksessa on yleensä pienehkö otanta ja tutkija osallistuu kiinteästi tutkittavien toimiin. Tutkimuksessa ei pyritä tilastollisiin yleistyksiin vaan kuvaamaan, ymmärtämään tai antamaan teoreettisesti mielekäs tulkinta aineistosta. Jos laadullista tutkimusta tehdään yhdessä määrällisen kanssa, on mahdollista tehdä syvällisempää tarkastelua määrällisenä tulkittuun aineistoon.

3.2.3 Tulevaisuuksien tutkimus ja Delfoi

Tulevaisuus on tuntematon eikä sitä ole vielä olemassa. On olemassa vain lukemattomia erilaisia vaihtoehtoja mahdollisesta tulevaisuudesta. Tiedämme kuitenkin tulevaisuuden rakentuvan aina jossakin määrin nykyisyyden pohjalle, joten voimme kuvitella millaisena tulevaisuus voisi näyttäytyä. Koska voimme kuvitella tulevaisuuden ja tiedämme, että elämässä ja yhteiskunnassa on olemassa jotain säännönmukaisuutta, voimme helposti kuvitella millainen tulevaisuus voisi olla (Metsämuuronen 2006b, 217). Tulevaisuuden tutkimus on siten erilaisten vaihtoehtoisten tulevaisuuksien tutkimista.

Tulevaisuutta voidaan ottaa haltuun useilla menetelmillä. Tässä tutkimuksessa käytettiin asiantuntijametodin käyttöön suunniteltua Delfoi verkko-ohjelmistoa, jota käytetään tutkitessa vaihtoehtoisia tulevaisuuksia. Kuusi (1999) sanoo menetelmän soveltuvan kehityksen ennakointiin, tulevaisuuden hahmotukseen ja päätöksenteon valmisteluun. Delfoi-menetelmän käyttö on hyödyllistä, jos tutkittava ilmiö tai asia on kompleksinen, maantieteellisesti laaja-alainen tai jos se käsittelee arkaluonteisia tai hankalasti määriteltäviä asiakokonaisuuksia ja jos ilmiötä tai asiaa koskevat tulevaisuusmahdollisuudet ovat avoimia. OE alueelle menetelmä sopi hyvin, koska alueen tulevaisuuden ennakointi ja kansainvälisen toiminnan strategisten linjausten tekeminen on ajankohtaista. Lisäksi OEK:n toimijat sijaitsevat etäällä toisistaan ja toimijoita on useita.

3.2.3.1 Delfoi-menetelmän taustaa

Delfoi-menetelmän suomalaisten kehittäjien ja soveltajien yhteisö on toiminut 1990-luvulta lähtien. Kehittäjäyhteisö kuuluu menetelmän kehittäjien kärkijoukkoon koko maailmassa. Menetelmää on kehitetty Mikkelin Otavan opistossa, jossa on jo varhain aloitettu internetin ja sosiaalisen median systemaattinen hyödyntäminen tutkimuksessa. Vuonna 1996 Otavan opisto otti käyttöön Professional Delphi Scan -työkalun, jota on sen jälkeen jatkuvasti monipuolistettu nykyiseen eDelfoi-muotoonsa. Delfoi-menetelmää on hyödynnetty useissa väitöskirjoissa ja esimerkiksi koulutuksen tulevaisuuden luotaamiseen (Linturi ja Rubin 2011). Alkuperäisen eDelfoi-konseptin (Professional

Delphi Scan) määrittelivät yhdessä Tulevaisuuden tutkimuskeskuksen tutkimusjohtaja Jari Kaivo-oja, filosofian tohtori, erikoistutkija Osmo Kuusi ja Otavan opiston johtaja Hannu Linturi. (Kuusi 1999; 2012.)

Delfoi-menetelmää kritisoi vuonna 1975 Harold Sackman, joka väitti Delfoi-tutkimuksen olevan huonoa Survey-tutkimusta. Survey-tutkimuksella tarkoitetaan kysely- tai haastattelumenetelmällä toteutettua ei-kokeellista tutkimusta, joka kohdistuu suurehkoon määrään satunnaisotannalla valittuja tutkimuskohteita. Suomalainen Delfoi-yhteisö on ottanut vakavasti Sackmanin kritiikin. Kritiikin seurauksena useimmat yhteisön jäsenet ovat ottaneet päänäkökulmakseen tulevaisuutta kartoittavan pienten paneelien Policy Delphi –suuntauksen, jonka paneeleissa haastatellaan yleensä 15–40 asiantuntijaa tyypillisesti kahdella tai kolmella kierroksella. Ensisijaisena tarkoituksena ei ole tuottaa yleistettävää tietoa, vaan tuottaa perusteluja erilaisille näkemyksille ja skenaarioille. Tilastolliset päätelmät perusjoukoista eivät yleensä ole perusteltuja. Pienissä komplekseihin ongelmiin kohdistuvissa tutkimuksissa on hyvin tärkeää ottaa huomioon panelistien yksilölliset näkemykset ja kiinnittää erityisesti huomiota valtavirrasta poikkeaviin näkemyksiin. Kaikki argumentit tulee huomioitua, kun paneeli on riittävän pieni. (Kuusi 2012.)

3.2.3.2 Panelistien valinta

Asiantuntevan ja kattavasti relevantteja intressitahoja edustavan paneelin valinta on tutkimuksen ratkaiseva vaihe. Henkilö on asiantuntija silloin, jos hän pystyy tekemään parempia arvioita ja ennusteita kuin ei-asiantuntija. Tärkeintä on asiantuntijoiden laatu, ei määrä (Kuusi 2012). Asiantuntijat valitaan niin, että he yhdessä edustavat tutkittavan aihepiirin yhteisöä monipuolisesti ja työskentelevät aiheen piirissä. Kuusi (2009) nimeää kriteereitä asiantuntijoiden valintaan: Asiantuntijalla tulee olla kokemusta ja kattavat ammatilliset tiedot ja taidot tutkittavasta aiheesta. Hänen tulee olla kiinnostunut eri tiedonaloista, pystyä näkemään yhteyksiä kansallisen ja kansainvälisen, nykyisen ja tulevan kehityksen välillä. Hänen on kyettävä tarkastelemaan ongelmia myös epätavanomaisesta näkökulmasta ja olla kiinnostunut tekemään jotain uutta.

Delfoi-yhteisö (2012) suosittaa poolittamaan asiantuntijat erilaisiin tiedontuottajatahoihin, kuten tutkimukseen, hallintoon sekä yritys- ja kansalaissektoriin, jonka tehtävä on tarkoitus edustaa ulkopuolisia ajatuskulkuja. Tässä tutkimuksessa asiantuntijat jaettiin esimerkin mukaisesti johdon/hallinnon edustajiin, kansainvälisyysasiantuntijoihin ja muihin asiantuntijoihin. Johdon/hallinnon edustajat tuntevat parhaiten OEK:n verkostoyhteistyön ja sen resurssit, kansainvälisyysasiantuntijoilla on kansainvälisen toiminnan substanssiosaaminen ja muissa asiantuntijoissa on ulkopuolisia ajatuskulkuja edustavia asiantuntijoita. Tutkimuksen intressitahoiksi merkittiin tutkimus, koulutus ja yritykset. Paneeliin kutsuttiin osallistujia jokaisesta OEK:n organisaatiosta, alueen yrityksistä ja seutukunnallisista yrityspalveluorganisaatioista. Ulkopuoliseksi asiantuntijajäseneksi kutsuttiin lisäksi Mikkelin Otavan opiston johtaja, Delfoi-menetelmän asiantuntija Hannu Linturi.

3.2.3.3 Delfoi-keskustelun käytänteitä

Delfoi-menetelmässä asiantuntijat keskustelevat väitteistä anonyymisti. Tällä pyritään välttämään ilmaisu- ja kuuntelurajoitteita, joita syntyy kasvokkain keskusteltaessa. Panelistin asema ei näin pääse vaikuttamaan muiden mielipiteisiin ja panelisti voi kommentoida vapaammin ilman työnantajan tai asemansa tuomia rajoitteita. Omaa mielipidettä on helpompi muuttaa ja villitkin ideat uskalletaan tuoda näkyviin. Anonymiteetin ongelmana on, ettei tiedetä minkä puolesta näkökulman esittäjä todella toimii. Kun kiinnijäämisen pelkoa ei ole, voidaan esittää tarkoitushakuisia näkemyksiä ja epäilykset väärän tai epämiellyttävän tiedon tuomisesta voivat kohdistua väärään henkilöön. Ongelmista huolimatta Linturin (2007) mukaan valtaosa tulevistakin Delfoi-tutkimuksista perustuu ”anonyymien asiantuntijoiden argumentointiin”. Menetelmä arkistuu, yksinkertaistuu ja moninaistuu. Tässä tutkimuksessa asiantuntijat keskustelivat anonyymisti, mutta tiesivät keitä keskusteluun osallistuu. Tätä keinoa käytetään motivointikeinona, tieto muista osallistujista kiinnostaa panelisteja ja se houkuttaa osallistumaan. (Linturi 2007.)

Tutkimusprosessi käynnistyy yleensä kyselyllä. Kyselyn avulla keskustelijat orientoidaan aiheeseen ja synnytetään jännitteitä, joiden kautta prosessi pääsee kehittymään. Kysymysten avulla aiheeseen päästään ”sisälle” ja niitä perustellaan. Varsinainen keskustelu syntyy kommenteilla ja argumenteilla, joilla keskustelijat selventävät kantojaan ja pyrkivät vaikuttamaan muiden kommentteihin. Omia kommentteja voi halutessaan täsmentää koko kes-

kustelun ajan. Ensimmäinen kierros suljetaan ilmoitettuna määräaikana, jonka jälkeen tulokset analysoidaan ja niistä muotoillaan aiheet toiselle kierrokselle. Toisella kierroksella prosessia syvennetään. Uusia kysymyksiä voidaan tehdä ensimmäisen kierroksen erimielisyyksistä, esiin tulleista uusista aiheista ja kysymyksillä, jotka tarkentavat ensimmäisen kierroksen kysymyksiä. Toisen kierroksen jälkeen on mahdollisuus jatkaa vielä kolmannelle kierroksella. Lopuksi keskustelu analysoidaan ja raportoidaan. Koko keskustelun ajan managerin tehtävänä on edistää erilaisten argumenttien syntymistä, ohjata ja provosoida keskustelua. Pyrkimyksenä on, että mahdollisimman moni asiantuntija osallistuu aktiivisesti keskusteluun. (Linturi 2007.)

3.2.4 Sisällönanalyysi ja tekstianalyysiohjelma

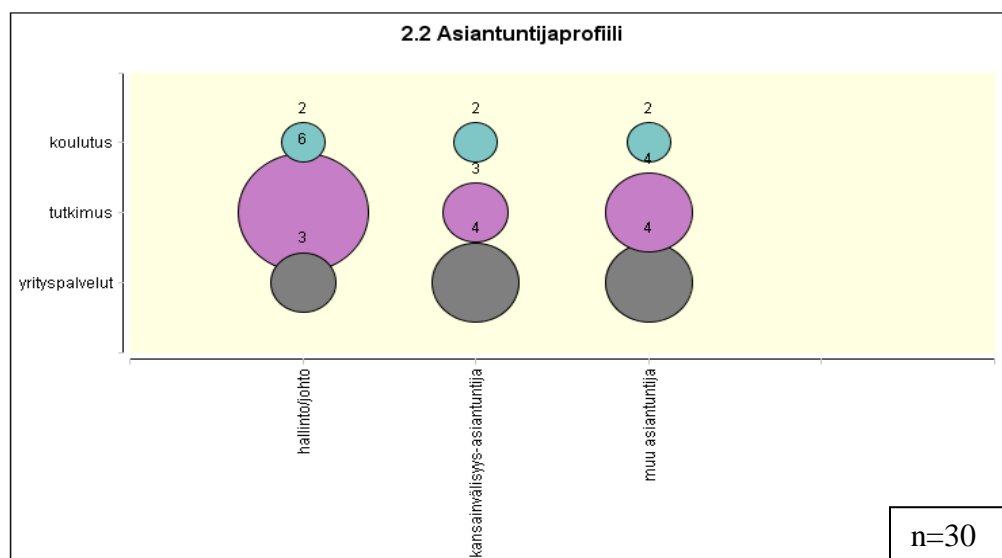
Delfoi-kierrosten keskustelut tulkittiin analysoimalla tekstiä sisällönanalyysimenetelmällä, jolloin todetaan erilaisten ilmiöiden esiintymistiheys ja poikkeamat ja luokitellaan ne. Lopuksi tutkimuskohteesta pyritään muodostamaan tiivistetty kuvaus. Tässä tutkimuksessa aineiston luokittelu tehtiin ensimmäisen kierroksen jälkeen käsityönä tekstinkäsittely- ja taulukkolaskentaohjelmia hyväksi käyttäen. Aineiston sisältö luokiteltiin karkeasti keskustelun aiheiden mukaan ja muodostettiin niiden pohjalta väitteet toiselle kierrokselle. Toisen kierroksen jälkeen luokittelua tehtiin aluksi kuten edellä. Tämän jälkeen koko aineisto koodattiin hakutermien kautta tietokoneavusteisella NVivo-tekstianalyysiohjelmalla. Ohjelman avulla päästiin helpommin näkemään toistuvasti esiin tulevat käsitteet koko aineistossa. NVivo-ohjelmassa aineisto koodataan, jotta sen luokittelu on mahdollista. Luokittelun ohella tiedostojen valittuihin kohtiin voi lisätä huomioita ja muistioita, alleviivauksia ja reunamerkintöjä. Samalla aineisto pysyy ehjänä ja aineistoon on helppo palata myöhemmissä vaiheissa. (Luoma, Karjalainen & Reinikainen 2011, 418—452.)

4 DELFOI-KESKUSTELU

4.1 Taustatiedot

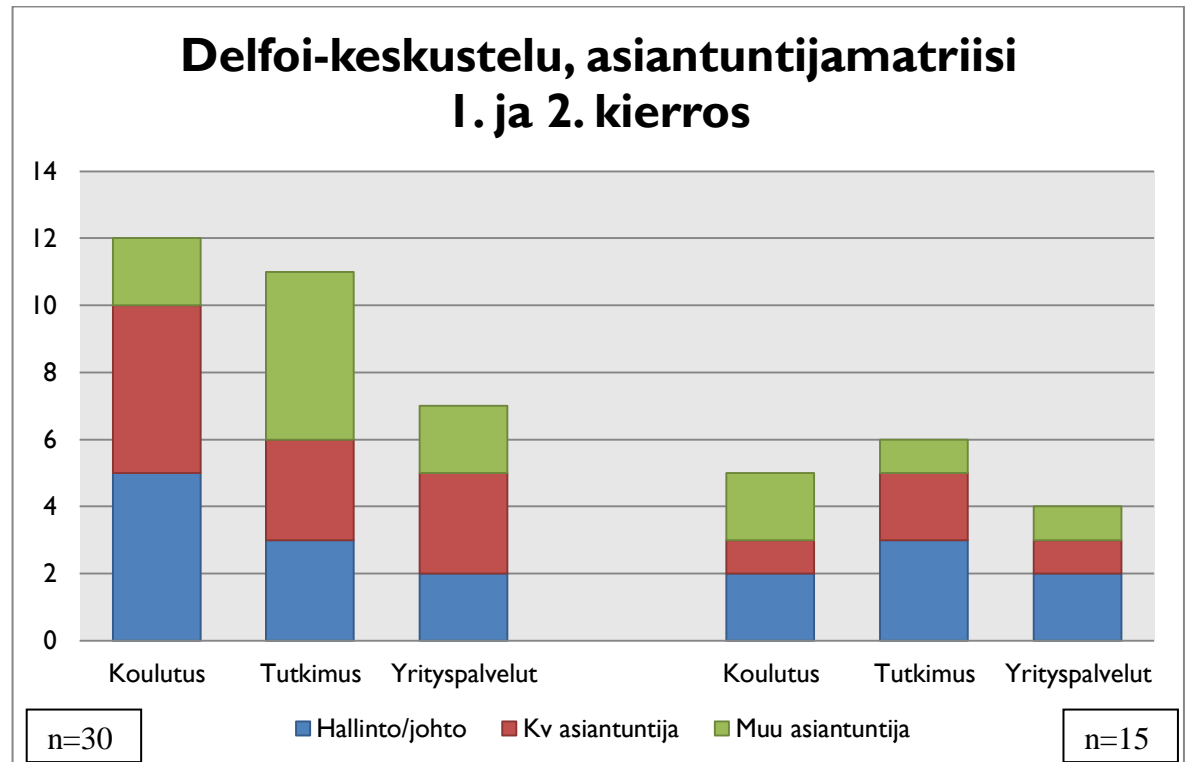
Keskusteluun pyydettiin osallistujia jokaisesta OEK:n organisaatiosta. Ensimmäisellä keskustelukierroksella organisaatioiden edustus keskustelussa varmistettiin kysymällä osallistujien taustaorganisaatio (LIITE 2), vaihtoehtoina II asteen koulutus, ammattikorkeakoulu, yliopisto/kesäyliopisto, sekä seudulliset/yksityiset yrityspalvelut.

Panelistit jaettiin asiantuntijuryhmiin. Jotta kaikkien asiantuntijuryhmien osallistuminen saatiin varmistetuksi, osallistujista tehtiin asiantuntijamatriisi. Matriisiin määritellään intressitahoksi esim. taustaorganisaatio ja kompetenssiksi asiantuntijuus, jonka näkökulmasta asiantuntija on keskustelussa mukana. Sama panelisti voi esiintyä useammassa matriisin osassa. Matriisin avulla pyritään varmistamaan mahdollisimman monipuolinen tarkastelukulma ja asiantuntijavastaajien saaminen kaikista matriisin osista (Linturi 2007). Tässä keskustelussa osallistujia pyydettiin ensimmäisellä kierroksella merkitsemään itsensä oman intressiryhmänsä asiantuntijuuslohkoon: Hallinnon/johdon edustajiin, kansainvälisyysasiantuntijoihin ja muihin asiantuntijoihin.

KUVIO 3. Asiantuntijoiden oma määritelmä asiantuntijaprofiilista

Delfoi-sovellukseen oli tallennettuna myös keskustelun managerin määritelmät osallistujien asiantuntijaprofiilista. Matriisi tehtiin, jotta keskusteluun osallistuminen kaikista asiantuntijuslohkosta ja eri organisaatiotyypeistä voitaisiin varmistaa molemmilla kierroksilla.

KUVIO 4. Asiantuntijamatriisi, managerin määritelmä

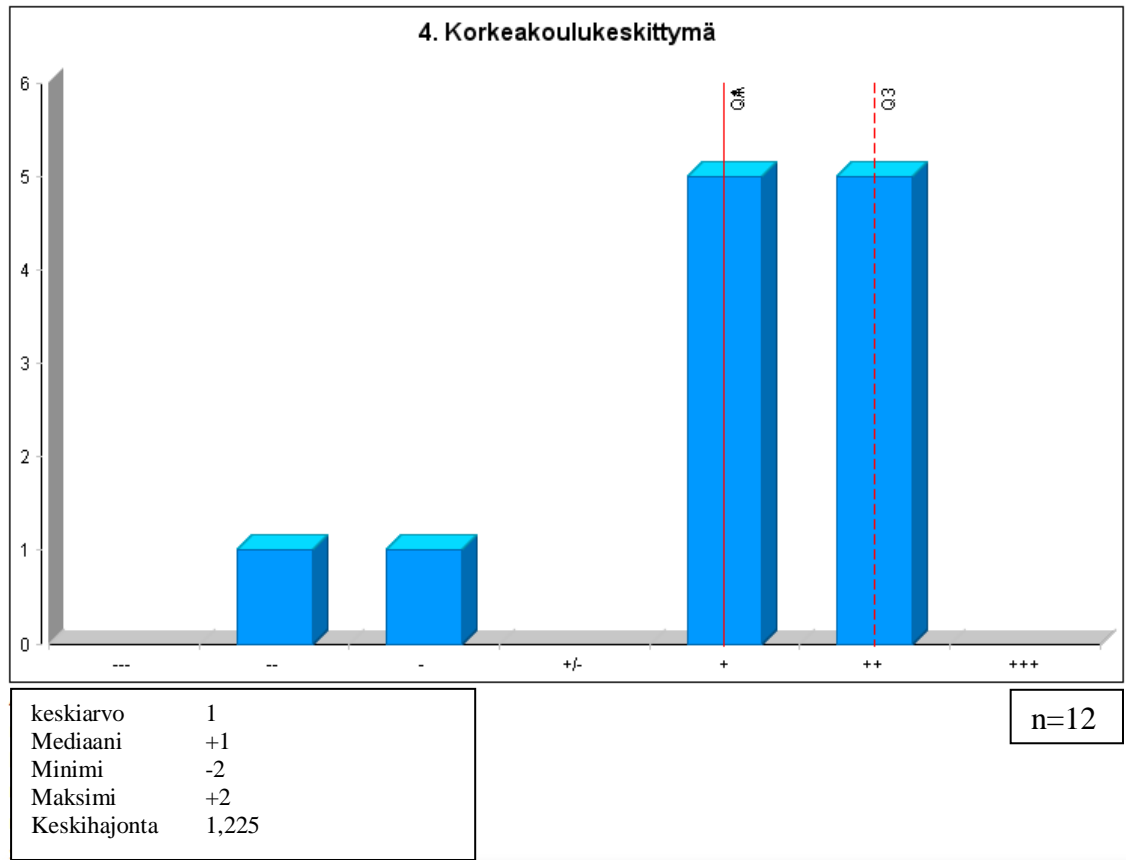
Kuvioiden poikkeavuus näyttäisi johtuvan osittain siitä, että taulukkoon oli mahdollista merkitä useita asiantuntijuuksia, kun taas valmiiksi määritellyssä taulukossa jokaiselle on merkitty niistä vain yksi. Toisaalta kaikki panelistit eivät itse olleet määritelleet profiiliaan lainkaan. Eroavaisuutta voi selittää myös se, että panelisti voi ajatella edustavansa myös muuta asiantuntijaprofiilia kuin hänen toimenkuvansa antaa ymmärtää. Linturin (2007) mukaan tärkeintä matriisin tulkinnassa on, että kaikissa osissa on ainakin yksi nimi ja ettei matriisi painotu voimakkaasti mihinkään osaan. Taulukoiden eroavaisuudella ei siis ole tämän tutkimuksen kannalta merkitystä, koska jokaisessa organisaatiotyypissä ja asiantuntijuslohkossa on edustavuus sekä panelistien oman, että valmiiksi määritellyn asiantuntijamatriisin perusteella ja matriisi on säilynyt kohtuullisen tasapainoisena. Käytyyn keskusteluun osallistui ensimmäisellä kierroksella 30 (64 %) ja toisella kierroksella 15 (32 %) keskustelijaa 47 keskusteluun kutsutusta.

4.2 Tulevaisuusskenaariot

Keskustelun avaukseksi vastaajia pyydettiin tutustumaan Laguna-Pyhäjärvi aluevaikutusselvityksen pohjalta tehtyyn esitykseen (LIITE 3).

Oulun Eteläisen korkeakoulukeskuksen kansainvälisen toiminnan tulevaisuudennäkymiä pyrittiin selvittämään esittämällä väitteitä sen tulevaisuuden tilasta (LIITE 2). Väitteillä haluttiin tuoda esiin keskustelijoiden kanta siitä, mihin suuntaan OEK:n toiminta heidän mielestään on suuntaamassa. Ensimmäinen väitteessä OEK:n toiminnan väitettiin kehittyneen voimakkaasti, alueella sijaitsee vuonna 2025 kansainvälinen, arvostettu korkeakoulu-keskittymä ja alueella on kansainvälisten toimijoiden järjestämää koulutus- ja tutkimustoimintaa. Toisessa väitteessä korkeakouluverkoston toiminta muistutti nykyistä mallia lisättyä siihen kansainvälinen näkymä: Vuonna 2025 Oulun Eteläisen alueen koulutus- ja tutkimusorganisaatiot muodostavat kansainvälisesti esimerkillisen ja arvostetun verkoston. Kolmannessa väitteessä alueen korkeakouluysteistyö oli päättynyt ja korkeakoulutus siirretty pääkampuksille, alueella väitettiin olevan perusopetuksen lisäksi vain toisen asteen koulutusta lähimpien korkeakoulujen ollessa Kokkolassa, Oulussa ja Jyväskylässä.

Panelisteja pyydettiin merkitsemään väitteen todennäköisyys 7-portaisella asteikolla. Asteikon ääripäät olivat kolme miinusmerkkiä ja kolme plusmerkkiä, asteikolla keskimmäisenä vaihtoehto miinus/plus. Jokaisen väitteen jälkeen oli mahdollista kommentoida, miten koulutusorganisaatioiden toiminta vaikuttaa kuvattuun tulevaisuusskenaarioon. Seuraavissa kuvioissa (KUVIOT 5—7) väitteiden vastauksista muodostetut pylväskuviot.

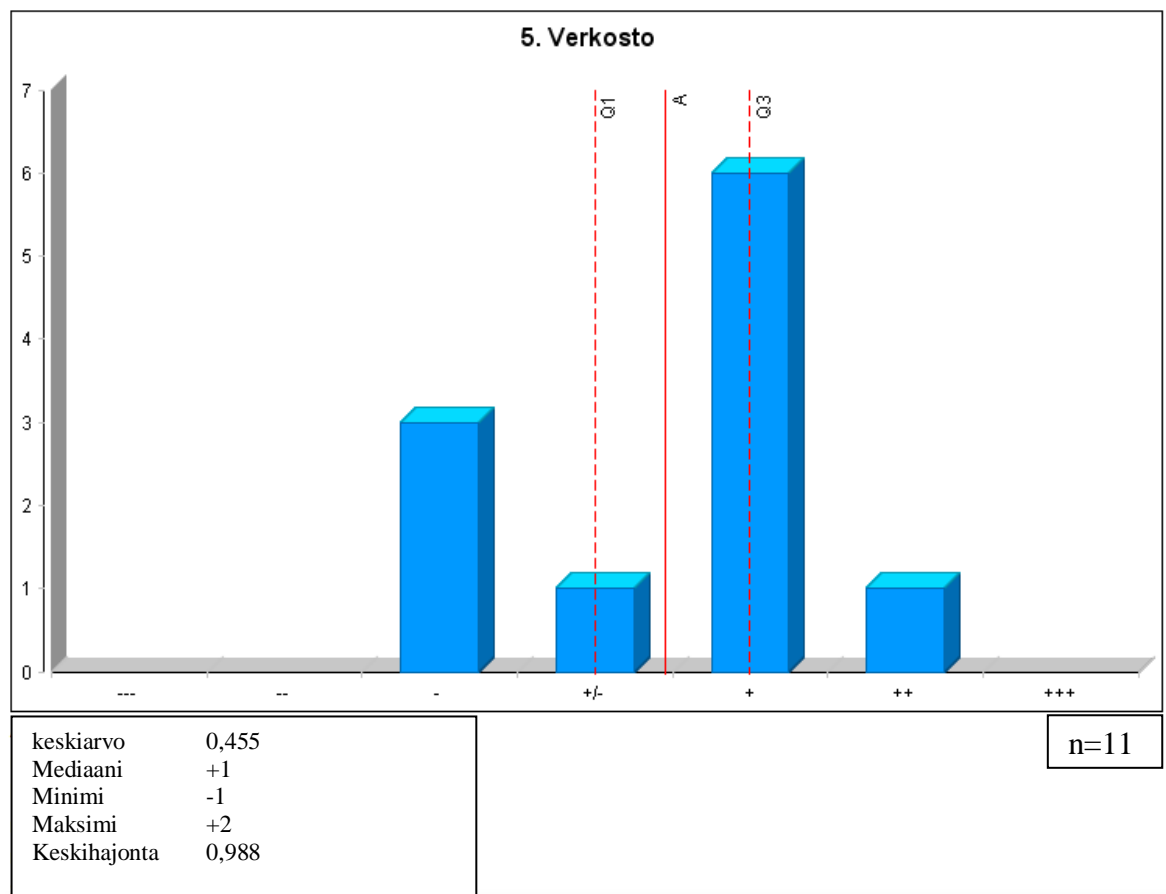

KUVIO 5. Kansainvälinen, arvostettu korkeakoulukeskittymä ja kansainvälisten toimijoiden järjestämää koulutus- ja tutkimustoimintaa

Väitteen jälkeen vapaassa keskustelussa oli vahvasti esillä Pyhäjärven ja Pyhäjoen suurhankkeiden vaikutus väitteen toteutumiseen. Jos Laguna-hanke jää toteutumatta, väittämän paikkansapitävyys on epätodennäköinen vaikka toisaalta ”alueen kansainvälisen TKI-keskittymän syntyminen ei voi olla kiinni pelkästään Pyhäjärven suurhankkeen toteutumisesta”. Useissa mielipiteissä tuli esiin yhteistyön tiivistämisen tarve. Suurhanke tarjoaisi erinomaisen tilaisuuden aloittaa todellinen yhteistyö. ”Kaikki haluavat olla suurhankkeissa jotenkin mukana”. Skenaarion nähtiin toteutuvan, jos koulutusorganisaatiot tekevät vahvasti yhteistyötä keskenään ja muiden yliopistojen ja alueelle tulevien kanssa. Suunnitelmallista yhteistyötä tulisi voida tiivistää jo nyt.

Tieto OEK yhteistyöstä tulisi viedä organisaatioissa jokaiseen henkilöstöryhmään. Keskustelussa kommentoitiin OEK organisaatioiden yhteistyön kestäneen jo yli 10 vuotta ja kui-

tenkin OEK:n puitteissa tehty yhteistyö on vieläkin osin tuntematon asia ydinorganisaatioiden henkilöstön keskuudessa. ”On todennäköistä, että myös suurhankkeen osalta edetään vakiintuneiden toimintatapojen mukaan eli kukin organisaatio katsoo asiaa ensisijaisesti omasta näkökulmastaan ja Oulun Eteläisen näkökulmasta vain, jos jää aikaa”. Organisaatioiden välisellä tahtotilalla on suuri merkitys. Vain luottamuksellisilla ja kaikkia kumppaneita kunnioittavalla yhteistyöllä saadaan hyviä tuloksia. ”Tässä ei ole varaa tuijottaa vain omaa napaa.”

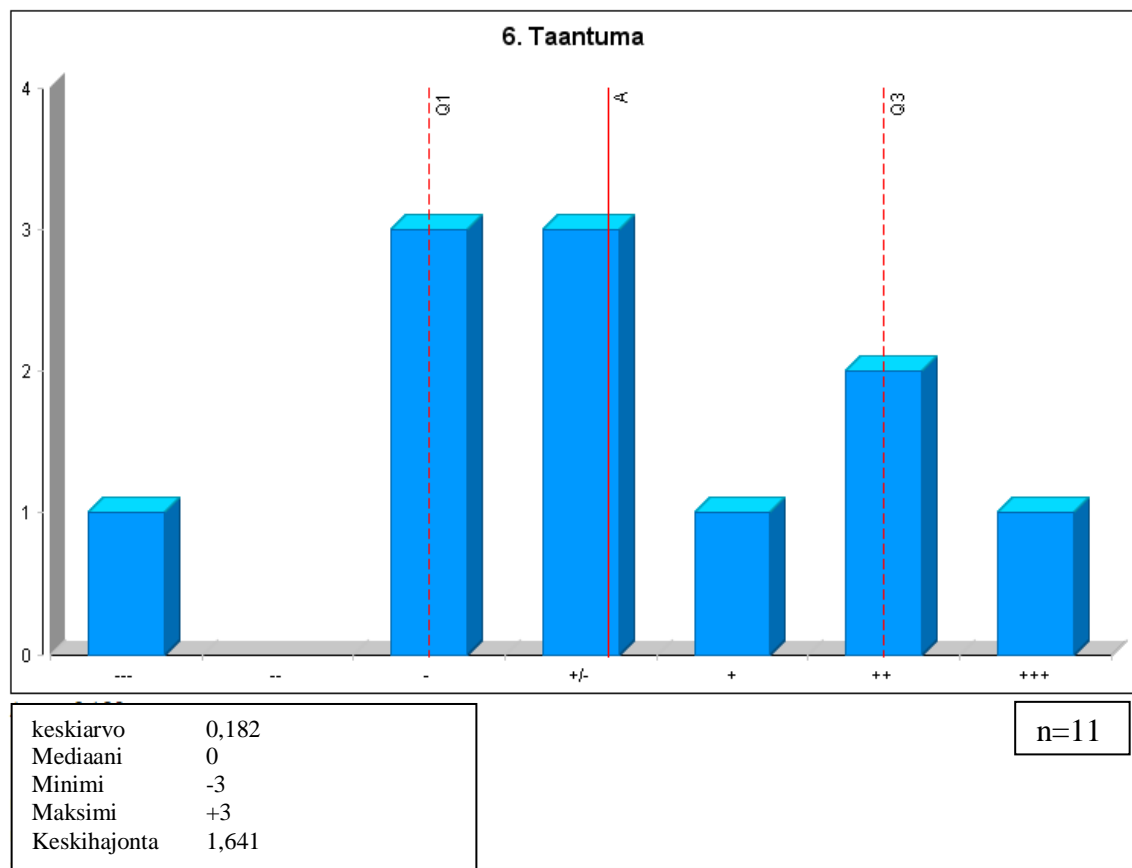
KUVIO 6. Tutkimusorganisaatiot muodostavat kansainvälisesti esimerkillisen ja arvostetun verkoston

Verkostovaihtoehdon katsottiin olevan minimitaloite. OEK-organisaatioista ammattikorkeakoulut ja yliopisto ovat alueyksiköitä ja pääkampusten ohjeistus vaikuttaa toimintaan ja yhteistyömahdollisuuksiin alueella. Pääkampusten kanssa tehtävä yhteistyö on oltava

saumatonta ja tehokasta ja yksiköiden tulee entistä paremmin ottaa rooli kampuksille ja alueelle lisäarvoa tuottavina yksiköinä. Tässä toimijoiden verkosto-osaamisen tahto ja taidot ovat avainasemassa.

Ilmaisu ”Kansainvälisesti esimerkillisen ja arvostetun” aiheutti kritiikkiä. Sana ”esimerkillinen” ei sopinut tähän yhteyteen. Kansallisen arvostuksen saaminen nähtiin mahdolliseksi, mutta kansainvälisen arvostuksen saavuttamisen vaativan jotain todella suurta ja merkittävää. Laguna voi sellaista tuoda, mutta koulutus- ja tutkimusorganisaatioiden tämänhetkisen tilanteen valossa kansainvälisessä arvostuksessa tulee olemaan haastetta.

KUVIO 7. Perusopetuksen lisäksi alueella on vain toisen asteen koulutusta. Lähimmät korkeakoulut sijaitsevat Kokkolassa Oulussa ja Jyväskylässä

Suurin osa keskustelijoista yhtyi mielipiteeseen, että nykyisten poliittisten päätösten seurauksena taantuma voisi olla todennäköinen. Panelistit olivat kuitenkin ehdollistaneet väitteen: Taantuma voi olla kehityksen tulos, jos ammattikorkeakoulun sisäistä eheyttä ja koko

alueeseen sitoutumista ei syvennetä ja tähänkin vaihtoehtoon tulee varautua ja miettiä miten TKI-toiminta kuitenkin jatkuu. Myös positiivisia merkkejä oli olemassa. Projektitoiminta ja innovatiivisuus ovat olleet OEI:ssä ja Centriassa korkealla tasolla ja Oulaisissa tilanne nuorisoasteen tutkintoon johtavassa koulutuksessa on hyvä.

Keskustelijat eivät toivoneet taantumaväitteen toteutuvan. Ammatillisen peruskoulutuksen merkityksen todettiin olevan todella suuri, mutta yksinään sen ja lukio-opetuksen säilyminen alueella ei ole riittävä tae alueen kilpailukyvyn säilymisestä ja osaavan työvoiman saatavuudesta yrityksiin. Nuorisoasteen tutkintoon johtava koulutus vaatii aluetta tukevan maakunnallisen tai suuralueratkaisun. Tämä vaatii uutta johtamisotetta ja koulutuksen laadun ja sisällön parantamista sekä TKI-kuvion tuomista tukemaan koulutusta nykyistä paremmin. Tarvitaan myös vahvaa elinkeinoelämän yhteyttä, sillä jos korkeakoulutus häviää, se tarkoittaa taantumaa myös alueen elinkeinoelämälle. Ammattikorkeakoulun ja yliopiston alueyksikön toiminta ovat erittäin keskeisiä alueen edelleen kehittymiselle.

4.2.1 Askelmerkit, kansainvälinen korkeakoulukeskittymä

Ensimmäisellä kierroksella todennäköisimmäksi vaihtoehdoksi valikoitui väite ”Oulun Eteläisen alueella vuonna 2025 on kansainvälinen arvostettu korkeakoulukeskittymä ja alueella on kansainvälisten toimijoiden järjestämää koulutus- ja tutkimustoimintaa. Väitteen sisällöstä käytiin toisella kierroksella tarkempaa keskustelua. Panelisteja pyydettiin kertomaan miten tavoitteeseen päästään esittämällä kolme keskeisintä asiaa, mitä tulee tehdä tai tapahtua yhteistyön tai organisoitumisen osalta vuoteen 2015 mennessä, vuosina 2016–2020 ja vuoden 2021 jälkeen.

Panelistien arvion mukaan vuoteen 2015 mennessä tulisi saada rahoituspäätökset Lagunasta ja Pyhäjoen ydinvoimalasta. Alueella tulisi keskinäistä yhteistyötä tiivistää ja päästä tekemään sitä myös erilaisten yhteistyökumppaneiden kanssa. Alueellinen sitoutuminen yhteistyöhön tulisi saada, paikallispoliitikot tulisi saada mukaan tekemään rakenteellisia päätöksiä ja korkeakouluverkoston johtajien tulisi huolehtia, että yhdessä sovitut keihäänkärjet todella viedään organisaatioiden arkeen, vaikka se ei olisikaan juuri sillä hetkellä organisaation itsensä kannalta ajankohtaista ja tärkeää. Kansainvälisen korkeakoulukeskittymän valmistelu tulisi käynnistää vuoteen 2015 mennessä. Rakennerahastokausien vaih-

tumisen tuomat riskit, kuten osajien menetys tulisi selvittää, kuten myös löytyykö alueelta riskirahoitusta rakennerahastokauden vaihtumisen tuomaan mahdolliseen rahoituskatkeamaan. TKI-toimintaa tulee jatkaa kuin suurta riskiä ei olisi olemassa. Centria ammattikorkeakoulun toimilupahakemukseen tulee panostaa vuonna 2013.

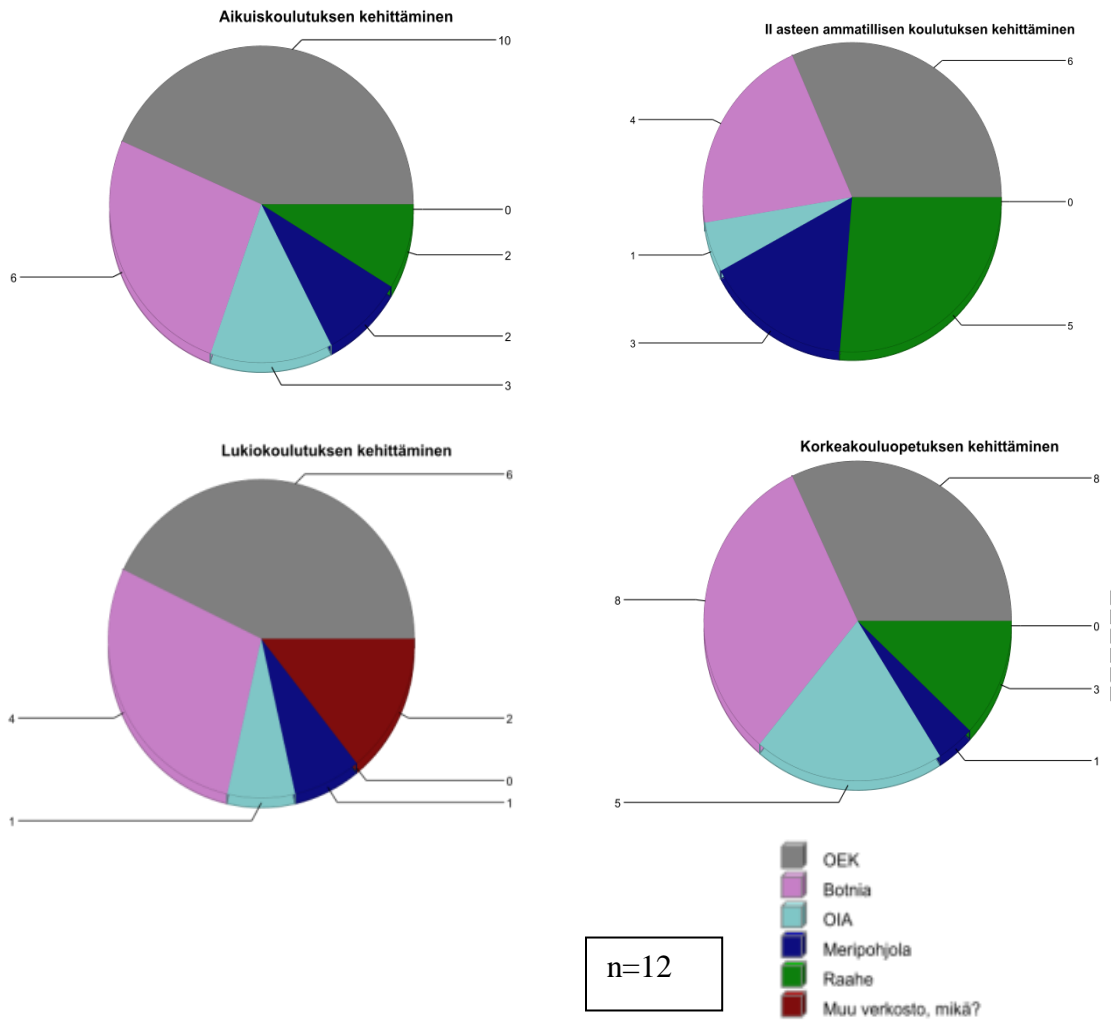
Vuosina 2016–2020 tulee alueelle kaavailtujen suurhankkeiden olla käynnissä ja infrastruktuurien rakentamiseen tulisi konkreettisesti päästä. Alueella tulee järjestää koulutusta kansainvälisiä yhteistutkinto-ohjelmia järjestämällä (esim. joint-degree). Yrityksille tulee tarjota sellaisia palveluja, että niiden on mahdollista päästä mukaan hankkeissa tehtävään työhön. Tiiviisti yritysten kanssa tehtävä soveltava tutkimus nähtiin Oulun Eteläisen vahvuudeksi ja reitiksi kansainvälisiin tutkimuskonsortioihin mahdollisen Laguna-yhteisön lisäksi. Kansainvälistä yhteistyötä pitäisi tehdä ”Oulun kanssa”/”En nostaisi Oulua muiden alueiden edelle”/ ”Oulu, Kokkola ja Jyväskylä entistä vahvemmin partnereiksi”. Vuosina 2016–2020 pitäisi olla käynnissä useampia Tekesin, Suomen Akatemian ja EU:n komission rahoittamia kv. hankkeita. Olisi tärkeää sopia ja ottaa käytännöksi, että organisaatiot eivät toteuta ensimmäistäkään hanketta yksin, vaan aina yhteistyössä muun korkeakouluverkostossa mukana olevan paikallisen toimijan kanssa.

Vuoden 2021 jälkeen hanketoiminta on käynnissä ja alueen suurinvestoinnit käytössä. Koulutus- ja tutkimuslaitosten pitäisi tässä vaiheessa viimeistään puhaltaa yhteen hiileen. Tässä vaiheessa Lagunan rakentaminen on tuonut uuden mahdollisuuden kansainväliseen yhteistyöhön. Kansainvälisistä kumppanivaihtoehdoista seulotaan yhdessä esiin potentiaalisimmin aluetta hyödyttävät ja niiden kanssa rakennetaan yhteistyötä ryhmänä. Kansainvälinen korkeakoulukeskittymä on konkreettisesti olemassa ja mukana kansainvälisissä verkostoissa. Tavoitteeseen päästään tarjoamalla riittävästi monikulttuurisuuteen valmentavia korkeakouluopintoja ja integroimalla toisen asteen ja korkea-asteen koulutus tehokkaasti keskenään ja suhteessa suurhankkeisiin. Kansainvälinen yritystoiminta laajenee. Tutkimuskeskuksen ympärille tulee erilaisia palveluja, matkailukohteita ja majoitusta. Keskustelun lopuksi muistutettiin, että alueen omaleimaisuus on säilytettävä, alueen luontoarvot ja kulttuuri ovat myös vetovoimatekijä.

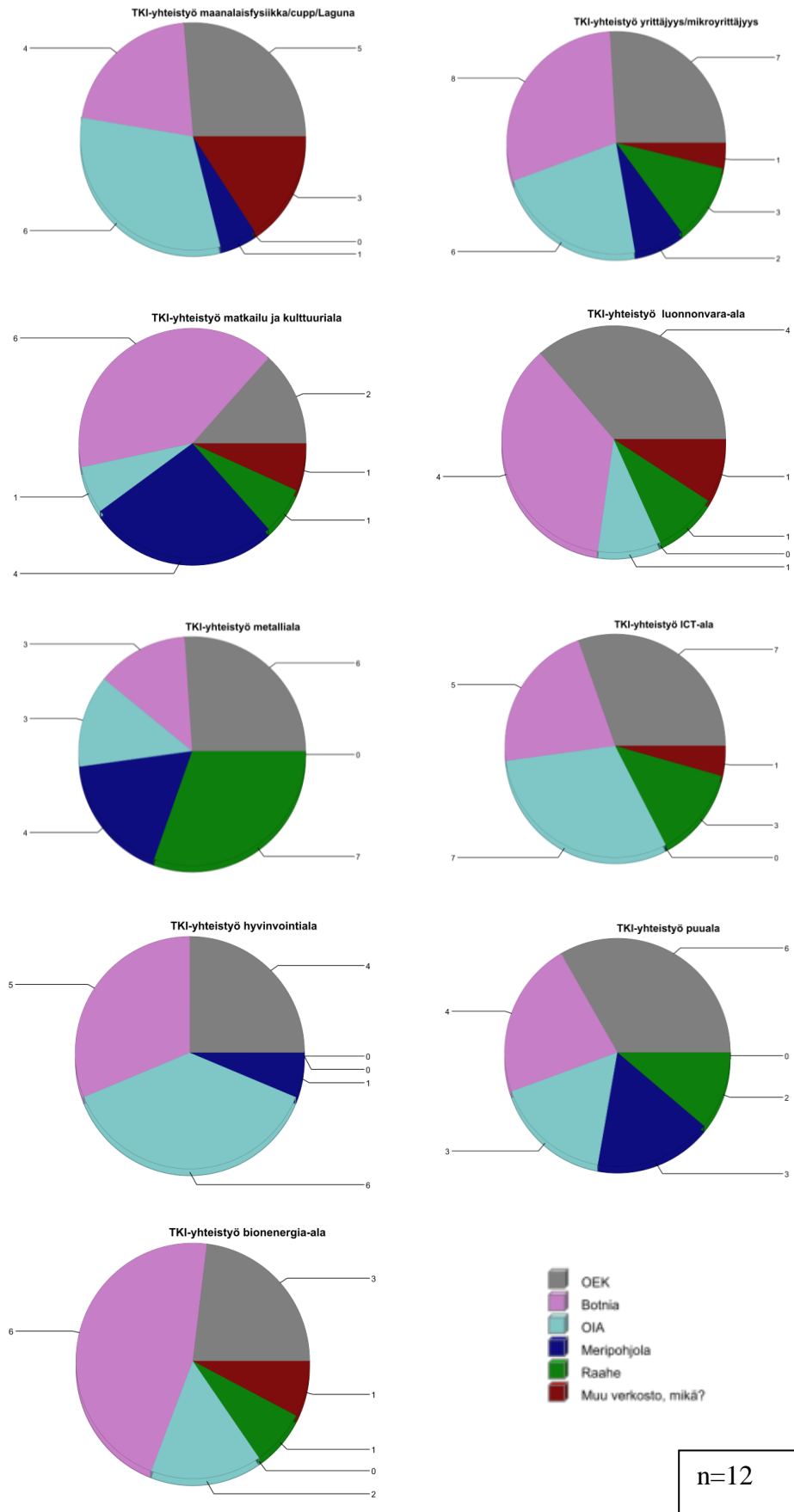
4.2.2 Yhteistyöverkostot koulutuksen ja tutkimuksen kehittämisessä

OEK organisaatiot tekevät yhteistyötä useiden verkostojen kanssa. Toisella kierroksella panelisteilta kysyttiin, missä yhteistyöverkostossa heidän mielestään koulutuksen ja tutkimuksen kansainvälistä yhteistyötä olisi hyödyllisintä kehittää. Kysymykseen nimettiin verkostoja, joihin OEK organisaatioita jo kuuluu. Näiden lisäksi nimettiin Oulun Innovaatioallianssi (OIA), johon Oulun Eteläisen instituutti välillisesti kuuluu Oulun yliopiston kautta. OIA-verkostoon liittymisestä on jo käyty alustavia keskusteluja OEK yhteistyöverkoston johtoryhmän kokouksissa. Myös muita kuin vaihtoehtona olevia verkostoja oli mahdollisuus valita ”Muu verkosto” -valinnan kautta. Koska panelisteissa saattoi olla mukana henkilöitä, joiden tehtäviin ei sisälly verkostoyhteistyö, kysymyksen yhteydessä heille annettiin mahdollisuus tutustua verkostojen esittelyyn (LIITE 6).

Kysymys esitettiin ryhmittelykysymyksenä. Yhteistyöverkostot OEK, Botnia, OIA, Meripohjola, Raahe ja Muu verkosto oli kirjoitettu siirreltäviin kenttiin. Panelisteja pyydettiin siirtämään jokainen yhteistyöverkosto siihen/niihin kansainvälisen yhteistyömuodon kenttään/kenttiin, jota panelistin mielestä ko. verkoston kanssa olisi hyödyllistä tehdä. Muu verkosto -valinta pyydettiin perustelemaan tekstikenttään.

KUVIO 8. Yhteistyöverkostot koulutuksen ja tutkimuksen kehittämisessä

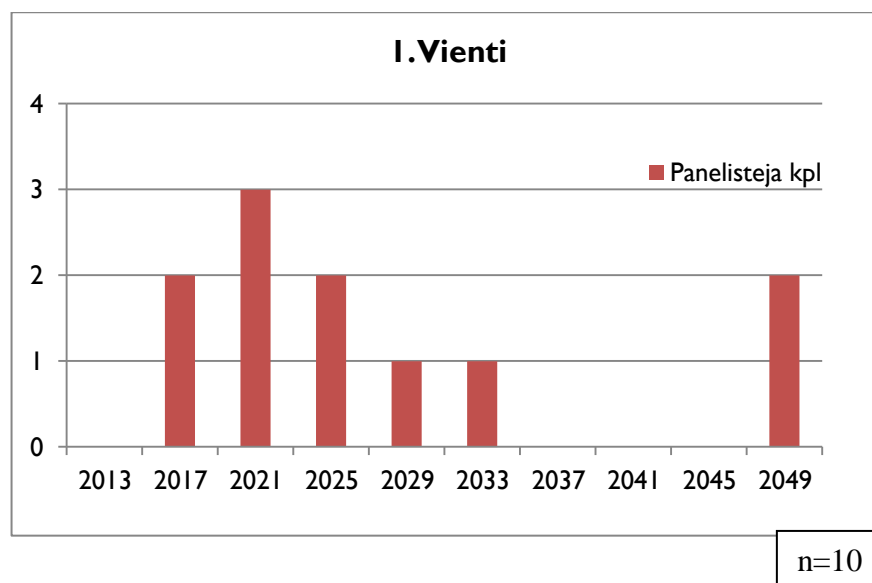
KUVIO 9. Yhteistyöverkostot TKI-yhteistyön kehittämisessä

Keskustelua aiheesta syntyi vain vähän. Keskustelussa kysymysten alla näkyi kaikkien vastausten kooste. Koosteen arvioitiin olevan erinomaisen havainnollinen kokonaisuus, jonka avulla oli helppoa huomata kuinka moneen paikkaan vähäiset resurssit jakautuvat. Olisi tärkeä priorisoida ja valita vain yksi verkosto. Muihin verkostoihin kannattaisi panostaa selkeästi vähemmän. Nykytilanteen arvioitiin monessa korkeakoulukeskittymän organisaatiossa olevan se, että ollaan jonkin verran mukana kaikessa ja sen seurauksena ei missään kunnolla. ”Muu verkosto” -valinnan tehneet eivät kommentoineet valintaansa.

4.3 Ennusteet

Ennusteet-osion aiheet oli tehty herättämään keskustelua ja ajatuksia siitä, miten suurhankkeiden toteutuminen vaikuttaa alueen yrityksiin ja maahanmuuttajien määrään. Ensimmäisen kierroksen kysymykset (LIITE 2) oli sijoitettu keskustelun alkuun, jotta numeraalinen pohdinta ohjaisi näkemään mahdolliset tulevat muutokset konkreettisemmin. Jokaisen väitteen kohdalla annettiin perustaksi Tilastokeskuksen aineistoa aikaisemmilta vuosilta.

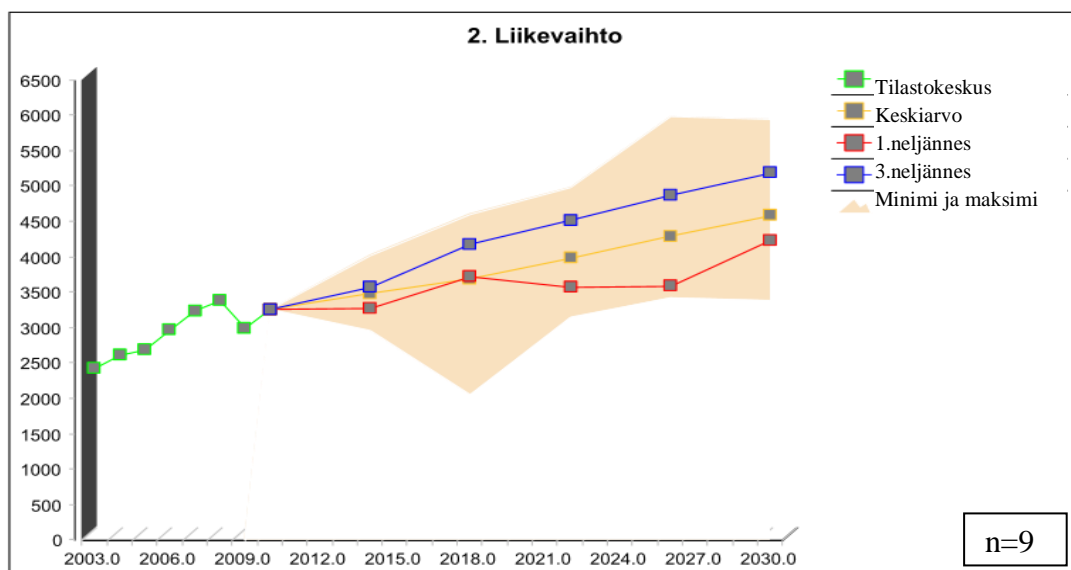
Panelistieja pyydettiin arvioimaan Oulun Eteläisen alueen tulevaisuuden näkymiä erilaisilla mittareilla. Ensimmäiseksi kysyttiin, milloin Oulun Eteläisen alueen vientiä harjoittavien yritysten määrä on viimeistään kaksinkertaistunut verrattuna vuoteen 2011, jolloin vientiyriyten määrä oli 84 alueen 10712 yrityksestä (KUVIO 10).

KUVIO 10. Vientiyriyten määrä kaksinkertainen verrattuna vuoteen 2011

Kysymykseen vastasi 10 henkilöä. Väitteen arvioitiin toteutuvan aikaisintaan vuonna 2017 (2 vastausta) ja viimeistään vuonna 2049 (2 vastausta). Vastausten keskiarvoksi tuli vuosi 2028 ja mediaaniksi 2025.

Seuraavaksi pyydettiin arvioimaan Oulun Eteläisen alueen yritysten liikevaihdon kehittymistä. Aikajanelle oli merkitty Tilastokeskuksen tilastotietoa vuosilta 2003-2010. Panelistit jatkoivat sarjaa oman näkemyksensä mukaan. Liikevaihdon kehitysarvioita on esitetty seuraavassa kuviossa (KUVIO 11).

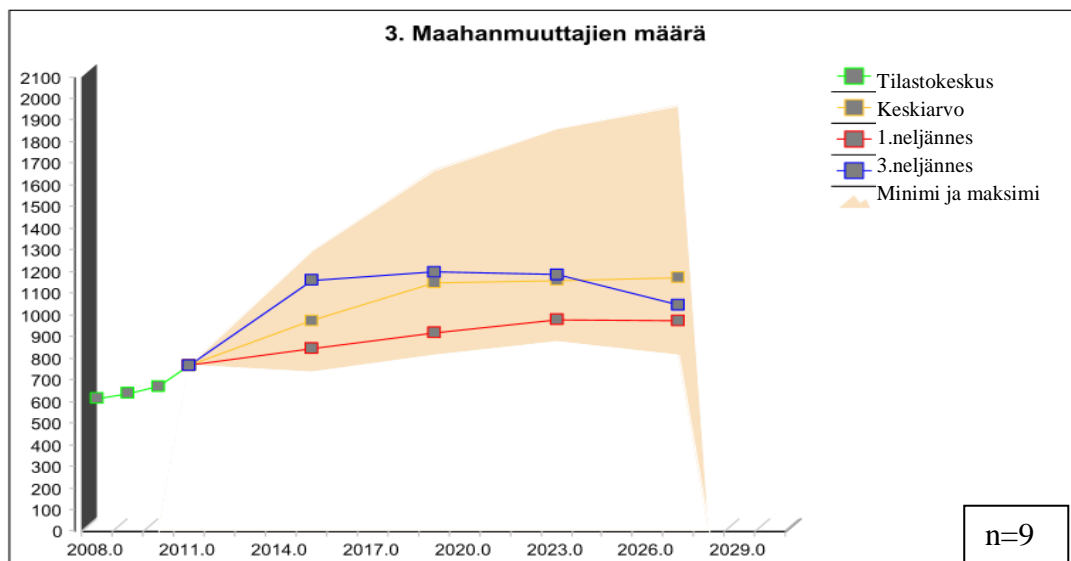

KUVIO 11. Yritysten liikevaihdon kehitys

Kuviossa värillinen alue kuvaa minimi- ja maksimikäyriä ja keltainen viiva keskiarvoa. Kommenteissaan panelistit arvioivat kansainvälisten hankkeiden tuloa, väestönkehityksen ja yritystoimintamyönteisen alueen vauhdittavan kasvua. Toisaalta on ennustettu, että maailmantalouteen on tullut kohtuullisen pysyvä häiriö, selkeä suhdannekehitys ei toteudu. Edessä on mahdollisesti hieman laskevan ja nousevan kauden aika. Kokonaisuudessa tapahtuu kasvua, mutta hitaasti Oulun Eteläisen alueella. Alueen elinkeinorakenne on varsin monipuolinen ja alueella on vahvaa yrittäjyyttä, joten alue ei ole elinkeinoelämän kannalta häviävä alue. Kuitenkin pienyrittäjyyden kehittäminen ja kasvu on oleellista.

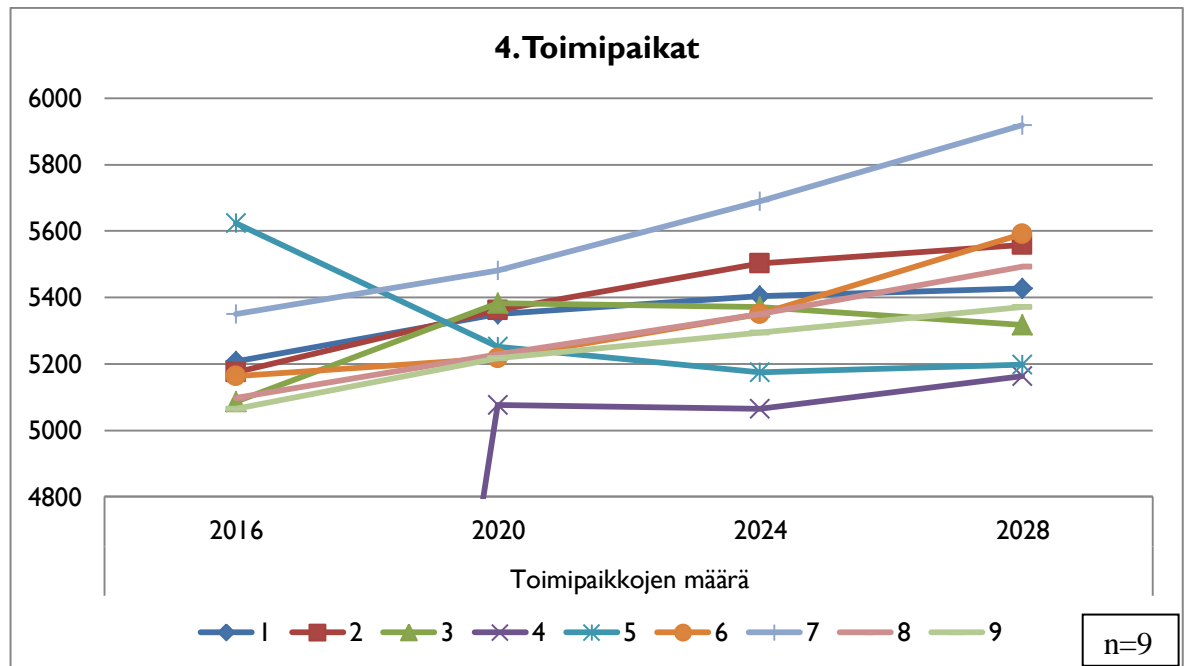
Maahanmuuttajien määrän kasvua Oulun Eteläisen alueella vuosina 2012–2030 ennustettiin vuosien 2008–2011 tilastotiedon pohjalta. Kysymykseen vastasi yhdeksän panelistia. Keskustelussa panelistit arvioivat suurhankkeiden tuovan toteutuessaan runsaasti kansainvälisiä työntekijöitä rakennusvaiheeseen, mutta määrä laskee nopeasti rakennusten valmistuessa ja vain pieni osa jää alueelle pysyvästi. Maahanmuuttajien määrää katsottiin hillitsevän se, ettei alueella ole isoa suurkaupunkia. Mikäli alueella pysyy syntyvyys korkealla ja väestökehitys kohtuullisella tasolla, se myös merkitsee etteivät kunnat ala houkutella uusia asukkaita maahanmuuton kautta, niin kuin jossain muualla on tehty.

KUVIO 12. Maahanmuuttajien määrän kehitys

Suurhankkeiden vaikutusta Oulun Eteläisen alueen toimipaikkojen lukumäärään oli arvioinut yhdeksän panelistia (KUVIO 13). Taustatiedoksi kysymykseen annettiin Tilastokeskuksen tilastotietoa tammikuulta vuosilta 2003–2012. Kuusi panelistia arvioi toimipaikkojen määrän tasaisesti lisääntyvän ja kolme panelistia määrrien alentuvan vuosina 2020 ja 2024, mutta palautuvan jälleen nouseviksi vuoteen 2028. Perusteluksi alenemaan esitettiin samaa kuin edellä, suurhankkeiden rakennusvaiheessa toimipaikkojen määrän arvioitiin nousevan, mutta laskevan hankkeiden valmistuttua. Kuitenkaan sen ei katsottu laskevan hankkeita edeltäneelle tasolle uuden rakennetun infrastruktuurin palvelutarpeesta johtuen.

Jos LAGUNA-tutkimuskeskus toteutuu, keskustelijat arvioivat sen ympäristöön tulevan runsaasti pieniä palveluliikkeitä, majoitusta ja ruokailumahdollisuuksia. Mikroryttäjäyden määrän arvioitiin kasvavan, koska työpaikkoja ei näyttäisi syntyvän enää suuryrityksiin. Kehityksen eteneminen katsottiin vaikeaksi arvioida, koska koulutusresurssien kehitystä on vaikea arvioida.

KUVIO 13. Toimipaikkojen määrän kehitys

4.4 Yhteistyön toteuttaminen

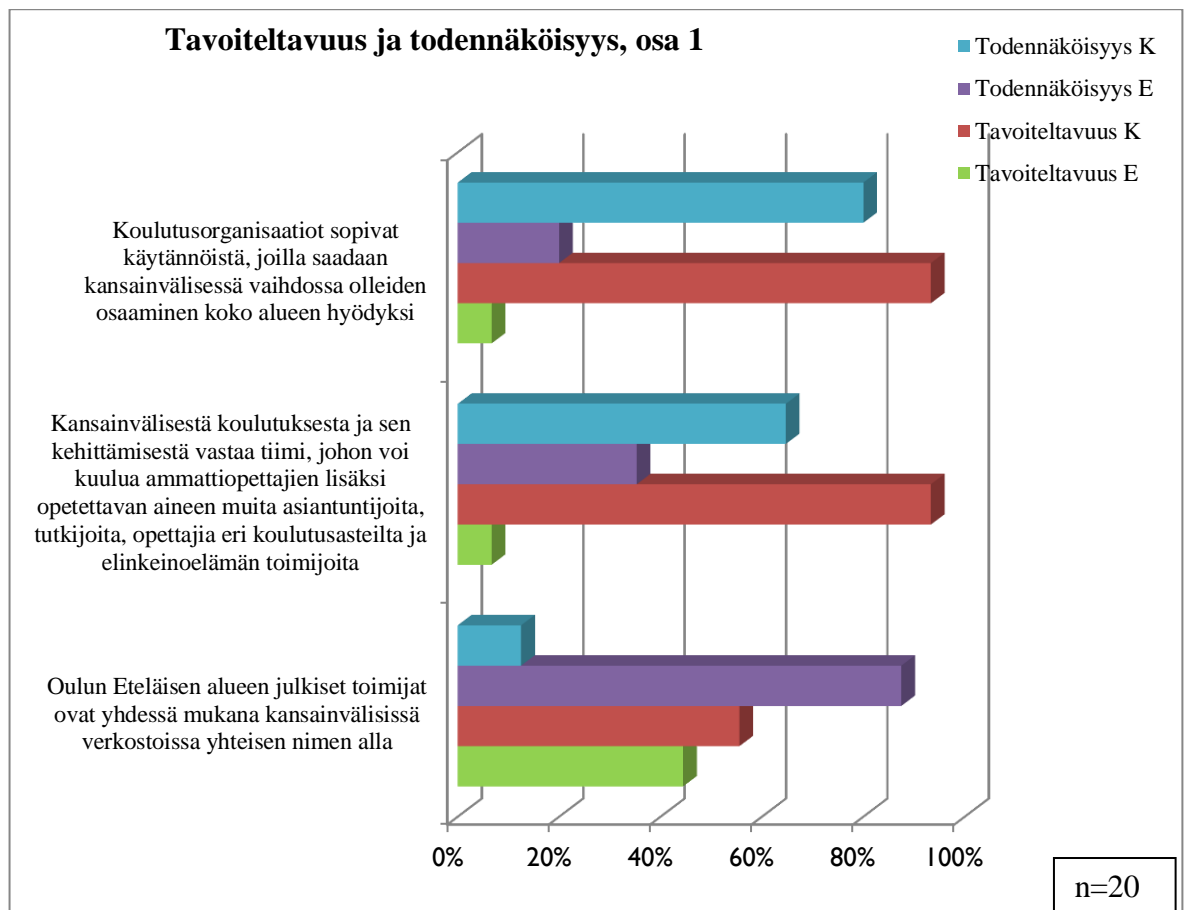
Yhteisten tavoitteiden asettamiseksi tarvitaan tietoa, mitä kansainvälisen yhteistyön muotoja pidetään tärkeinä suorittaa yhdessä ja mitä niistä jätetään verkoston ulkopuolella toteutettavaksi. Kun määritellään alueet, joilla yhteistyötä tehdään, nähdään myös alueet, jotka jäävät yhteistyön ulkopuolelle toteuttamaan organisaatiokohtaisia tavoitteita. Mahdollisimman tiivis yhteistyö ei aina ole toimivaa yhteistyötä. Väärään kohtaan panostettu yhteistyö vie liikaa resursseja suhteessa yhteistyöstä saataviin tuloksiin. (Aira 2012, 143—151.)

Tämän osion keskustelussa pyrittiin selvittämään OEK:n kansainvälisen yhteistyön tärkeimmät ja tavoiteltavimmat muodot. Jokaisen väitesarjan jälkeen keskustelussa näkyi kaikkien vastausten kooste ja keskusteluosio, johon jokaisella oli mahdollisuus perustella

vastauksiaan ja keskustella muiden esittämien argumenttien pohjalta. Väitteet muotoiltiin tausta-aineistona käytetyn raportin (Eskola ym. 2012) ja OEK johtoryhmässä käydyin keskustelun pohjalta.

Keskustelun ensimmäisellä kierroksella panelisteja pyydettiin sijoittamaan väitteiksi muotoillut yhteistyömuodot laatikoihin sen mukaan, onko väite heidän mielestään tavoiteltava/ei-tavoiteltava ja onko se todennäköinen/ei-todennäköinen (LIITE 2). Väitteet esitettiin kahdessa osassa, jotta kommentointi eri aihealueisiin kohdentuisi selkeämmin. Ensimmäisen osan tuloksia kuviossa 14.

4.4.1 Kansainväliset vaihdot, kansainvälisyystiimi ja yhteinen OE brändi

KUVIO 14. Kv. vaihdot, kv. tiimi ja OE-brändi, tavoiteltavuus ja todennäköisyys

Koulutusorganisaatiot sopivat käytännöistä, joilla saadaan kansainvälisessä vaihdossa olleiden osaaminen alueen hyödyksi –aiheeseen kommentoitiin, että ulkomailla työskennelleiden ja opiskelleiden kaikki osaaminen pitäisi saada esille ja käyttöön. Myös oppilaitosten kansainvälinen toiminta pitäisi tehdä avoimeksi ja se pitäisi saada selkeästi yhteyteen elinkeinoelämän kanssa.

Kansainvälisestä koulutuksesta ja sen kehittamisestä vastaavaa tiimiä pidettiin tavoiteltavana ja todennäköisenä. Konkreettisen tekemisen kautta uusiakin asioita saataisiin tiimin avulla eteenpäin. Tiimin perustamista myös kritisoitiin: ” Monenlaisia kv-tiimi -viritelmiä on vuosien mittaan kokeiltu ilman havaintoja aidosta sitoutumisesta ja tuloksista. Koska laajemman yhteistyön tärkeyttä ei ole tosiasiaassa käsitelty organisaatiotasolla, on selvää että yksittäisen henkilön näkökulmasta yhteistyö tuntuu ottavan enemmän kuin antaa”. Haasteena tiimin toiminnalle nähtiin tiedon välittyminen organisaatioiden välillä ja sen hyödyntäminen riittävällä laajuudella. Yhteistoiminta katsottiin kuitenkin välttämättömäksi.

Yhteisen nimen alla toimimisesta käytiin vilkas keskustelu puolesta ja vastaan. Sitä ei nähty välttämättömänä, koska Oulun Eteläinen on laaja käsite ja sisältää monenlaisia oppilaitoksia ja Oulun Eteläinen on brändinä vielä kohtuullisen uusi. Yhteisen nimen alla toimimisen konkretisoitumiseen katsottiin olevan vielä pitkästi matkaa ja toteutumisen vaativan paljon yhteistä tahtoa organisaatioiden kaikilla tasoilla. Vielä tässä vaiheessa halutaan toimia ensisijaisesti oman organisaation nimi edellä, koska jokainen on sidoksissa omaan organisaatioonsa ja sen tavoitteisiin. Kuitenkin kansainvälisissä yhteyksissä katsottiin mahdolliseksi tuoda oman organisaation ohella esille kokonaisuus, jonka osana ko. organisaatio on. Jos yhteinen nimi rajattaisiin tutkimusorganisaatioihin, asian katsottiin ehkä onnistuvankin.

Osa keskustelijoista näki yhteisen brändin alla toimimisen välttämättömäksi, jotta alue pärjäisi kovenevassa kilpailussa. OE-brändin ei katsottu olevan enää niin uusi, että sen vuoksi kukin organisaatio toimisi oman organisaation nimi edellä. ”Luonnollisesti oma organisaatio on hieman (mutta vain hieman) etusijalla, mutta välittömästi tämän jälkeen voidaan kertoa, että edustamme OE:n aluetta ja sen yhteistä brändiä”. Kuitenkaan kaikki toiminta ei voi tapahtua OE-alueen toiminnan alla. Yhteistyötahoja ja tarvetta katsottiin olevan niin laajasti, että on turha rakentaa uutta kerrosta OE alueelle.

Kansainvälisessä kentässä väitettiin olevan eduksi laajemman alueen yhteinen nimittäjä, Oulun Eteläinen. Kansainvälisyyden toteuttamisessa olisi tärkeää integroitua Oulun kanssa yhteen. ”Oulun Eteläinen on tässä oiva konsepti - Oulu Sud, Oulu South!”

Yksittäisen organisaation osaamisen ei katsottu riittävän jatkossa. Tiukempaa yhteistyötä tarvitaan, jotta menestytään kovenevassa kilpailutilanteessa. Kansainvälisessä yhteistyössä tarvittava kriittinen massa voidaan saavuttaa yhteistyön kautta. Toimijoiden yhteistyötä tulee lisätä ja roolitusta selkeyttää jotta päällekkäinen työ minimoituu. Työtä tulee tehdä myös alueellisen identiteetin rakentamisessa ja resurssien hajauttamisessa.

4.4.1.1 Kansainvälinen koulutus ja sen kehittäminen, kv.tiimi

Oulun Eteläisen alueen kansainvälisestä koulutuksesta ja sen kehittämisestä vastaa tiimi, johon voi kuulua ammattiohjaajien lisäksi opetettavan aineen muita asiantuntijoita, tutkijoita, opettajia eri koulutusasteilta ja elinkeinoelämän toimijoita -väitettä piti ensimmäisellä kierroksella 93 % panelisteista tavoiteltavana ja 65% todennäköisenä. Täydentävänä kysymyksenä pyydettiin mielipidettä siitä, mikä organisaatio tulisi vastuuttaa kutsumaan koulutuksen kehittämistiimi koolle. Lisäksi pyydettiin kirjoittamaan tekstikenttään kuka/ketkä panelistin omasta organisaatiosta olisivat sopivia henkilöitä tiimin jäseniksi. Keskustelun anonyymiuden varmistamiseksi tekstikentän kommentit oli piilotettu muilta panelisteilta.

Mielipiteet jakautuivat kolmen organisaation kesken. Centria ammattikorkeakoulun Ylivieskan yksikkö sai 10 ääntä, Oulun Eteläisen instituutti 4 ja Oulun Eteläisen alueen lukiot yhden äänen. Organisaatioista tiimin jäseniksi oli ehdotettu Timo Kiema Ylivieskan seutukunnasta ja Ari Mickos Ylivieskan teknologiakylästä.

4.4.1.2 Vaihto-opiskelijoiden osaaminen

Ensimmäisen kierroksen väite ”Koulutusorganisaatiot sopivat käytännöistä, joilla saadaan kansainvälisessä vaihdossa olleiden osaaminen koko alueen hyödyksi” katsoi tavoiteltavaksi 93 % ja todennäköiseksi 80 % vastaajista. Toisella kierroksella panelisteja pyydettiin vastaamaan mitä nämä käytännöt voisivat olla.

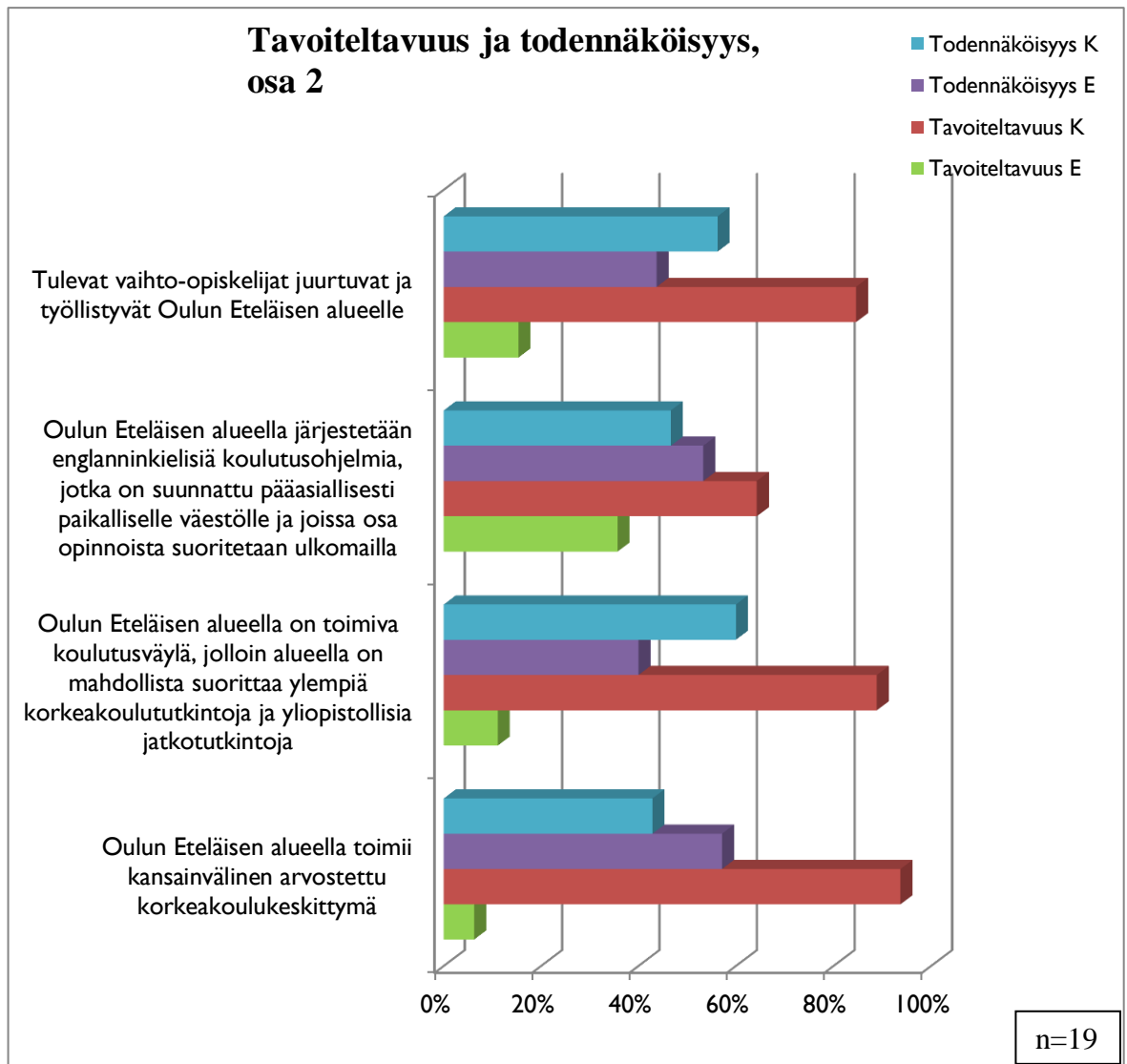
Yritysten ja koulutusorganisaatioiden välinen yhteys voisi olla huomattavasti nykyistä aktiivisempi. Yritysvetoisempien toimintatapojen käyttöönotolle on tilaa, esimerkkejä löytyy useista kansainvälisistä korkeakoulukeskittymistä. Kansainväliset vaihdot tulisi integroida nykyistä paremmin alueen yritysten intresseihin. Vaihdoissa ollut henkilö voi olla kiinnostava yritykselle lähinnä siinä, että hänellä voi olla kohdemaassa tuttuja luottohenkilöitä, joiden kautta yritystoiminnalle tärkeän tiedon saanti on todennäköisesti nopeampaa ja helpompaa kuin muita kanavia pitkin. Vaihdoissa olleiden yhteystietopankki voisi auttaa yrityksiä solmimaan kontakteja heihin. Vaihtoon lähteville opiskelijoille voitaisiin antaa alueen yrityksistä tehtäviä jotka liittyvät opintoihin niin, että niistä saa opintopisteitä ja ne kuuluvat opiskeluun olennaisena osana.

Panelistien keskustelussa nousi esiin muitakin toimivia käytäntöjä, kuten kouluvierailut, yhteiset kansainväliset verkko-opinnot, kansainvälisyysfoorumit joissa hyödynnetään vaihdossa olleiden kokemuksia, raportteja ja blogeja, sekä alakohtaiset eri maiden käytännöt.

Kansainvälisistä vaihdoista tulisi saada tietoa muille lähtijöille, esimerkiksi laatimalla avoimia raportteja jakeluun. Kansainvälisessä vaihdossa olleet voitaisiin velvoittaa kirjamaan erityisosaamisensa yhteiseen foorumiin. Yritysrajapinnassa toimivat voisivat hyödyntää foorumia yritysten tarpeisiin.

4.4.2 Englanninkieliset opinnot, kv. korkeakoulukeskittymä, vaihto-opiskelijoiden juurtuminen, koulutusväylä

Samoin kuin ensimmäisessä osassa, panelisteja pyydettiin arvioimaan väitteiden tavoiteltavuus ja todennäköisyys vaihtoehtoilta tavoiteltava ja ei-tavoiteltava. Vastauksista tehty palkkikaavio on kuviossa 15.

KUVIO 15. Englanninkieliset opinnot, kv. korkeakoulukeskittymä, vaihto-opiskelijoiden juurtuminen ja koulutusväylä. Tavoiteltavuus ja todennäköisyys.

Keskustelussa kaksi panelistia totesi väittämien olevan osin toteutettu. ”Ne edustavat luonnollisia askelia Oulun Eteläisen korkeakouluverkoston tulevassa kehityksessä”. Väitettä tulevien vaihto-opiskelijoiden juurtumisesta ja alueelle työllistymisestä panelistit pitivät tavoiteltavana, mutta väitteen todennäköisyydestä mielipiteet jakaantuivat 9 puolesta ja 7 vastaan. Opiskelijoita todettiin olevan liian vähän ja ulkomaalaisten opiskelijoiden työllistymistä OE alueelle pidettiin mahdottomana. Näihin kommentteihin oli vastattu Lagunan toteutumisen muuttavan tilanteen. Ne kv. opiskelijat, jotka suorittavat opintonsa alusta loppuun OE alueella ja joille heti alusta alkaen enenevässä määrin tuodaan opintoihin suomenkielistä sisältöä ja suomenkielen hallintaa, voivat juurtua ja jäädä alueelle toisin

kuin vaihto-opiskelijat. Jos koulutus toteutetaan kokonaan esim. englanninkielisenä, eivät opiskelijat opi missään vaiheessa edes auttavasti suomenkieltä ja tällöin heidän jääntinsä alueelle on epätodennäköistä. Vaihto-opiskelijoiden osalta realistisempaa ja tärkeämpää olisi ylläpitää heihin hyvät yhteydet vaihdon jälkeen ja hyödyntää heitä omaan kotimaahansa liittyvissä asioissa.

Oulun Eteläisen alueella pääasiallisesti paikalliselle väestölle järjestettävistä englanninkielisistä koulutusohjelmista, joissa osa opinnoista suoritetaan ulkomailla –väitteeseen yksi panelisti kommentoi, ettei Oulun Eteläisen väestöpohja riitä englanninkielisiin koulutusohjelmiin, varsinkaan jos kyse on alakohtaisista koulutuksista. ”Toki on mahdollista järjestää jotain yleisluonteista ja trendikästä koulusta, mutta kovin suurta vaikuttavuutta ei silloin kannata odottaa”.

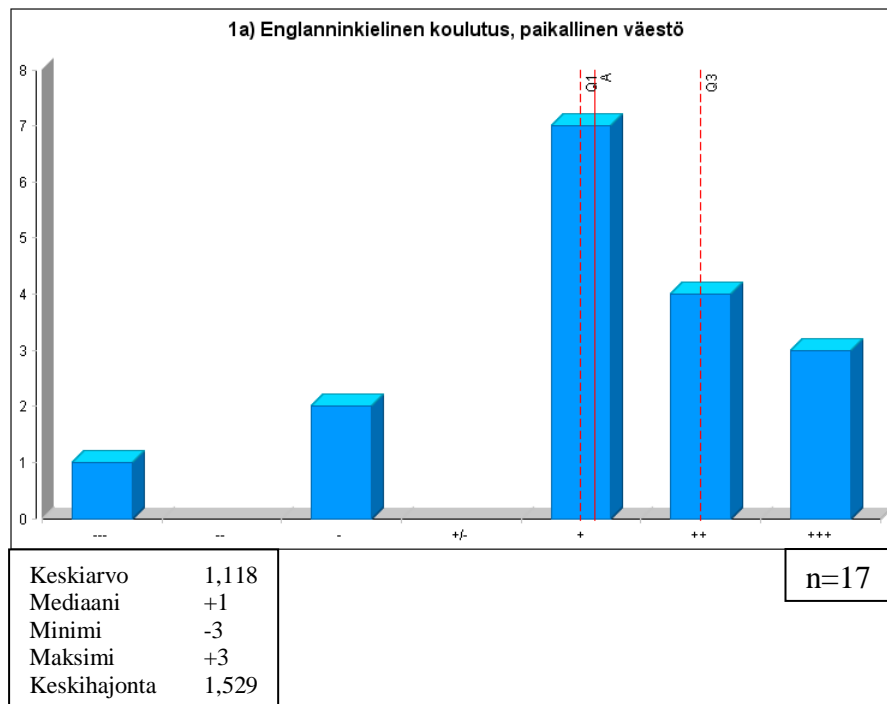
Koulutusväylää pidettiin todennäköisenä, koska vuoteen 2025 on vielä aikaa. Vastargumenttina todettiin, että sitä on turha enää tavoitella, koska siihen mennessä tutkintosiältöjen tiukasta rajaamisesta on luovuttu kun vihdoin on ymmärretty opiskelijoiden motiivin tärkeys ja hyvinkin erilaisten asioiden yhdistämisen tarjoamat mahdollisuudet. ”Tuolloin hengissä ovat enää vain ne koulutuksentarjoajat, jotka ovat ajoissa tajunneet että koulutuksesta merkittävä osa tapahtuu verkkosovellusten avulla ja että on tärkeää kyetä tarjoamaan opiskelijoille opintojaksoja myös oman talon ulkopuolelta”.

Arvostetun kansainvälisen korkeakoulukeskittymä katsottiin olevan vielä tavoitettavissa, mutta kovan työn takana. Laguna-hanke vaikuttaa tulevaan kehitykseen. Jos tutkimuskeskus toteutuu, sen vahvuudet tulee saada palvelemaan koko aluetta. Olisi hyvä tilaisuus miettiä osaamisalueita ja opetella uudenlaista yhteistyötä, jossa tavoite pitää olla win-win periaate. Hankkeiden vaikutukseen uskoi myös panelisti, joka ei uskonut korkeakoulukeskittymän tulemisen olevan todennäköinen: ”Paljon pitää vettä virrata tämän alueen joissa ennen kuin täällä on kansainvälinen arvostettu korkeakoulukeskittymä. Saataisiin edes kansallisesti arvostettu korkeakoulukeskittymä. Senkin syntymiseen vaikuttaa suuresti se kuinka alueen suurhankkeitten käy”. Kansainvälisen arvostuksen ei nähty olevan välttämättömyys: ”Jos tehdään tarpeellisia asioita tuloksekkaasti ja alue voi hyvin, niin mihin sitä arvostusta oikein tarvitaan?”. Itseisarvo ei ole OEK:n kv. tunnustettu keskittymä, vaan sen muodostuminen toiminnan kautta. Teot, joiden kautta asema saavutetaan.

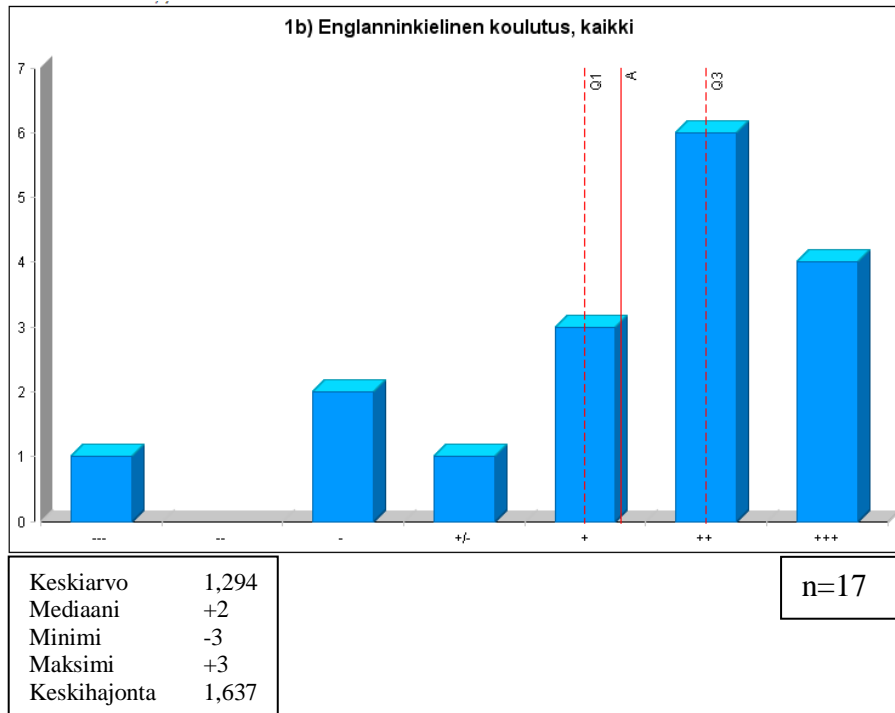

4.4.2.1 Englanninkielinen koulutus

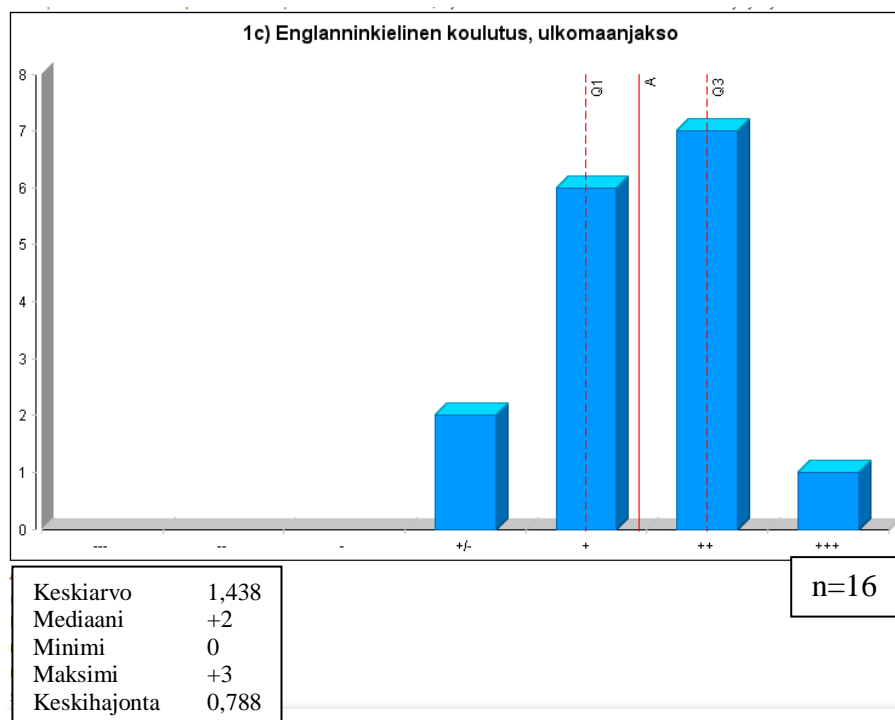
Ensimmäisen kierroksen väite "Oulun Eteläisen alueella järjestetään englanninkielisiä koulutusohjelmia, jotka on suunnattu pääasiassa paikalliselle väestölle ja joissa osa opinnoista suoritetaan ulkomailla" sai tavoiteltavuudeltaan 9 kyllä ja 5 ei-vastausta. Väitteen arvioi todennäköisesti toteutuvan 7 panelistia ja 8 ei uskonut sen toteutuvan. Vastausten tasaisuuden vuoksi toiselle kierrokselle tehtiin kolme väitettä: Paikalliselle väestölle on tarpeellista järjestää englanninkielisiä koulutusohjelmia, Oulun Eteläisen koulutusorganisaatioissa on tarpeellista järjestää kaikille avoimia englanninkielisiä koulutusohjelmia ja On tarpeellista, että englanninkielinen koulutusohjelma suoritetaan osittain ulkomailla. Seuraavissa kuvioissa vastausten jakautuminen (KUVIOT 16—18). Jokaisen väitteen kohdalla oli mahdollista valita mielipidettään vastaava painike 7-portaisella Likert-asteikolla, jonka ääripäissä olivat ”täysin eri mieltä” ja ”täysin samaa mieltä” -valinnat. Vastaukset voi perustella avoimeen tekstikenttään kysymyssarjan lopussa.

KUVIO 16. Englanninkielisiä koulutusohjelmia paikallisille, tarpeellisuus

KUVIO 17. Englanninkielisiä koulutusohjelmia kaikille, tarpeellisuus

KUVIO 18. Englanninkielinen koulutusohjelma osittain ulkomailla, tarpeellisuus

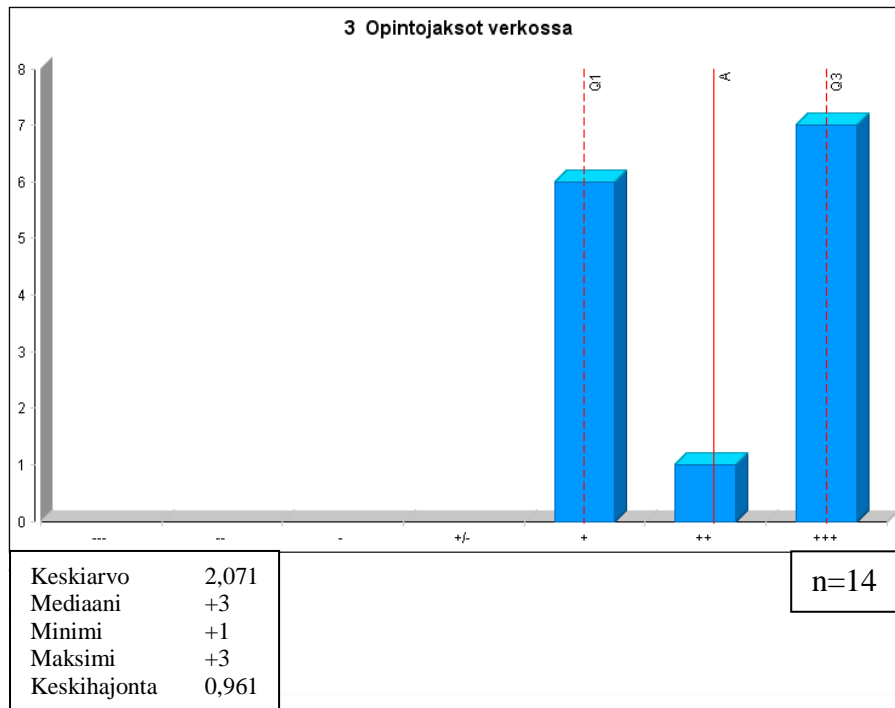
Kysymyksistä oli mahdollisuus keskustella kolmannen väitteen jälkeen. Keskustelussa arvioitiin paikallisen väestön ja yrittäjien mahdollisesti tarvitsevan kieli- tai kulttuurikoulutusta. Kokonaiset koulutusohjelmat nähtiin epärealistisina ja liian suurina kokonaisuuksina. Niitä voitaisiin tarjota myöhemmin laajalle kohderyhmälle, jos alueen kansainvälistyminen lisääntyy suurten hankkeiden kautta. Ulkomaanjakso olisi hyvä liittää myös lyhyempään kansainväliseen koulutukseen.

Panelistit keskustelivat myös koulutusten tai koulutusmoduulien suunnittelusta ja sen vastuista. Eri ikäryhmillä on erilaiset valmiudet osallistua täysin englanninkieliseen koulutukseen. Paikallinen väestö ja alueen ulkopuoliset ovat heterogeeninen kohde. Jotta koulutuksen sisällöstä tulisi houkutteleva, olisi tuloksetta toteuttaa selkeästi johonkin aihealueeseen keskittyviä moduleja. Jokaiselle koulutukselle tulisi määritellä selkeitä kohderyhmiä ja rakentaa sisältöä niiden tarpeiden mukaan. Jos koulutusten suunnittelu olisi kv. tiimin tehtävä, niin koulutusorganisaatioiden edustajat voisivat suunnitella opintokokonaisuuksien sarjan, jossa jokaisella olisi oma vastuualueensa. Kv. tiimin jäsenten oman organisaation tulisi osoittaa edustajalleen resurssit, joilla työtä voisi tehdä. ”Jos kv-tiimiläiset toimivat oman toimen ohella (eli kun muilta kiireiltänsä ehtivät), niin silloin tiimin toiminta jää pinnalliseksi”. Yhteistä tahtoa uskottiin löytyvän niin paljon, että opintokokonaisuuksia voitaisiin tehdä. Kokonaista opintokokonaisuuksien sarjaa pidettiin hyvänä ideana. Eräs panelisti kannusti kehittämään ideaa edelleen. ”Kansalaisopistojen opetus ei välttämättä ole aivan riittävä tarpeeseen nähden. Kesäyliopisto ja/ tai alueella toimivat kansanopistot (mahdollisesti avoimen yliopiston kanssa yhteistyössä) voisivat järjestää ehdotettuja pienempiä koulutuskokonaisuuksia”.

4.4.2.2 Opintojaksot verkossa

Englanninkielistä koulutusta koskeva väitteen jälkeen käydyn keskustelun kommentti ”Tuolloin hengissä ovat enää vain ne koulutuksentarjoajat, jotka ovat ajoissa tajunneet että koulutuksesta merkittävä osa tapahtuu verkkosovellusten avulla ja että on tärkeää kyetä tarjoamaan opiskelijoille opintojaksoja myös oman talon ulkopuolelta” antoi aiheen toisen kierroksen väitteelle: Oulun Eteläisen koulutusorganisaatiot toteuttavat vuonna 2020 useita yhteisesti toteutettuja opintojaksoja verkossa. Väitettä tarkennettiin kertomalla koulutusorganisaatioiden välisen yhteistyön kehittyneen niin, että organisaatiot hyödyntävät toistensa

tuottamat verkko-opintojaksot omassa opetuksessaan soveltuvien osin myös eri koulutusasteilla. Väitteeseen pyydettiin vastaamaan merkitsemällä rasti väitteen tavoiteltavuudesta valikkoon, jonka ääripäissä oli kolme miinus- ja kolme plus-merkkiä. Vastauksen sai perustella avoimeen tekstikenttään kysymyksen alla. Alla kuviossa 19 vastausten jakauma.

KUVIO 19. Vuonna 2020 useita yhteisiä opintojaksoja verkossa, tavoiteltavuus

Vastauksia kommentoineet suhtautuivat aiheeseen positiivisesti. Verkko-opetuksen nähtiin lisääntyvän jatkuvasti ja tuovan joustoa opetukseen. Opetuksessa olisi mahdollista hyödyntää myös muiden kuin OEK-organisaatioiden verkkomateriaalia. Koulutusorganisaatiot voisivat tässä toteuttaa kokonaisuuksia, joissa esim. yritysasiakkaat saisivat määritellä kokonaisuuden sisällöt ja koulutusorganisaatiot vastaisivat tarpeeseen. Tällä voisi olla monta ulottuvuutta. Yritykset voisivat tätä kautta kouluttaa omaa henkilökuntaansa ja vaikuttaa laajasti alueen oppilaitoksista valmistuvien osaamiseen. Yritykset olisi hyvä saada konkreettisemmalla tasolla tilaajan rooliin. Ideaa pidettiin erinomaisena ja verkko-opetuksen soveltuvan hyvin myös yritysten käyttöön.

4.4.3 Yhteistyö, konkretia

Verkoston hallintaan ja ohjaukseen liittyvä tehtävien jakaminen parantaa henkilöstön sitoutumista verkoston kehitystyöhön ja on edellytys sen kilpailukyvyille. Selkeä ja systemaattinen työnjako eri organisaatiotasolla ehkäisee myös sisäisten ristivetojen syntymistä. Parhaimmillaan yhteistyöverkosto on silloin, kun siihen osallistujat kokevat toisensa resursseiksi joita voi hyödyntää yhteisten etujen hyväksi. Yhteistyön toteuttaminen vaatii konkreettista vastuiden jakamista. Verkostoon kuuluvien erilaisuus voi kuitenkin olla haaste. (Suominen ym. 2007, 34; Valkokari ym. 2006.) Oulun Eteläisen alueella toimijoiden erilaisuus voi olla myös rikkaus, jonka avulla yhteistyötä on mahdollista tehdä monimuotoisemmin.

4.4.3.1 Yhteistyö - ennakointi ja toiminnot

Ensimmäisellä keskustelukierroksella kysyttiin toimijoiden vetovastuiden jakamisesta eri yhteistyöalueilla. Keskustelijoita pyydettiin siirtämään ennakoinnin ja toimintojen osalta tärkeät tehtävät sen organisaation koriin, mille päävastuu toteuttamisen koordinoinnista parhaiten sopii. Organisaatiovaihtoehtoina olivat seutukunnat ja elinkeinotoimijat, lukiot ja II aste, ammattikorkeakoulut, yliopisto ja kesäyliopisto (LIITE 2). Ensimmäisellä kierroksella joihinkin vastualueisiin syntyi selkeästi yhteneviä mielipiteitä. Toisella kierroksella vastauksia tarkennettiin niiden aiheiden osalta, joissa selkeää yhteistä näkemystä ei löytynyt mielipiteiden jakauduttua usealle organisaatiolle. Vastausvaihtoehdoiksi annettiin vain ne organisaatiot, joille ensimmäisen kierroksen mielipiteet vahvimmin jakautuivat ko. yhteistyön kohdalla. Vastaukset koottiin taulukkoon (TAULUKKO 1). Toisen kierroksen vastauksista tehdyt tarkennukset ovat taulukon oikean laidan sarakkeissa. Taulukossa numero 0 tarkoittaa, ettei vaihtoehto tullut valituksi yhtään kertaa, viivalla merkityt eivät olleet vaihtoehtoina lainkaan.

TAULUKKO 1.

OEK kansainvälinen yhteistyö. Koordinointivastuut

Vastuutus	1. kierros, n=17				2. kierros, n=14				
	Seutukunnat ja elinkeino-toimijat	Lukiot ja II aste	Ammattikorkeakoulut	Yliopisto ja kesäyliopisto	Seutukunnat ja elinkeino-toimijat	Lukiot	II asteen ammatillinen	Ammattikorkeakoulut	Yliopisto
Sosiaali- ja terveysalan työvoiman tarpeen arviointi	9	0	6	0	10	-	-	6	-
Sosiaali- ja terveysalan koulutustarpeen arviointi	3	4	10	1	-	-	-	-	-
OEK toimijoiden TKI-hankkeiden kokonaisuuden (hankesalkku) koordinointi ja arviointi	6	1	6	5	3	-	-	6	7
Pyhäjoen suurhankkeen tuloon valmistautumisen koordinointi	11	0	5	3	-	-	-	-	-
Pyhäjärven suurhankkeen tuloon valmistautumisen koordinointi	4	1	2	12	-	-	-	-	-
Suurhankkeiden vaatiman koulutustarpeen ennakointi	1	7	9	7	-	0	7	9	9
OE alueen valmiuden edistäminen maahanmuuttajien vastaanottoon	9	6	3	3	10	0	4	-	-
Kv. hankkeiden kuntarahan järjestäminen	13	1	1	1	-	-	-	-	-
Kv. hankkeiden yritysrahan järjestäminen	13	2	3	3	-	-	-	-	-
OE alueella tulevat kansainväliset (kv.) vaihto-opiskelijat, vastuu sopeuttamisesta	2	5	11	5	-	6	8	9	4
OE alueelle tulevat kv. vaihto-opiskelijat, vastuu keskinäisestä verkostoitumisesta	2	6	12	3	-	-	-	-	-
OE alueelle kv. vaihto-opiskelijat, vastuu yhteisestä foorumista	1	3	8	5	-	-	-	13	2
Vastuu maahanmuuttajakoulutuksen koordinoinnista	6	9	1	1	-	4	13	-	-
Laguna-hanketta tukevan metalli- tai muun ammattialan koulutuksen järjestäminen	2	8	6	2	-	0	12	3	-
Kv. TKI-hankkeiden asiantuntijuus ja neuvonta	2	0	4	14	-	-	-	-	-
Vastuu OE alueen kv. tapahtumista ja vierailuista tiedottamisesta	9	2	6	4	10	-	-	5	-
Vastuu OE alueen toimijoiden yhteisestä esiintymisestä kv. messuilla	9	2	8	3	5	-	-	10	-
Yritysten viennin edistäminen	15	1	5	3	-	-	-	-	-

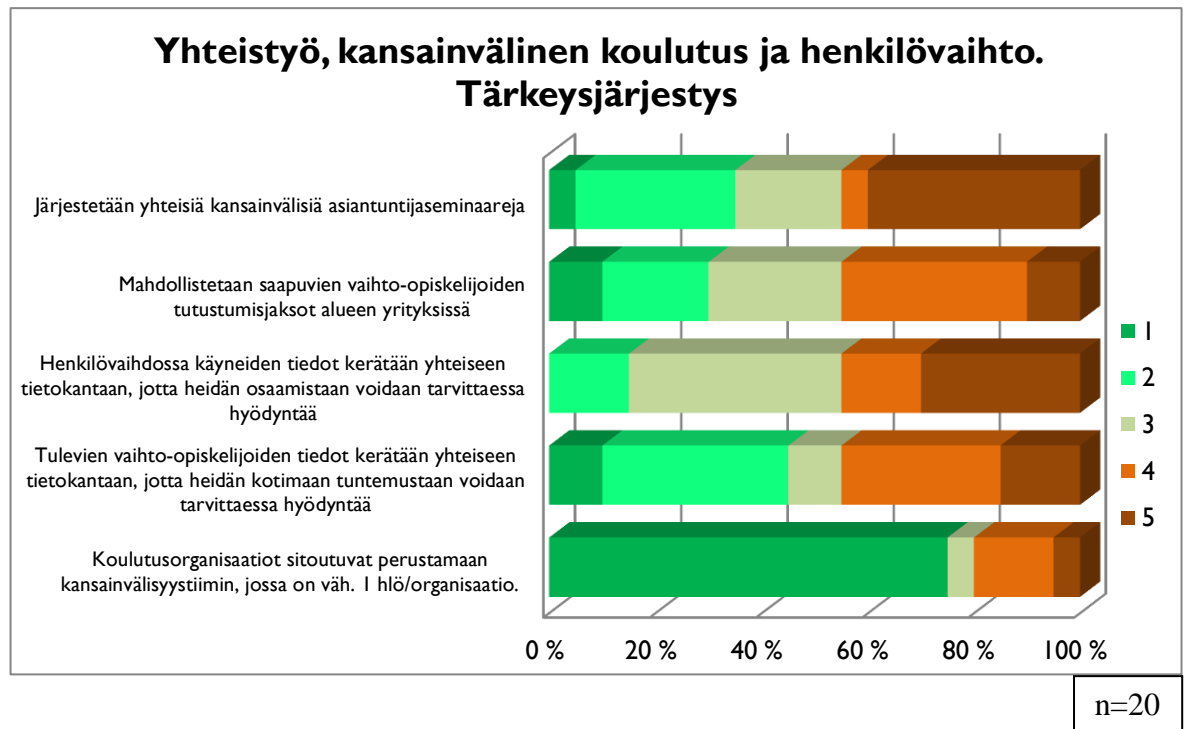
Keskustelussa yhteistyö todettiin jälleen tärkeäksi. Keskinäinen vuoropuhelu, tiedottaminen ja yhteistyö, säännöllinen keskinäinen vuoropuhelu siitä missä mennään ja mitä suunnitellaan. Tiedottaminen tulee tehdä tasapuolisesti kaikille. Tärkeäksi nähtiin myös kunkin osa-alueen vetovastuun jakaminen eri organisaatioihin. Vetovastuu tulisi antaa yhdelle tai kahdelle organisaatiolle. ”Ei kuitenkaan niin, etteivät muut tee asioiden eteen mitään, mutta koordinointi yhden organisaation kautta”. Vastuutukseen todettiin kuuluvan myös resursointi, eli jokaisen verkoston jäsenen pitää ottaa siihen osaa. Pelkkä oma työ (kokouksiin osallistuminen ym.) ei riitä, vaan jokaisen organisaation pitää tehdä myös muita taloudellisia uhrauksia. Kaikki organisaatiot tarvitaan ennakoimaan koulutus-, tutkimus- ja kehitystoimintaa. Rahoitustarpeen ennakointi ja rahoituksen järjestäminen seutukunnille ja kunnille tulee tehdä yhteistyössä muiden organisaatioiden kanssa.

Vaihto-opiskelijat ehdotettiin hoidettavaksi yhteisvastuullisesti niin, että kullakin koulutus- tasolla olisi vastuu omista opiskelijoistaan. Maahanmuuttajille olisi tärkeintä saada suomalaisen työelämän tarpeisiin vastaava ammatti, asunnot, koulutus ja terveydenhuolto. Tärkeää olisi myös paikallisten ja maahanmuuttajien asennekasvatus. Maahanmuuttajille voisi ainakin alussa järjestää yhteinen foorumi, esim. verkkoon. Yritysrahan hankkimisen vastuu tulisi aina olla sillä taholla, joka hallinnoi projekteja tai tekee ao. toimenpiteitä. Sitä ei voi delegoida kenellekään. Seutukuntien tehtävä on selkeästi kuntarahan ohjaaminen hyvillä OEK kansainvälisille hankkeille.

Toisella kierroksella Laguna-hanketta tukevan metalli- tai muun ammattialan koulutuksen järjestäminen -vaihtoehtoon kaksi panelistia oli valinnut tyhjän vaihtoehdon perustelematta valintaansa.

4.4.3.2 Yhteistyö - kansainvälinen koulutus ja henkilövaihto, projektitoiminta ja näkyvyys

Yhteistyömuotoja kansainvälisen koulutuksen ja henkilövaihdon, projektitoiminnan ja näkyvyyden osalta pyydettiin ensimmäisellä kierroksella järjestämään panelistien mielipiteiden mukaiseen tärkeysjärjestykseen (LIITE 2).

KUVIO 20. Kansainvälinen koulutus ja henkilövaihto, tärkeysjärjestys

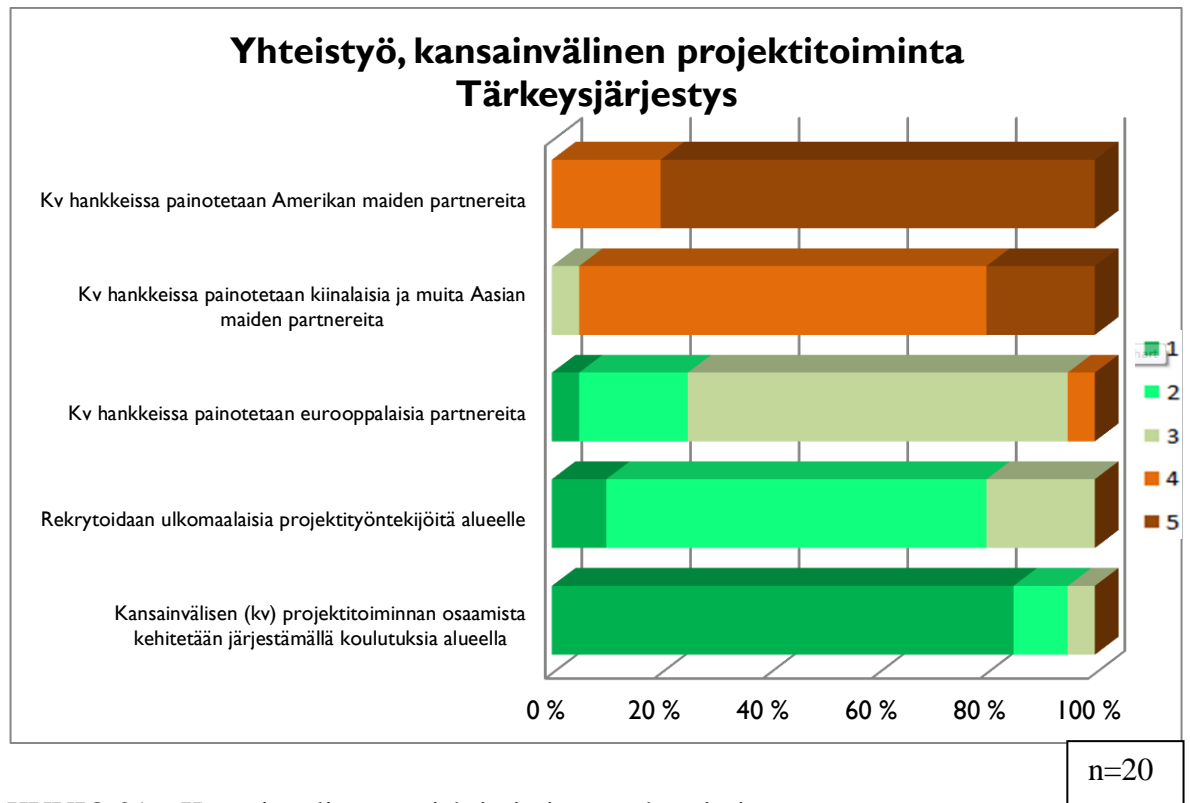
Koulutusorganisaatiot sitoutuvat perustamaan kansainvälisyystiimin –väitteen asetti 15/20 panelistista tärkeimmäksi. Kansainvälisyystiimistä tehtiin tarkentava kysymys toiselle kierrokselle (ks. kohta 4.4.1. Koulutuksen kehittämistiimi).

Yhteiset kv. seminaarit tulisi saada säännöllisiksi, kiertämään eri paikkakunnilla ja niiden sisältöä voitaisiin yhdessä tarkemmin suunnitella tavoitteena globaali kasvatus ja sosiaalisesti kestävä kehitys.

Saapuvien kv. opiskelijoiden tutustumisjaksot yrityksiin ja julkistenkin toimijoiden työhön todettiin olevan tärkeää, jos kansainvälisyyden arkipäiväistämistä tavoitellaan tosissaan. Se on myös hyvä keino kansainvälistymisen edistämiseen. Kun yrityksissä tullaan toimeen vierasta kieltä puhuvan opiskelijan kanssa, voi se rohkaista toimimaan ulkomaillakin. Tärkeintä olisi miettiä kuinka vaihto-opiskelijat ja yritykset saadaan kontaktiin keskenään. Kaikki ulkomaalaiset tulijat pitäisi saada yrityksiin tutustumaan, jotta he pääsisivät niihin työharjoitteluun helpommin.

Tietokantojen ylläpitämisestä tuli useita kommentteja. Tietokannat ja niiden ylläpitäminen pitäisi olla osa normaalia toimintaa, mutta se ei ole mahdollista, koska organisaatioilla ei yhteistä tietokantaa ole. Tietokanta olisi tärkeä olla olemassa, jotta avainosaamiset saataisiin näkyviin. Tietokantojen perustamisessa on kuitenkin muistettava, että henkilökosten keräämisessä on omat sääntönsä.

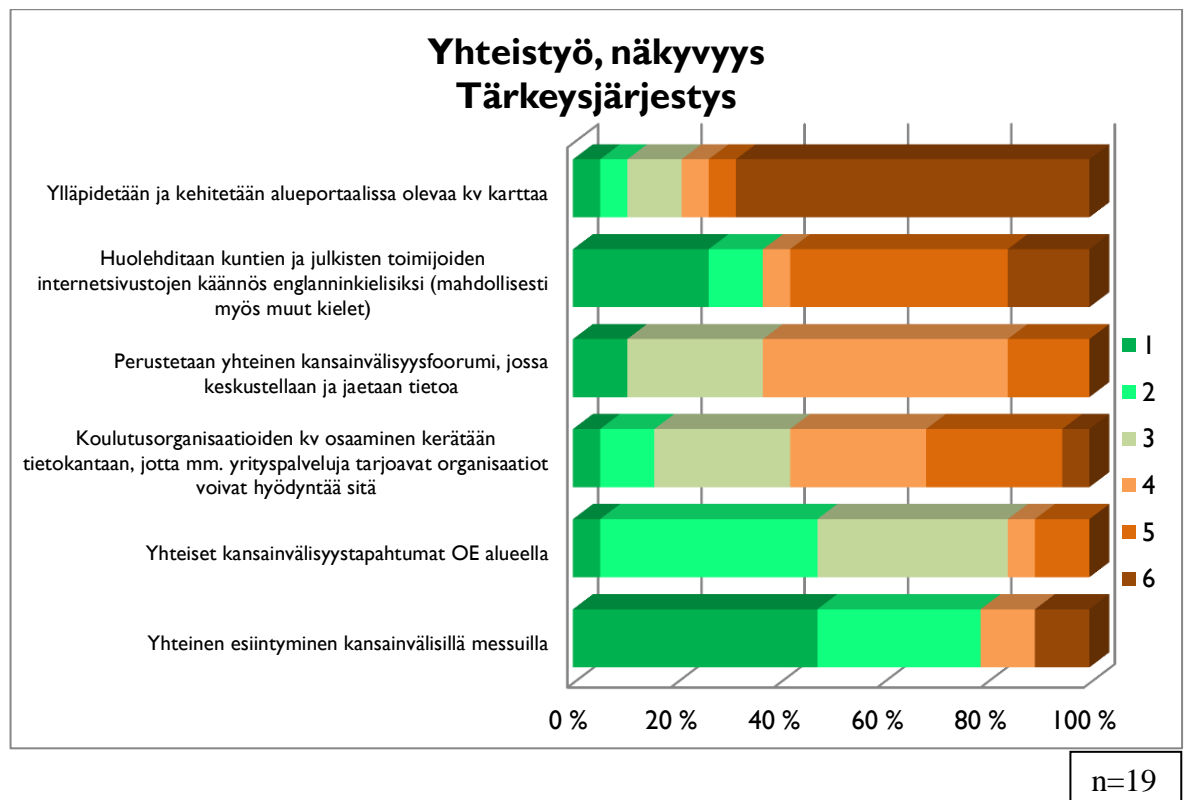
KUVIO 21. Kansainvälinen projektitoiminta, tärkeysjärjestys

Panelisteista 17/20 (85 %) oli valinnut projektitoiminnan yhteistyömuodoista tärkeimmäksi vaihtoehdon: Kansainvälisen projektitoiminnan osaamista kehitetään järjestämällä koulutuksia alueella. Toisella kierroksella kysyttiin, mikä organisaatio on sopivin ottamaan asiasta koordinoivastuun. Selkeää vastausta ei saatu, OEI sai 8 ja Centria 6 ääntä.

Kansainvälisissä hankkeissa painotettavista partnereista keskustelussa todettiin, että Eurooppalaisten kanssa on luontevinta aloitella, mutta piiriä tulee laajentaa Aasiaan ja Amerikkaan. ”Mikään ei muutu, jos toimimme vain menestyjien kanssa. On siedettävä projekteissa sitäkin, että asennemuutos, puolin ja toisin vie aikaa, mutta kannattaa”.

Yksi tapa päästä nopeasti mukaan kansainvälisiin hankkeisiin ovat ulkomaalaiset projektityöntekijät, mutta haasteeksi heidän kanssaan muodostuu se, miten he juurtuvat alueelle. Parhaita olisivat vaihdossa olevat kv. opiskelijat tai tutkijat. Projekteihin tulisi hankkia ulkomaalaisia työntekijöitä mieluummin ihmiskeskeisen kulttuurin maista.

Projektitoiminnan osaamista tarvitaan ja sitä tulee laajentaa alueelle tuotavilla koulutuksilla. Tarvitaan myös valmiuksia toteuttaa muutakin kansainvälistä toimintaa. Koulutusta kv. rahoituksista ei saisi laiminlyödä ja sitä pitäisi tavoitteellisesti toteuttaa Oulun Eteläiselle räätälöiden.

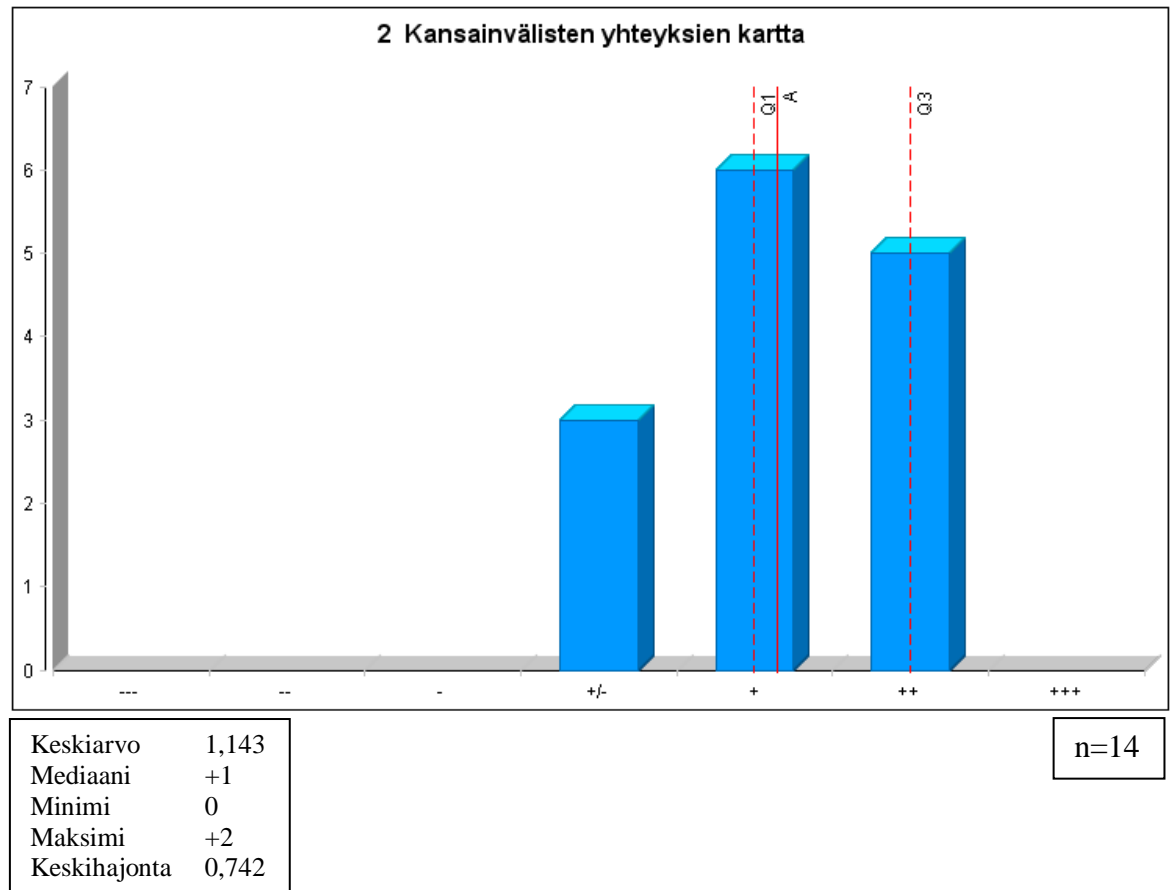
KUVIO 22. Näkyvyys, tärkeysjärjestys

Näkyvyyden osalta yhteinen esiintyminen kv. messuilla asetettiin useimmin tärkeysjärjestyksessä ensimmäiseksi. Tämän koordinoitavuudesta on esitetty kysymys edellisessä kohdassa (4.4.2.1.) Keskustelussa yhteiset esiintymiset kansainvälisillä messuilla ja alueella järjestettävät kansainväliset tapahtumat koettiin tärkeiksi. Jos tietokantoja tehdään, niiden käyttämiseen tulee järjestää opastusta. Oppilaitosten kv. toiminnasta tulisi alueen yrittäjien saada hyötyä ja yrittäjien kv. toiminta tulisi hyödyttää oppilaitoksia siltä osin kun se on mahdollista.

Ensimmäisen kierroksen keskustelussa (Koulutusorganisaatioiden ja yrityspalvelujen rooli, kappale 4.4.3) nousi esille tarve tehdä Oulun Eteläisen alueesta englanninkieliset sivut internetiin. Tämän kysymyksen tärkeysjärjestyksessä väitteen sijoitti 5 vastaajaa 19:sta (26 %) tärkeimmäksi tehtäväksi kuudesta vaihtoehdosta, jotka liittyivät näkyvyyteen. Toisaalta 8/19 asetti sen vasta viidennelle sijalle. (Ks. myös kysymys 4.4.3.4). Toisella kierroksella kysyttiin minkä organisaation panelistit katsovat olevan sopivin ottamaan vastuun nettisivujen tuottamisesta. Tekstikenttään pyydettiin ehdottamaan, millä resursseilla nettisivut tehdään. Mielipiteet jakautuivat: Seutukunnat 9, OEI 4, Centria 3, JEDU 1. Kysymykseen millä resursseilla sivut tehtäisiin, ei saatu vastauksia. Keskustelussa todettiin englanninkielisten (tai muun) esittelyjen puuttuvan monelta organisaatiolta, tai esittely on vanhentunut. Alueelle tuleva ulkomaalainen löytää alueesta vain suppeasti tietoa. Suurhankkeiden tuloon varautuessa olisi välttämätöntä hoitaa kaikkien kuntien ja koulujen verkkosivuille kielikäännökset vähintään englannin kielelle. Yhtenäinen materiaali puuttuu ja se tulisi saada sähköiseen muotoon, samalla tulisi tehdä päivitys- ja ylläpitoroolit selviksi.

Vaihtoehdon ”Ylläpidetään ja kehitetään alueportaalissa olevaa kv. karttaa” yhteyteen oli liitetty linkki Oulun Eteläisen kansainvälisten yhteyksien karttapalveluun, koska panelisteissa saattoi olla henkilöitä, jotka eivät olleet kv. karttaan tutustuneet. Väitettä tarkennettiin kertomalla kv. kartan idea. Kartta on tehty ulkomaille opiskelemaan tai työhön lähtevälle avuksi kontaktien löytämiseen. Kartassa on tietoa OE alueen julkisten toimijoiden kv. yhteyksistä ja kohteesta lisätietoa antavan henkilön yhteystiedot. Kartta sijaitsee web-sivustolla kvkartta.oulunetelainen.fi.

Kansainvälisten yhteyksien kartan ylläpitäminen ja kehittäminen oli 13/19 (68 %) panelistista tärkeysjärjestyksessä kuudennella sijalla. Tulos oli mielenkiintoinen, koska kartta on toteutettu OEK johtoryhmän yhteisellä päätöksellä vuonna 2011. Yllättävästä tuloksesta johtuen toisella kierroksella jatkettiin aiheesta väitteellä: Kansainvälisten yhteyksien kartta on hyödyllinen ulkomaille lähtöä suunnittelevalle. Panelisti voi merkitä mielipiteensä 7-portaiselle asteikolle välillä kolme miinusmerkkiä – kolme plus-merkkiä. Vastauksen sai halutessaan perustella kysymyksen jälkeen.

KUVIO 23. Kansainvälisten yhteyksien kartta, hyödyllisyys

Vastausten mukaan kv. karttaa pidettiin hyödyllisenä. Kuitenkin edellisen kuvion mukaan monia muita toimenpiteitä pidetään tärkeämpänä kuin kv. kartan kehittäminen ja ylläpitäminen. Toisaalta syynä voi olla kv. kartan tuntemattomuus. Panelistit kommentoivat, että karttalinkki on hyvä, organisaatioiden kansainvälistymispalvelut voisi yhdistää kartan kanssa. Karttaa tulisi kuitenkin edelleen kehittää, markkinointiin tulisi satsata ja kaikkien osapuolten kontaktit tulisi saada kattavasti näkyviin. Tämä saavutetaan vain sillä, että organisaatiot ottavat kartan osaksi jokapäiväistä toimintaansa. Kv. kartan kehittämiseksi OEK-organisaatioissa tulisi edistää henkilöstön osallistumista ja sitouttamista.

Yhteisen kansainvälisyysfoorumin perustaminen todettiin ensimmäisen kierroksen keskustelussa tärkeäksi. Foorumi toimisi tiedon jakamisen kanavana ja sen avulla kehitettäisiin organisaatioiden kansainvälistä yhteistyötä. Foorumi tehtäviin kuuluisivat myös yhteiset esiintymiset kansainvälisillä messuilla, yhteiset kansainvälisyystapahtumat OE alueella, tapahtumista tiedottaminen, mahdollinen yhteinen materiaali ja kansainvälisen osaamisen

kartan ylläpito. Toisella kierroksella panelisteja pyydettiin kertomaan, mikä organisaatio parhaiten sopisi kansainvälisyysfoorumin koollekutsujaksi ja ketkä panelistin omasta organisaatiosta olisivat sopivimpia foorumin jäseniksi. Jotta panelistien anonyymius säilyisi, panelistin foorumin jäseniä koskeva vastaus ei näkynyt muille vastaajille. Mielipiteet jakautuivat OEI 8, Centria 4 ja JEDU 2. Ehdotuksia kansainvälisyysfoorumin jäseniksi olivat: Antti Rahja, Pekka Paaajanen, Katarzyna Jämsä, Lasse Takalo, Eelis Kokko, Eija-Riitta Niinikoski, Tapio Rasmus ja Sirpa Nevanperä.

4.4.3.3 Monitieteellinen kansainvälinen tutkimuskeskus

Ensimmäisen kierroksen yhteistyösiossa kysyttiin lopuksi kaksi avointa kysymystä. Ovatko vastaajat taipuvaisia hyväksymään väitteen: Pyhäjärvelle tulevan LAGUNA-tutkimuskeskuksen ympärille luodaan monitieteellinen kansainvälinen tutkimuskeskus ja Mikä on koulutusorganisaatioiden ja yrityspalvelujen rooli, kun alueelle tulevien perheiden asuminen, kotouttaminen, palvelut, koulutus ja työ on järjestettävä (LIITE 2).

Ensimmäiseen väitteeseen "Pyhäjärvelle tulevan LAGUNA-tutkimuskeskuksen ympärille luodaan monitieteellinen kansainvälinen tutkimuskeskus" 14/15 vastaajasta (93 %) suhtautui myönteisesti. Kysymyksen jälkeisissä kommentteissa tuli useassa kohdin esille muiden tutkimusalojen liittäminen tutkimuskeskukseen ja sen hyödyntäminen muunkin tutkimuksen keskittymänä. Keskuksen arveltiin tarjoavan useita mahdollisuuksia poikkitieteellisten tutkimushankkeiden käynnistämiseksi. Muut tutkimusalat voivat hyötyä myös tutkimuskeskuksen brändistä rakentaessaan kv. yhteistyötä eri tahojen kanssa, koska kansainvälisesti tunnettu tutkimuslaitteisto toimii huippututkimuksen magneettina. Tutkimustoiminnan edellytyksiä tukemalla uskottiin alueen elinkeinoelämänkin vahvistuvan.

Toisella kierroksella väitteen sisältöä tarkennettiin esittämällä avoimia kysymyksiä:

- 1) Mitä monitieteellinen kansainvälinen tutkimuskeskus voisi Oulun Eteläisen alueella tarkoittaa sisällöllisesti ja toiminnallisesti?
- 2) Millä nykyisistä tutkimusaloista on liittymäpintaa Lagunaan ja mitä uusia tutkimusaloja voi tulla kysymykseen?
- 3) Mitä Oulun Eteläisen alueella konkreettisesti tapahtuu, jos/kun Laguna toteutuu?

Panelisteja pyydettiin pohtimaan vastauksessaan missä monitieteellinen kansainvälinen tutkimuskeskus sijaitsee, miten monitieteellisen tutkimuskeskuksen ympäristöä hyödynnetään, keskittyykö TKI-toiminta Pyhäjärvelle, toimivatko tutkimusryhmät sieltä käsin vai onko alueella toimijoiden verkosto kuten ennenkin ja onko toimintoja keskitetty johonkin jne. Lopuksi pyydettiin vastaamaan mitä Lagunasta ja/tai muista alueen suurhankkeista on kirjattu tai tullaan kirjaamaan panelistin oman organisaation toimintasuunnitelmaan ja strategiaan 2013-2016 ja mitä käytännön toimia se tarkoittaa.

Keskustelussa pohdittiin tutkimuskeskuksen tarkoittavan merkittävää useiden korkeakoulujen ja tutkimus- ja koulutusalojen yhteistä toimintaa. Sen katsottiin lisäävän kansainvälisyyttä, kasvattavan tutkimusorientaatiota, tarjoavan merkittäviä mahdollisuuksia poikkitieteellisen tutkimuksen tekemiseen ja lisäävän alueen kiinnostavuutta kansainvälisesti. Lisäksi se tuo itse hiukkasfysiikkaan liittyvää huippututkimusta. Mittauksista kertyy valtavat määrät dataa, jonka käsittelyyn ja havainnolliseen esittämiseen tarvitaan tehokkaita algoritmeja ja niihin liittyvää tutkimusta. Nykyisiä tai uusia tutkimusaloja, joita Lagunan yhteydessä voisi tulla kysymykseen, lueteltiin useita: RF ja mediatekniikka, materiaali tekniikka, sensoriverkot, hiukkafysiikka, RFID, RF-teknologiat, paikannus ja robotiikka. Kaikilla aloilla todettiin olevan jokin mahdollinen liittymäpinta, vaikkei suoraa liittymäpintaa olekaan juuri millään alalla. Merkittävimmäksi tutkimusalaksi arvioitiin kokeellinen ja teoreettinen fysiikka ja ICT. Tutkimuskeskukseen uskottiin tarvittavan osaamista useilta eri aloilta: mittaustulosten analysointiin tietotekniikkaa ja algoritmikehitystä, tutkimuslaitteistojen ja tarvittavan infrastruktuurin (tietokoneet ja tietoliikenneyhteydet) ylläpitoon ja huoltoon tekniikan eri osa-alueiden ja tietojenkäsittelyn asiantuntijoita, suurien mutta myös mekaniikaltaan kovien tarkkuusvaatimusten tutkimusinstrumenttien suunnitteluun ja koaamiseen metallialan osaamista. Tutkimuskeskuksen todettiin tekevän yhteistyötä useiden yliopistojen ja tutkimusryhmien kanssa fysiikan alojen lisäksi tekniikan ja tietojenkäsittelytieteiden aloilla.

Mitä Oulun Eteläisen alueella konkreettisesti tapahtuu, jos/kun Laguna toteutuu -kysymykseen pyydettiin pohtimaan tutkimuskeskuksen sijaintia, tutkimuskeskuksen ympäristön hyödyntämistä ja TKI-toiminnan sijoittumista alueella. Keskustelussa kommentoitiin alueen kansainvälisen kiinnostavuuden kasvavan ja Oulun Eteläisessä tapahtuvan yhteiskunnallinen muutos kansallisesta kansainväliseen. Vaikka rakennusvaiheessa tapahtuu paljon erilaisia asioita, tutkimuskeskuksen toiminnan aikana tutkimustoiminnan ei katsottu juuri heijastuvan ympäristöön.

Panelisteilla oli yhtenevä käsitys tutkimuskeskuksen ja TKI-ryhmien sijoittumisesta. Tutkimuskeskuksen katsottiin sijoittuvan Pyhäjärvelle, mutta sen kanssa tehdään yhteistyötä useilta paikkakunnilta käsin. Toisaalta yksi panelisti esitti, että monitieteinen kansainvälinen tutkimuskeskus sijaitsee ympäri maailmaa, jolloin Pyhäjärvellä on joukko tutkimuksen parissa toimivia fyysikoita ja ko. tutkimuskeskuksen huoltohenkilökuntaa. Fysiikan ja tekniikan tutkimusta tehdään niissä tutkimuslaitoksissa ja yliopistoissa, jotka ovat tähän tutkimukseen erikoistuneet.

4.4.3.4 Koulutusorganisaatioiden ja yrityspalvelujen rooli

Koulutusorganisaatioiden ja yrityspalvelujen roolista keskusteltaessa keskeisimpänä nähtiin houkuttelevien nettisivujen tuottaminen. Yrityspalvelujen tulisi ottaa päävastuu ja koulutusorganisaatiot voisivat osallistua työntekijöiden koulutukseen ja toimia tukiorganisaationa. Toisen kierroksen kysymys toteuttajaorganisaatiosta on kappaleessa 4.4.3.2.

Oulun Eteläisen alueen sijainnista nähtiin olevan haittaa, mutta myös hyötyä ja mahdollisuuksia. Alue on sopivasti syrjässä Cernistä ja huikea mahdollisuus, kun pienellä paikkakunnalla on yo-osaamista ja innovatiivisuutta. Monitieteellinen kansainvälinen tutkimuskeskus olisi hyvä tavoite, joka kannattaa asettaa mieluummin liian korkealle kuin matalalle. Olennaista olisi löytää oikeat strategiset askeleet siihen suuntaan. Tavoite todettiin olevan saavutettavissa, jos organisaatioiden roolit ovat selvät.

Koulutusorganisaatioiden tehtäviksi katsottiin vaikuttavuustutkimukset, koulutus- ja palvelutarpeiden ennakointi ja tiedotus alueen kehittämisen tarpeesta, tutkimuksen ja vaihtotoiminnan organisointi, uusien visioiden esille tuonti, kv. kouluttamisen valmiuksien kehittäminen, monikulttuurisen osaamisen tuottaminen, asennekasvatus ja suomalaisen työn varmistaminen Laguna-hankkeessa. Keskustelussa pohdittiin alueen opiskelu- ja harrastusmahdollisuuksien puutteen vaikutusta tulijoiden halukkuuteen muuttaa alueelle.

Yrityspalveluiden roolina nähtiin alueen yritysten saattaminen yhteen niin, että ne yhdessä voivat osallistua suuriin kilpailutuksiin. Yksin pieni yritys ei pääse osallistumaan pienillä resursseilla tai osaa osallistua englanninkieliseen kilpailutukseen. Yrityspalvelujen tulee edistävää monikulttuuristen valmiuksien antamista ja laatutavoitteiden saavuttamista. Lähellä olo ei ole kauan voimavara, ellei yritysten toiminta ole globaalitasolla.

5 TULOSTEN TARKASTELUA

Tutkimuksen tavoitteena oli selvittää OEK-toimijoiden yhteinen näkemys Oulun Eteläisen korkeakoulukeskuksen kansainvälisen toiminnan strategisista linjauksista. Tutkimuksen pääongelman ratkaisemiseksi haettiin vastausta kysymyksiin, miten OEK-toimijat arvioivat Oulun Eteläisen korkeakoulukeskuksen tulevaisuusskenaariot, mitkä ovat kansainvälisen yhteistyön tavoitteet ja miten yhteistyö toteutetaan. Tässä kappaleessa pyritään löytämään esitettyihin kysymyksiin vastaukset, jotta löytyisivät ne toimenpiteet, joilla OEK organisaatioissa olevan kv. osaaminen saadaan yhteisesti hyödynnettyä entistä suunnitelmallisemmin ja tukemaan Oulun Eteläisen alueen kansainvälistymistä.

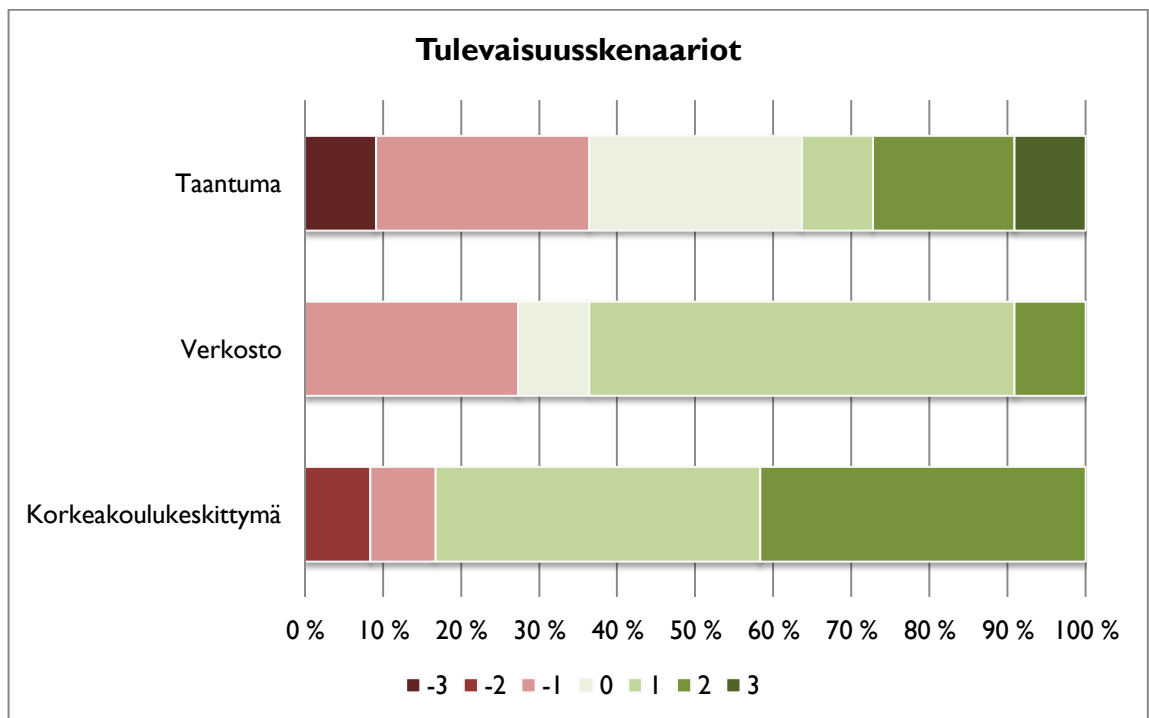
5.1 Oulun Eteläisen korkeakoulukeskuksen tulevaisuusskenaariot

Delfoi-keskustelussa ennusteet-osion tarkoituksena oli pohjustaa käytävää keskustelua ja havainnollistaa, miten suuria muutoksia tulevaisuus mahdollisesti alueelle tuottaa. Liitteenä ollut Laguna-Pyhäjärvi aluevaikutusten arviointitutkimus havainnollisti osaltaan tulevaisuuden ennakkoinnin vaikeutta. Kaikki vaihtoehdot ovat vielä mahdollisia, suurhankkeet voivat toteutua tai niistä voi toteutua vain toinen tai ne voivat jäädä kokonaan toteutumatta. Panelistit arvioivat tulevaisuuden näkymiä eri tavoin ja vastauksissa oli hajontaa. Delfoi-menetelmän mukaisesti toisella kierroksella olisi pitänyt keskustella yleisestä linjasta poikkeavista arvioista. Näin ei kuitenkaan tehty, koska tämän tutkimuksen fokuksena ei ollut löytää näihin kysymyksiin vastauksia. Kysymykset toimivat hyvinä keskustelun avaajina kuten oli tarkoituskin.

Keskustelussa panelistit arvioivat suurhankkeiden tuovan toteutuessaan runsaasti kansainvälisiä työntekijöitä rakennusvaiheessa, mutta määrä laskee rakennusten valmistuessa. Rakennusvaiheen työntekijöistä vain osa jää alueelle pysyvästi. Toteutuessaan tutkimuskeskuksen arvioitiin vaikuttavan voimakkaasti ympäristöönsä. Alueelle tulee runsaasti pieniä palveluliikkeitä, majoitusta ja ruokailumahdollisuuksia. Mikroyrittäjyyden määrän arvioitiin kasvavan. Jos koulutusresurssit säilyvät, yrittäjyys lisääntyy, mikäli ne vähentyvät, yrittäjyyden määrä alueella laskee.

Miten OEK-toimijat arvioivat Oulun Eteläisen korkeakoulukeskuksen tulevaisuusskenaariot? Kysymykseen pyrittiin löytämään vastaus esittämällä kolme erilaista tulevaisuusskenaariota (kpl 4.2). Näistä ”Oulun Eteläisen alueella sijaitsee vuonna 2025 kansainvälinen, arvostettu korkeakoulukeskittymä ja alueella on kansainvälisten toimijoiden järjestämää koulutus- ja tutkimustoimintaa” näytti ensimmäisen kierroksen jälkeen todennäköisimmältä vaihtoehdolta, vaikka kaksi kahdestatoista panelistista oli arvioinut sen todennäköisyyden negatiiviseksi (vastaukset -2 ja -1 arvosteluasteikolla, jonka ääripäissä -3 ja +3). Poikkeaviin näkemyksiin on Delfoi-tutkimuksessa tärkeä kiinnittää erityistä huomiota (Kuusi 2012). Negatiivisille näkemyksille perusteluna oli Oulun Eteläisen alueen syrjäinen sijainti. Tähän argumenttiin oli vastattu sijainnin olevan etu, koska Pyhäjärven kaivoksen etäisyys Cernistä on ollut määräävänä tekijänä suunniteltaessa Laguna-tutkimuskeskuksen tulevaa sijaintia. Poikkeamat näyttäisivät johtuvan myös kriittisyydestä lauseen koko sisältöön. Sisällöistä käytiin keskustelua molempien kierrosten aikana, niistä tehtyä tulkintaa on käsitelty seuraavissa kappaleissa. Kuviossa 23 skenaarioiden vastauksista tehtyä vertailua.

n=12

KUVIO 24. Tulevaisuusskenaarioiden todennäköisyys

Panelistit totesivat kansallisen arvostuksen saamisen mahdolliseksi, mutta kansainvälinen arvostus voi vaatia jotain todella suurta ja merkittävää. Koulutus- ja tutkimusorganisaatioiden tämän hetkisen tilanteen valossa kansainvälisen arvostuksen saavuttaminen todettiin haasteelliseksi. Kuitenkin sitä arveltiin saatavan Lagunan ja jonkin verran myös Pyhäjoen ydinvoimalan toteutumisen myötä. Toteutuminen vauhdittaisi OEK:n kehittymistä ja toisi tunnettuutta ja uskottavuutta, vaikkei itseisarvona olisikaan kansainvälisesti tunnustettu keskittymä vaan sen muodostuminen toiminnan kautta. Korkeakoulukesittymän katsottiin olevan tavoitettavissa, vaikkakin kovan työn takana.

Laguna-hankkeen saamisen todettiin olevan arvokas lisä tulevan kehityksen kannalta. Jos Laguna ei toteudu, väittämän toteutumisen todennäköisyys näyttäisi pienenevän. Tulevaisuuden minimitavoitteena pidettiin verkostoa, vaikkei pelkkä verkostomuoto ehkä riitäkään turvaamaan tarvittavia resursseja tulevaisuudessa. Suurin osa keskustelijoista yhtyi mielipiteeseen, että nykyisten poliittisten päätösten seurauksena taantumakin voisi olla todennäköinen, ei kuitenkaan toivottava. Vaihtoehtoon tulee varautua miettimällä miten TKI-toimintaa jatketaan, jos taantumaskenaario toteutuu.

Panelisteja pyydettiin kertomaan, millä askelmerkeillä tavoitteeseen päästään. Vastauksissa (4.2.1) korostui rahoituksen riskien selvittämisen ja rahoituspäätösten saamisen tarve, keskinäinen ja alueellinen sitoutuminen yhteistyöhön, sekä yhteistyöstä tiedottaminen OEK-organisaatioiden kaikille tasoille. Alueen yrityksille pitäisi tarjota sellaisia palveluja että ne pääsisivät mukaan hankkeissa tehtävään työhön. Kansainväliseen yhteistyöhön pitäisi pyrkiä yhteistyökumppaneiden, kuten Oulun, Kokkolan ja Jyväskylän kanssa. Keskustelussa määriteltiin, että vuoden 2021 jälkeen koulutus- ja tutkimuslaitosten pitäisi ”viimeistään puhalttaa yhteen hiileen”. Luultavaa kuitenkin on, että kansainvälisesti korkeatasoisen ja arvostetun korkeakoulukesittymän aikaansaamiseksi yhteiseen hiileen on puhallettava jo aikaisemmin. Konkreettisia suunnitelmia ja päätöksiä tulee tehdä jo ennen vuotta 2015 ja myös huolehtia niiden konkretisoitumisesta.

Miten OEK-toimijat arvioivat Oulun Eteläisen korkeakoulukeskuksen tulevaisuusskenaariot? Millaisena näyttäytyisi Oulun Eteläisen yhteinen visio? Panelistien yhteinen näkemys voisi muodostua yhdistämällä tulevaisuusskenaarioista kaksi todennäköisintä vaihtoehtoa. Skenaariosta ”Oulun Eteläisen alueella sijaitsee vuonna 2025 kansainvälinen, arvostettu korkeakoulukesittymä ja alueella on kansainvälisten toimijoiden järjestämää koulutus- ja tutkimustoimintaa”, sanaparia ”kansainvälinen arvostus” kritisoitiin ja se todettiin haasteel-

liseksi saavuttaa. Korkeakoulukeskittymän toteutumisen todettiin olevan vahvasti sidoksissa suurhankkeiden toteutumiseen, joten se voi jäädä toteutumatta jos suurhankkeita ei alueelle saada. Visioksi korkeakoulukeskittymää ei voi asettaa, koska ”vision tulee olla tarpeeksi haastava, mutta ei mahdoton” (OPH 2011b). Skenaarion loppuosaa voitaisiin käyttää osana OE alueen kansainvälistymistavoitetta ”Alueella on kansainvälisten toimijoiden järjestämää koulutus- ja tutkimustoimintaa”.

Myös skenaarioon ”Vuonna 2025 Oulun Eteläisen alueen koulutus- ja tutkimusorganisaatiot muodostavat kansainvälisesti esimerkillisen ja arvostetun verkoston” on sisällytetty kansainvälinen arvostus kuten edellisessäkin. Myös sanaa ”esimerkillinen” kritisoitiin. Tästä lauseesta OE alueen kansainvälistymistavoitteeseen voitaisiin käyttää verkostomääritelmää, koska sen katsottiin olevan minimivaihtoehto ja sen toteutuminen on mahdollista, vaikka suurhankkeet jäisivät toteutumatta. ”Vision tulee olla tarpeeksi haastava” (OPH 2011b) -vaatimukseen voitaisiin vastata lisäämällä verkoston yhteyden määritelmän laadukkuudesta.

Visio on näkemys organisaation tulevaisuudesta ja organisaation julkisesti täsmennetty näkemys siitä, millaiseksi se haluaa tulla (Lindroos & Lohivesi 2004, 26). Todennäköisimmäksi vaihtoehdoksi valikoitunut kansainvälinen korkeakoulukeskittymä voitaisiin asettaa tavoitteeksi tulevaisuudessa kun suurhankkeiden päätökset on saatu, mutta vuosien 2013—2020 visio voisi olla: *Vuonna 2025 Oulun Eteläisen alueen koulutus- ja tutkimusorganisaatiot muodostavat kansainvälisesti korkeatasoisen ja vetovoimaisen verkoston ja alueella on kansainvälisten toimijoiden järjestämää koulutus- ja tutkimustoimintaa.*

LAGUNA-tutkimuskeskuksen toteutumisen katsottiin lisäävän alueen kansainvälisyyttä, kasvattavan tutkimusorientaatiota, tarjoavan merkittäviä mahdollisuuksia poikkitieteellisen tutkimuksen tekemiseen ja lisäävän alueen kiinnostavuutta kansainvälisesti. Se tuo alueelle hiukkasfysiikkaan liittyvää tutkimusta sekä mahdollistaa monien muiden alojen tutkimuksen syntymistä. Suurten tutkimusinstrumenttien suunnitteluun ja kokoamiseen katsottiin tarvittavan metallialan osaamista ja tutkimuskeskuksen ympäristön infrastruktuurin rakentamiseen useita eri aloja. Tutkimuskeskuksen todettiin sijaitsevan Pyhäjärvellä, tutkimusryhmien fyysinen sijaintipaikka voi olla muuallakin. Tarkentavilla kysymyksillä pyrittiin hahmottamaan tulevaisuuskuvaa, millaiseksi Oulun Eteläisen kansainvälinen toiminta muodostuu, jos Laguna-hanke toteutuu. Keskustelun tulos tuki tulevaisuusskenaarioiden pohjalta muotoiltua visiota, mutta se myös osoitti tarpeelliseksi tarkentaa visiota määritte-

lemällä kansainvälisen tutkimuksen alat, joihin tulevina vuosina olisi tärkeää keskittyä. Keskustelun tuloksena keskeisiä kansainvälisen tutkimuksen aloja voisivat olla hiukkasfyysiikka ja metallialan tutkimus, mutta yksiselitteistä johtopäätöstä ei keskustelun perusteella voinut tehdä.

5.2 Oulun Eteläisen korkeakoulukeskuksen kansainvälisen yhteistyön tavoitteet

Mitä tavoitteita Oulun Eteläisen korkeakouluverkoston keskeisten toimijoiden kansainväliselle yhteistyölle voitaisiin asettaa? Määriteltävien konkreettisten tavoitteiden tehtävänä on toteuttaa asetettu visio, niitä tulee voida seurata ja niiden tulee olla riittävän haastavia (Lindroos & Lohivesi 2004). Tavoitteiden asettamiseksi selvitettiin mitä kansainvälisen yhteistyön osa-alueita OEK toimijat pitivät tärkeinä ja kuinka todennäköistä niiden toteutuminen OE alueella heidän mielestään on. Tämän kappaleen alaotsikot ovat kansainvälisen toiminnan yhteistyömuotoja. Kappaleisiin on koottu otsikon aiheesta tässä tutkimuksessa käyty keskustelu ja kommentit. Jokaisen kappaleen loppuun on tiivistetty sen keskeinen sisältö yhdeksi OEK:n kansainvälisen toiminnan tavoitteeksi.

5.2.1 Kansainväliset henkilövaihdot

Ensimmäisellä kierroksella pidettiin tavoiteltavana, että koulutusorganisaatiot sopivat käytännöistä, joilla kansainvälisessä vaihdossa olleiden osaaminen saadaan yhteiseen käyttöön. Toteuttamisen käytännöt voisivat panelistien mukaan olla yritysten ja koulutusorganisaatioiden yhteyksien aktivoiminen, asiakasvetoisemmat toimintatavat, vaihtojen integroiminen nykyistä paremmin yritysten intresseihin, vaihto-opiskelijoiden opintojen suorittaminen yrityksistä saaduilla tehtävillä, kv. vaihdoista tiedottaminen muille lähtijöille, kv. vaihdossa olleiden kontaktien hyödyntäminen ja yhteystietopankin kokoaminen yrityskontakteja varten. Näiden lisäksi keskustelussa esiin tulleita muita käytäntöjä olivat kouluvierailut, yhteiset kv. verkko-opinnot, kv. foorumit, joissa hyödynnetään vaihdossa olleiden kokemuksia ja raportteja, blogeja ym. ja alakohtaiset eri maiden käytännöt.

Saapuvien kv. opiskelijoiden tutustumisjaksot yrityksiin ja muiden julkisten toimijoiden työhön on myös hyvä keino kansainvälistymisen edistämiseen. Tärkeintä on vaihto-opiskelijoiden ja yritysten saattaminen yhteen, jotta saadaan työharjoitteluun ottamisen kynnystä laskettua. Maahanmuuttajille nähtiin tärkeäksi saada suomalaisen työelämän tarpeisiin vastaava ammatti, asunto, koulutus ja terveydenhuolto. Tärkeää olisi myös paikallisten ja maahanmuuttajien asennekasvatus. Maahanmuuttajien olisi hyvä verkostoitua keskenään, heille voisi aluksi järjestää yhteisen foorumin, esim. verkkoon. Nämä aiheet voisi kiteyttää tavoitteeksi: *Opiskelija ja henkilöstöliikkuvuuden lisääminen, ulkomaalaisten vierailujen laajempi hyödyntäminen.*

5.2.2 Kansainvälinen koulutus

Kansainvälisestä koulutuksesta ja sen kehittämisestä vastaavan tiimin muodostaminen todettiin tavoiteltavaksi. Tiimiin voi kuulua ammattiopettajien lisäksi opetettavan aineen muita asiantuntijoita, tutkijoita, opettajia eri koulutusasteilta ja elinkeinoelämän toimijoita. Konkreettisten toimenpiteiden sopimista pidettiin tavoiteltavana, jotta asioita saadaan työstettyä eteenpäin. Jotta kansainvälistymisen tiimin työskentely onnistuisi, tarvitaan aitoa sitoutumista ja asioiden käsittelyä myös organisaatioiden sisällä. Tiimi voisi toimia tehokkaana yhteistyön konkretisoijana ja yhteistyössä tehty tieto välittyisi organisaatioihin tiimin jäsenten kautta.

Panelistit keskustelivat koulutusten tai koulutusmoduulien suunnittelusta ja niiden vastuisista. Keskustelussa ideoitiin myös opintokokonaisuuksien sarjan tekemistä, jossa jokaisella organisaatiolla olisi oma vastuualueensa. Näiden tehtävien katsottiin kuuluvan kv. tiimin tehtäviin. Niiden toteuttaminen onnistuu, jos kunkin kv. tiimin jäsenen oma organisaatio osoittaa resurssit työn suorittamiseksi.

Useassa kohdin keskusteluissa oli mainintoja koulutuksen kehittämisen tarpeista. Opintojaksoja pitäisi kyetä tarjoamaan myös oman organisaation ulkopuolelta ja yhteistä verkkokoulutusta olisi hyvä järjestää. Myös yritykset voisivat kouluttaa henkilökuntaansa verkkokoulutuksen kautta. Toisen asteen ja korkea-asteen koulutuksia voitaisiin integroida keskenään. Yhteinen nimittäjä näille tavoitteille voisi olla: *Kansainvälinen koulutus ja sen kehittäminen, sekä koulutusinnovaatiot.*

5.2.3 Kansainvälinen näkyvyys

Yhteistä esiintymistä kansainvälisillä messuilla pidettiin tarpeellisena, mutta yhteisen nimen alla toimimista ei vielä koeta ajankohtaiseksi. Keskustelussa oltiin yhtä mieltä siitä, että on tärkeää edustaa OE aluetta, mutta jokainen kuitenkin toimii oma nimi edellä. Yhteistyötahoja on useita ja monet OEK-toimijat ovat alueyksiköitä, joiden pääkampukset sijaitsevat alueen ulkopuolella. Toimijoilla on omat sitoumuksensa organisaatioidensa sisällä, joten vaatimus yhteisen nimen alla toimimisesta näyttää haasteelliselta. Jatkossa olisi aiheellista keskustella näkyvän OE-brändin rakentamisesta, jotta se tulisi näkyviin vaikka organisaatiot toimivat oma nimi edellä.

Kansainvälisen näkyvyyden yhteydessä syntyi keskustelua julkisten toimijoiden verkkosivujen kieliversioista. Suurhankkeiden tuloon varauduttaessa kuntien ja julkisten toimijoiden verkkosivustoista tulisi saada vähintään englanninkieliset versiot, koska alueesta on vain vähän englanninkielistä tietoa saatavilla. Kansainvälisen näkyvyyden osalta yhteiseksi tavoitteeksi voitaisiin kirjata: *Kansainvälisesti näkyvä Oulun Eteläinen*.

5.2.4 Kansallinen ja kansainvälinen verkostoituminen

Yksittäisen organisaation osaamisen ei katsottu jatkossa riittävän, vaikka yritysten kanssa tehtävän soveltavan tutkimuksen katsottiin olevan reitti kansainvälisiin tutkimuskonsortioihin. Kansainvälisessä yhteistyössä tarvitaan riittävästi kriittistä massaa, joka voidaan saavuttaa vain yhteistyön kautta. Toimijoiden yhteistyössä olisi hyvä sopia roolien jakoa ja organisaatioiden kansainvälisiä toimintoja tulisi selkeyttää, jotta päällekkäinen työ minimoituu.

Kansainväliseen yhteistyöhön tarvittavaa massaa voidaan vahvistaa tekemällä yhteistyötä kansallisten yhteistyöverkostojen kanssa. Keskustelussa pyrittiin selvittämään, missä verkostoissa toimintoja olisi hyödyllisintä kehittää. Vastaukset hajaantuivat useille verkostoille, eivätkä mielipiteet nostaneet mitään niistä etusijalle. Vastaukset näyttäisivät painottuvan verkostoille OEK, Botnia ja OIA. Kuitenkin toisen asteen ammatillisen koulutuksen kehittäminen ja TKI-yhteistyö metallialalla näyttäisi kohdistuvan myös Raahen verkostoon ja TKI-yhteistyö matkailun ja kulttuurin alalla Meripohjolan verkostoon. Delfoi-

keskustelun toteamus ”on helppoa huomata kuinka moneen paikkaan jaamme vähät resursimme” näyttää tulosten mukaan aiheelliselta. Seuraavana tuloksista tehty taulukko (TAULUKKO 2), jonka pohjalta keskustelua verkostojen valinnasta on tarpeellista jatkaa. OEK kansainvälisen toiminnan tavoite tämän osalta voisi olla sama kuin kappaleen otsikko: *Kansallinen ja kansainvälinen verkostoituminen*.

TAULUKKO 2. Koulutuksen ja tutkimuksen yhteistyöverkostot

	Kaikki						summa
	OEK	Botnia	OIA	Meri-pohjola	Raahe	Muu	
Koulutuksen kehittäminen							
<i>aikuiskoulutus</i>	43 %	26 %	13 %	9 %	9 %	0 %	100 %
<i>II asteen ammatillinen</i>	32 %	21 %	5 %	16 %	26 %	0 %	100 %
<i>lukiokoulutus</i>	43 %	29 %	7 %	7 %	0 %	14 %	100 %
<i>korkeakouluopetus</i>	32 %	32 %	20 %	4 %	12 %	0 %	100 %
TKI-yhteistyö							
<i>metalliala</i>	26 %	13 %	13 %	17 %	30 %	0 %	100 %
<i>hyvinvointiala</i>	25 %	31 %	38 %	6 %	0 %	0 %	100 %
<i>ICT</i>	30 %	22 %	30 %	0 %	13 %	4 %	100 %
<i>puuala</i>	33 %	22 %	17 %	17 %	11 %	0 %	100 %
<i>maalaisfysiikka</i>	26 %	21 %	32 %	5 %	0 %	16 %	100 %
<i>yrittäjyys/mikroyrittäjyys</i>	26 %	30 %	22 %	7 %	11 %	4 %	100 %
<i>matkailu ja kulttuuri</i>	13 %	40 %	7 %	27 %	7 %	7 %	100 %
<i>luonnonvara</i>	36 %	36 %	9 %	0 %	9 %	9 %	100 %
<i>bioenergia</i>	23 %	46 %	15 %	0 %	8 %	8 %	100 %

5.2.5 Kansainvälinen projektitoiminta

Projektitoiminnan osaamisen kehittämiseen ja kansainvälisen rahoituksen hakemiseen tarvitaan koulutusta. Myös valmiuksia kansainvälisen toiminnan toteuttamiseen olisi aiheellista kartuttaa. Yhteisiä kansainvälisiä hankkeita olisi luontevinta aloittaa ensin Eurooppalaisten kanssa ja laajentaa kumppanuuksia myöhemmin myös Aasiaan ja Amerikkaan.

Yksi tapa päästä nopeasti mukaan kansainvälisiin hankkeisiin on rekrytoida ulkomaalaisia projektityöntekijöitä. Haasteena on saada heidät juurtumaan alueelle. Kokonaista koulutusohjelmaa opiskelevan tai alueella tutkimustyötä tekevän ulkomaalaisen henkilön uskottiin olevan sitoutuneempi alueeseen kuin kansainvälisessä vaihdossa tulevan opiskelijan. Kansainvälisen toiminnan linjauksiin tästä kappaleesta muodostuu kaksi tavoitetta: *Ulkomaalaisten projektityöntekijöiden rekrytointi* ja *Kansainvälisen projektitoiminnan osaamisen kehittäminen*.

5.2.6 Kansainvälisempi Oulun Eteläinen

Tulevien vaihto-opiskelijoiden juurtuminen ja työllistyminen on panelistien silmissä tavoiteltavaa. Kuitenkin osa panelisteista huomioi, ettei ulkomaalaisten opiskelijoiden työllistymistä alueelle voida pitää todennäköisenä. Suurhankkeiden toteutuminen voi vaikuttaa työllistymistä lisäävästi, mutta sen varaan ei voida laskea.

Alueen kansainvälistymiseen vaikuttavat useat muutkin tekijät. Houkuttelevuuteen vaikuttaa paikallisten asukkaiden asenne ja vapaa-ajanviettomahdollisuudet. Monikulttuurisuuden valmentavia opintoja järjestämällä voitaisiin vaikuttaa paikallisten asukkaiden asenteeseen ja alueen ilmapiiriin. Myös kansainvälisiä yhteistutkinto-ohjelmia tai englanninkielisiä koulutuksia järjestämällä saadaan lisättyä alueen houkuttelevuutta. Yhteiset kansainväliset seminaarit tulisi saada säännöllisiksi ja kiertämään eri paikkakunnilla. Niiden sisältöä olisi hyvä yhdessä suunnitella tavoitteena globaali kasvatusta ja sosiaalisesti kestävä kehitys. Tämän osion tavoitteet voisi kiteyttää lauseisiin: *Kansainvälisempi koulutuskenttä ja alue* ja *Kotikansainvälistyminen*.

5.3 Yhteistyön toteuttaminen

Miten yhteistyötä konkreettisesti tehdään? Lindroosin ja Lohiveden (2004, 160) mukaan yhteistyön suurimmat haasteet liittyvät kommunikointiin ja viestintään, työyhteisön kehittämiseen sekä toimeenpanon ja suorituskyvyn johtamiseen. Tässä tutkimuksessa pyrittiin löytämään sopivin vastuuorganisaatio hoitamaan kansainvälisen toiminnan koordinoitua kullekin yhteistyön osa-alueelle ja konkretisoimaan mitä kansainvälistyminen sisällöllisesti ja toiminnallisesti Oulun Eteläisen alueella tarkoittaa.

Asetettujen tavoitteiden toteuttamiseksi tulee sopia millä toimenpiteillä tavoitteet saavutetaan. Yhteistyön onnistuminen vaatii konkreettisia toimia ja vastavuoroisuutta. Vastavuoroisuudella tarkoitetaan sitä, että kaikki yhteistyön osapuolet osallistuvat tasapuolisesti verkoston työskentelyyn ja kaikkien verkostoon kuuluvien täytyy kokea että yhteistyö koituu heidän hyväkseen (Suominen ym. 2007). Kansainvälisestä koulutuksesta ja sen kehittämisestä vastaavan tiimin perustaminen voisi olla hyvä aloitus konkreettiselle toiminnalle. Kv. tiimin tehtäviksi määritellyt toiminnot edistäisivät toteutuessaan OEK:n keskinäistä yhteistyötä ja alueen kansainvälistä koulutusta, tutkimusta ja kehittämistoimintaa. Kv. tiimin perustaminen voisi olla yksi toimenpide kappaleessa 5.2 määriteltyjen tavoitteiden saavuttamiseksi.

Opiskelija- ja henkilöstöliikkuvuuden lisääminen ja ulkomaalaisten vierailujen laajempi hyödyntäminen onnistuu, jos sovitaan käytännöistä, joilla saadaan kv. vaihdossa olleiden osaaminen koko alueen hyödyksi. Keskusteluissa ehdotuksia käytännöiksi tuli runsaasti ja niiden osalta keskustelua tulee vielä jatkaa.

Tavoitteeseen ”Kansainvälisesti näkyvä Oulun Eteläinen” voisi keskustelusta asettaa useita toimenpide-ehtotuksia. Kansainvälisesti näkyvyyttä voi saada esiintymällä yhdessä kansainvälisillä messuilla ja/tai julkaisemalla verkkosivut englanniksi tai muulla vieraalla kielellä. Tärkeää olisi myös huolehtia alueen merkittävien hankkeiden edistäminen jokaisen OEK-organisaation toimintasuunnitelmaan.

Kansallinen ja kansainvälinen verkostoituminen onnistuu vain rakentamalla yhteistyöverkostoa erilaisten kumppanien kanssa. OEK-toimijoiden oman verkoston tiedonsiirtoon ja toimenpiteiden täytäntöön panijaksi olisi hyvä perustaa keskustelussakin esiin tullut kansainvälisyysfoorumi, jossa tietoa jaetaan ja kehitetään suunnitelmallista kv. yhteistyötä.

Tavoitteeseen kansainvälisen projektitoiminnan osaamisen kehittämisestä voidaan vastata järjestämällä aiheesta seminaareja ja koulutuksia. Projektityöntekijöiden rekrytointi ulkomailta edellyttää, että maahanmuuttajat ovat halukkaita muuttamaan Oulun Eteläisen alueelle. Heitä tulisi auttaa juurtumaan alueelle esimerkiksi tutustuttamalla heitä alueen yrityksiin, jotta he työllistyisivät niihin projektin päättymisen jälkeen.

Jotta Oulun Eteläisen koulutuskenttä ja koko alue olisi kansainvälisempi, koulutusorganisaatioiden tulisi järjestää koulutuksia myös vierailia kielillä. Julkisia organisaatioita olisi tärkeä valmistaa eri kulttuurien kohtaamiseen ja ulkomaalaisten vieraiden vastaanottamiseen. Jos lisäksi sovitaan käytännöistä, joilla kansainvälisessä vaihdossa olleiden osaaminen saadaan koko alueen hyödyksi, voidaan saavuttaa tavoitteeksi asetettu kotikansainvälistyminen.

Keskustelussa nähtiin tärkeäksi yhteistyöalueiden vetovastuun jakaminen eri organisaatioihin. ”Ei kuitenkaan niin, etteivät muut tee asioiden eteen mitään, mutta koordinointi yhden organisaation kautta”. Taulukkoon 3 on koottu molempien keskustelukierrosten perusteella syntyneet tulokset organisaatioiden vastuualueista. Tuloksia voidaan tarvittaessa käyttää pohjana yhteistyön vastuuta suunniteltaessa.

TAULUKKO 3. Yhteistyö, vastuualueet

Delfoikeskustelun tuloksiin perustuvaa koordinaatiiovastuiden jakoa					
II-asteen ammatillinen koulutus	AMK	Yliopisto	Seutukunnat	Ei selkeää yhteistä mielipidettä	
Laguna-hanketta tukevan metalli- tai muun ammattialan koulutuksen järjestäminen	Oe alueelle tulevat kv vaihto-opiskelijat, vastuu keskinäisestä verkostoitumisesta ja yhteisestä foorumista	Pyhäjärven suurhankkeen tuloon valmistautumisen koordinointi	Pyhäjoen suurhankkeen tuloon valmistautumisen koordinointi	OEK toimijoiden tki-hankkeiden kokonaisuuden (hankesalkku) koordinointi ja arviointi	Yliopisto 44 % AMK 38 % Lukiot 22 % Yliopisto 15 %
Vastuu maahanmuuttajakoulutuksen koordinoinnista	Oe alueen toimijoiden yhteinen esiintyminen kv messuilla	Kv TKI-hankkeiden asiantuntijuus ja neuvonta	Oe alueen valmiuden edistäminen maahanmuuttajien vastaanottoon	Oe-alueelle tulevat vaihto-opiskelijat, vastuu sopeuttamisesta	AMK 33 % II-amm. 30 % Lukiot 22 % Yliopisto 15 %
	Sosiaali- ja terveysalan koulutustarpeen arviointi	Kansainvälisyysfoorumien koollekutsuminen	Oe alueen kv tapahtumista ja vierailuista tiedottaminen	Suurhankkeiden vaatiman koulutustarpeen ennakointi	Yliopisto 36 % AMK 36 % II- amm. 28 %
	Koulutuksen kehittämistiimin koollekutsuminen		Yritysten viemisen edistäminen		
			Kv hankkeiden kunta- ja yritysrahan järjestäminen		
			Sote työvoiman tarpeen arviointi		
			Englanninkielisten nettisivujen tuottaminen		

5.4 Pohdintaa ja toimenpide-ehdotuksia

Tämän tutkimuksen tarkoituksena oli selvittää OEK-toimijoiden yhteinen näkemys OEK:n kansainvälisen toiminnan strategisista linjauksista ja tehdä ehdotus kansainvälisen toiminnan suunnitelmaksi vuosille 2013—2020. Tutkimusongelmana oli löytää ne toimenpiteet, joilla OEK-verkoston organisaatioissa oleva kansainvälinen osaaminen saadaan yhteiseen käyttöön ja tukemaan Oulun Eteläisen alueen kansainvälistymistä entistä suunnitelmallisemmin.

Keskustelun tuloksena näyttäisi OEK-toimijoiden yhteiseksi näkemykseksi kansainvälisen toiminnan visioksi muodostuvan: ”Vuonna 2025 Oulun Eteläisen alueen koulutus- ja tutkimusorganisaatiot muodostavat kansainvälisesti korkeatasoisen ja vetovoimaisen verkoston ja alueella on kansainvälisten toimijoiden järjestämää koulutus- ja tutkimustoimintaa”. Tämä visio näyttäisi täyttävän asetetut vaatimukset olla realistinen ja selkeä ja toteutettavissa määräaikana (Lindroosin & Lohivesi 2004). Vision toteuttaminen ei ole sidoksissa suurhankkeisiin, sen toteuttaminen on mahdollista jos suurhankkeet toteutuvat ja myös silloin, jos ne eivät toteudu.

Kappaleen 5 tuloksista poimittuna OEK:n kansainvälisen toiminnan strategiset tavoitteet ovat:

- Opiskelija- ja henkilöstöliikkuvuuden lisääminen, ulkomaalaisten vierailujen laajempi hyödyntäminen.
- Kansainvälinen koulutus ja sen kehittäminen, koulutusinnovaatiot.
- Kansainvälisesti näkyvä Oulun Eteläinen.
- Kansallinen ja kansainvälinen verkostoituminen.
- Ulkomaalaisten projektityöntekijöiden rekrytointi.
- Kansainvälisen projektitoiminnan osaamisen kehittäminen.
- Kansainvälisempi koulutuskenttä ja alue.
- Kotikansainvälistyminen.

Kappaleessa 5.2 konkretisoitiin toimenpiteitä, joilla OEK:n kansainvälisen toiminnan tavoitteet voitaisiin saavuttaa. Toimenpiteet tiivistettynä ovat:

1. Perustetaan yhteinen kansainvälistymisen tiimi ja resursoidaan sen toiminta. Tiimi edistää alueen kv. koulutusta, tutkimusta ja kehittämistoimintaa ja vahvistaa organisaatioiden yhteistyötä.
2. Valmistetaan organisaatioita monikulttuurisuuteen ja järjestetään koulutusta myös englanninkielisenä, sisällytetään englanninkielisiin koulutusjaksoihin ulkomaanjakso.
3. Tuotetaan yhteisiä opintojaksoja verkkoon yli koulutusasterajojen.
4. Sovitaan käytännöistä, joilla saadaan kansainvälisessä vaihdossa olleiden osaaminen koko alueen hyödyksi.
5. Tuetaan koulutuksen keinoin maahanmuuttajia juurtumaan alueelle ja työllistymään alueen yrityksiin.
6. Perustetaan yhteinen kansainvälisyysfoorumi, jossa jaetaan tietoa ja kehitetään organisaatioiden kansainvälistä yhteistyötä. Sovitaan strategisten tavoitteiden seurannasta ja seurantamittareista vuoden 2013 aikana.
7. Rakennetaan tehokkaasti yhteistyöverkostoa kansallisten ja kansainvälisten kumppaneiden kanssa.
8. Huolehditaan, että alueen merkittävät kansainväliset hankkeet (mm. LAGUNA) ja niiden edistäminen on jokaisen OEK-organisaation strategiassa viimeistään vuonna 2014.
9. Järjestetään projektitoiminnan asiantuntijaseminaareja ja esiinnyttään yhdessä kansainvälisillä messuilla.
10. Tuetaan alueen kuntia ja muita julkisia toimijoita vieraskielisten internetsivujen ja maahanmuuttajille suunnatun kotouttamismateriaalin toteuttamisessa.
11. Vahvistetaan organisaatioiden kansainvälistä osaamista ja valmiuksia ottaa vastaan ulkomaalaisia vieraita.

Kohdassa 1 perustettavan kansainvälistymisen tiimin tehtäviin voisivat kuulua toimenpiteet 2—5. Kaikki nämä toimenpiteet edistävät alueen kansainvälistä koulutusta, tutkimusta ja kehittämistoimintaa ja vahvistavat organisaatioiden yhteistyötä. Kohdassa 6 perustettavan kansainvälisyysfoorumin tehtäviin puolestaan voisivat kuulua toimenpiteet 7—11. Näillä toimenpiteillä jaetaan tietoa koulutusorganisaatioiden välillä ja kehitetään niiden yhteistyötä. Koottavat tiimit voisivat toimia kehittämisverkoston tavoin, tiimeihin tulisi luoda käytännöt, joissa kaikki osallistujat ottavat tasapuolisesti vastuuta OEK-verkoston toiminnasta ja siihen liittyvistä käytännön järjestelyistä (Suominen ym. 2007).

Verkoston kansainvälistä yhteistyötä olisi tärkeä myös arvioida. Suomisen ym. (2007) mukaan toiminnan tarkastelu tulee perustua oman toiminnan jatkuvaan arviointiin, joka samalla ohjaa sen toimintaa. Arvioinnissa tulee kriittisesti tarkastella laadittujen suunnitelmien järkevyyttä ja toteuttamiskelpoisuutta tarkoituksena varmistaa verkoston sisältöjen ja toimintatapojen puutteet, jotta niihin voidaan reagoida. Toimenpiteiden kohtaan 6 on kirjoitettu strategisten tavoitteiden seurannasta ja seurantamittareista, joilla kansainvälistymisen tavoitteiden toteutumista voidaan mitata. Valkokarin ym. (2006) mukaan käytännössä vain harvoissa verkostoissa on käytössä yhteisesti sovittuja mittareita ja käytäntöjä yhteistyön arviointiin. Tarvitaanko mittareita vai ei, siitä voidaan sopia myöhemmässä vaiheessa.

Tuore tapaustutkimus (Ahtiainen 2013) väittää määrällisten mittareiden painottamisen saattavan vaikuttaa laatua vähentävästi ammattikorkeakouluissa. Määrällisesti osoitettava kansainvälisyys ei ole osoitus laadukkuudesta, vaikka opetusministeriön linjauksessa kansainvälisen vuorovaikutuksen määrän väitetäänkin olevan olennainen osa koulutuksen laatua. Väitöksessä on myös huomioitu yleisen mittarikeskeisen ajattelun johtaneen korkeakoulujen kansainvälistymisstrategioiden jäämiseen retoriikan tasolle vailla pitkän tähtäimen konkreettisia toimintasuunnitelmia. Nähdäkseni konkreettisten suunnitelmien lyhytnäköisyys johtuu usein korkeakoulujen toimintaa ohjaavien muualta määräytyvien ajanjaksojen mukaan. Oulun Eteläisen kansainvälisen toiminnan suunnitelma tehtiin vuoteen 2020 saakka, jolloin seuraava EU-rakenerahastokausi päättyy. OEK:n kansainvälistä toimintaa koskevassa keskustelussa sen tulevaisuusskenaarioita pyrittiin hahmottelemaan vuoteen 2025 saakka. Tulevaisuusskenaariota koskevien kysymysten kohdalla käydyissä keskusteluissa panelistit näkivät todennäköisimmäksi vaihtoehdon, joka määritteli että alueella toimii vuonna 2025 korkeakoulukeskittymä. Koko keskustelun tuloksena yhteiseksi visioksi kuitenkin valikoitui toimijoiden verkosto. Korkeakoulukeskittymä voitaisiinkin asettaa pitkän tähtäimen tavoitteeksi ja kansainvälisesti korkeatasoinen ja vetovoimainen verkosto toimisi vain välitavoitteena.

Yhteisen kansainvälisen toiminnan linjaukset muodostavat kehyksen, joka ei ole ristiriidassa OEK-organisaatioiden omien strategioiden kanssa, vaan ne täydentävät toisiaan. Organisaatioiden omissa strategioissa on keskiössä organisaatio ja OEK kansainvälisen toiminnan linjauksissa Oulun Eteläisen alue ja sen kehittäminen. Jokainen organisaatio voi toteuttaa oman strategiansa ohella yhteisesti sovittuja linjauksia. Yhteisesti asetettujen strategisten tavoitteiden tuloksena on saavutettavissa kansainvälinen Oulun Eteläinen, jossa alueen

koulutus- ja tutkimusorganisaatiot muodostavat kansainvälisesti korkeatasoisen ja veto-voimaisen verkoston ja alueella on kansainvälisten toimijoiden järjestämää koulutus- ja tutkimustoimintaa.

OEK-organisaatiossa olevan kansainvälisen osaamisen saaminen yhteiseen käyttöön ja tukemaan Oulun Eteläisen alueen kansainvälistymistä entistä suunnitelmallisemmin näyttää mahdolliselta, jos tavoitteisiin sitoudutaan ja suunnitellut toimenpiteet päätetään toteuttaa. Rubinin (2012) mukaan asiantuntijuuden muuttuminen vähitellen verkostojen ominaisuudeksi on sekä todennäköistä että toivottavaa. Tulevaisuudessa osaamista yhdistetään aikaisempaa enemmän ja lopputuloksena voi syntyä uutta ja innovatiivista toimintaa.

OEK johtoryhmän linjaus ennen tämän tutkimuksen aloitusta oli, ettei tarkoituksena ole tehdä kansainvälisen toiminnan strategia-asiakirjaa. Strategia-asiakirjan vaihtoehtona voisi toimia painettu esite, josta OEK:n kansainvälisen toiminnan strategiset linjaukset, tavoitteet ja suunnitellut toimenpiteet käyvät selkeästi ilmi. Esite olisi helppolukuinen ja sitä voitaisiin jakaa jokaiseen OEK-organisaatioon. Esite toimisi myös tiedonsiirtokanavana kansainvälisten linjausten tiedottamiseksi OEK-organisaatioiden henkilöstöille.

Delfoi-keskustelun tulokset ja ehdotus aineiston esitteenä julkaisemisesta esitettiin OEK-verkoston johtoryhmälle maaliskuussa 2013. Johtoryhmä hyväksyi ehdotuksen pienin täsmennyksin. Vision yhteyteen lisättiin määrittely keskeisistä kansainvälisen tutkimuksen aloista: ”Keskeisinä kansainvälisen tutkimuksen aloina ovat neutriinofysiikka, tulevaisuuden tuotantoteknologiat ja mikroyrittäjyys”. Keskustelun pohjalta viimeisteltiin esite Oulun Eteläisen korkeakoulukeskus, kansainvälisen toiminnan strategiset linjaukset 2013—2020. Valmis esite hyväksyttiin OEK johtoryhmässä toukokuussa 2013 (LIITE 7). Esite julkaistiin paperiversiona ja sähköisesti Oulun Eteläisen alueportaalissa www.oulunetelainen.fi / Oulun Eteläisen korkeakoulukeskus.

Yhteisen vision saavuttamiseen tehtävä työ tulisi aloittaa toimenpiteillä, joihin on kirjattu kansainvälistymisen tiimin ja kansainvälisyysfoorumien perustaminen. Alustavia ehdotuksia ryhmien jäseniksi saatiin jo keskustelun aikana (4.4.1.1 ja 4.4.3.2). OEK johtoryhmän tulee nimittää ryhmiin sopivat henkilöt ja resursoida niiden toiminta. Tehtyjä kansainvälisen toiminnan strategisia linjauksia tulee jatkossa päivittää ja asetettuja tavoitteita muuttaa

kulloisenkin tilanteen mukaisiksi. Tieto kansainvälisen toiminnan strategisista linjauksista ja kansainvälisessä toiminnassa tehtävästä yhteistyöstä olisi tärkeä viedä organisaatioissa henkilöstötasolle saakka ja henkilöstö sitouttaa yhteisten linjausten toteuttamiseen.

5.4.1 Työn luotettavuuden arviointia

Työn luotettavuus osoitetaan raportoimalla yksityiskohtaisesti aineiston hankinta, tutkimuksen kulku ja johtopäätökset niin, että lukijan voi olettaa pystyvän arvioimaan tutkimuksen luotettavuus. Toimintatutkimuksen laadukkuuden arviointiin on määritelty viisi periaatetta (Heikkinen & Syrjälä 2007): Historiallisen jatkuvuuden periaate, reflektiivisyyden periaate, dialektisuuden periaate, toimivuuden periaate ja havahduttavuusperiaate.

Historiallisen jatkuvuuden periaate tarkoittaa, että tutkimus sijoittuu historialliseen, poliittiseen ja ideologiseen yhteyteen. Sitä voidaan tarkastella yhteiskunnallisena ilmiönä tai sosiaalisen yhteisön toimintahistoriallisena jatkumona. Historiallisen jatkuvuuden periaatteen mukaan toiminta ei ala tyhjästä eikä pääty milloinkaan. Tämän tutkimuksen historiallinen jatkuvuus muodostuu yhteiskunnallisesta ilmiöstä eli globalisaatiosta ja ympäröivän yhteiskunnan kansainvälistymisestä.

Toimintatutkimusta arvioidaan myös reflektiivisyysperiaatteen kautta. Reflektiivisyydellä tarkoitetaan omien ja toisen sisäisten tilojen havainnointia, tunnistamista, ilmaisua ja suhtautumista niihin. Toisten sisäisiä tiloja tunnistetaan omien sisäisten tilojen kautta. Kun toisen vuorovaikutustapa herättää itsessä ajatuksia, tunteita tai mielikuvia, niiden pohjalta voidaan suuntautua vaikuttamaan toisen toimintaan. Tämä vaikuttaminen on luonteeltaan reflektiivistä, jos siinä on mukana toisen sisäisen tilan käyttö. (Tiuraniemi 2002.) Tässä tutkimuksessa reflektiivisyys oli jatkuvasti mukana Delfoi-keskustelun aikana käydyssä keskinäisessä vuoropuhelussa sekä myös tulosten analysoinnin aikana.

Dialektisuusperiaate pohjautuu väitteiden ja vastaväitteiden synteesiin eli yhdistämiseen tai yhdistymiseen uudeksi totuudeksi. Tämän tutkimuksen aikana käydyssä Delfoi-keskustelussa väitteitä argumentoitiin puolesta ja vastaan, poikkeavista väitteistä keskusteltiin väliin särmikkäästikin. Lopputuloksena käydystä keskustelusta syntyi synteesejä, yhteneviä näkemyksiä siitä, millaisena OEK:n tulevaisuus halutaan nähdä.

Toimivuusperiaatteessa toimintatutkimuksen arviointi pohjautuu sen käytännön vaikutusten arviointiin. Tämä toimintatutkimus on vaikuttanut OEK:n kansainvälisen toiminnan linjausten määrittelyssä. Tulevaisuus näyttää, vaikuttaako se OEK:n kansainvälisen toiminnan käytäntöihin ja OEK-organisaatioiden yhteistyön tehostumiseen.

Havahduttavuustekijä havahduttaa tutkimusta lukevan tuntemaan ja ajattelemaan uudella tavalla. Tämän arviointi on vielä turhan aikaista, mutta mikäli jollakin OEK-organisaatioihin kuulumattomalla on kiinnostusta perehtyä aineistoon, uskon sen herättävän kiinnostusta ainakin Delfoi-menetelmän osalta.

Linturi (2003) ehdottaa arvioinnissa käytettäväksi Kuusen vuonna 2000 ideoimaa menestyneen tutkimuksen sixpackia: 1) Onnistuminen asiantuntijapaneelin valinnassa, 2) onnistuminen mielekkäiden kysymystenasettelujen etsimisessä, 3) anonyymi argumentointi, 4) jäsentynyt keskustelu, 5) tuotetun aineiston relevanssius strategisten päätösten kannalta ja 6) kyky koota systemaattisesti arvioiden, kasautuvasti ja käyttäjäystävällisesti relevantteja tulevaisuusargumentteja monilta ja monenlaisilta asiantuntijoilta. Tässä tutkimuksessa 1) asiantuntijapaneeli valikoitui heidän asemansa ja asiantuntijuutensa sekä edustamansa organisaation perusteella. Keskusteluun osallistui ulkopuolinen asiantuntija niissä osissa, joihin osallistumiseen hänen asiantuntijuutensa oli sopiva. Paneelissa olisi voitu käyttää useampiakin alueen ulkopuolisia asiantuntijoita, mutta ulkopuoliselle vastaajalle keskustelun aiheet olivat suurelta osin vieraita, vain Oulun Eteläisen aluetta koskevia. Ulkopuolista asiantuntijuutta edustivat Otavan opiston Hannu Linturi ja Oulun Eteläisen alueen yritys- ja yrityspalvelujen edustajat. 2) Kysymyksenasettelussa olisi ollut kehittämisen varaa, ensimmäisen kierroksen kysymykset olisivat olleet parempia avoimina kysymyksinä, jolloin toiselle kierrokselle olisi jäänyt enemmän tilaa keskustella panelistien valitsemista aiheista. Skenaariot olisivat ehkä toimineet paremmin ilman laatua kuvaavia ilmaisuja, esim. kansainvälinen, arvostettu, esimerkillinen, tms. Näitä olisi voitu ideoida keskustelun aikana. 3) Keskustelua käytiin anonyymisti, mutta panelistit tiesivät ketä keskusteluun on kutsuttu. Tästä johtuen tietyt argumentit saattoivat paljastaa kirjoittajan, mutta se tuskin vaikutti käytyyn keskusteluun. Anonyymiuden pyrkimykset toteutuivat riittävästi. Keskusteluun pääsivät osallistumaan myös sellaiset asiantuntijat, joilla ei ole korkeaa statusta, osallistujat saivat vapaasti muuttaa kannanottojaan ja uusia ideoita syntyi. Keskustelussa ei ollut havaittavissa voimakkaita mielipidejohtajia, vain argumentteja, jotka saattoivat ohjata keskustelua tiettyyn suuntaan. 4) Jäsentynyt keskustelu onnistui vain osittain. Useat panelistit kävivät vastaamassa kysymyksiin ja kommentoimassa niitä, mutta varsinaista keskustelua

ei aina syntynyt. Vaikka panelistit olivat lupautuneet keskusteluun mukaan, heidän osallistumisensa saattoi jäädä yhteen kertaan. Muutamia argumentteja pyydettiin täsmentämään, mutta vastausta ei saatu vaikka panelisteja muistutettiin keskustelun aikana useasti. 5) Tuotettu aineisto on relevanttia strategisen päätöksenteon kannalta. 6) Kyky koota systemaattisesti arvioiden, kasautuvasti ja käyttäjäystävällisesti relevantteja tulevaisuusargumentteja monilta ja monenlaisilta asiantuntijoilta -määritelmä näyttäisi täyttyvän. Asiantuntijoiden asiantuntijuus on aiheen kannalta fakta.

Yhteenvedon voidaan väittää, että Delfoi-menetelmällä tehdyn toimintatutkimuksen avulla koottu tutkimusaineisto on tieteellisesti relevanttia ja validia. Toimintatutkimusta on kritisoitu tilannesidonnaisuudesta, muuttujien kontrolloinnin ja tulosten yleistettävyyden puutteesta ja tutkimuskohteen rajallisuudesta, jolloin tulokset eivät edusta suurempaa joukkoa. Toisaalta tutkimuksissa on yleensä selkeät tavoitteet ja metodit. (Metsämuuronen 2006b, 84–134; Kuula 2006). Delfoi-menetelmällä toteutetuilla pieniin komplekseihin ongelmiin kohdistuvissa tutkimuksissa ei ole ensisijaisena tarkoituksena tuottaa yleistettävää tietoa, vaan tuottaa perusteluita erilaisille näkemyksille ja skenaarioille. Tilastolliset päätelmät perusjoukoista eivät yleensä ole perusteltuja (Kuusi 2012).

5.4.2 Opinnäytetyön arviointia

Tämän tutkimuksen tuloksena tehtiin esite Oulun Eteläisen korkeakoulukeskuksen kansainvälisen toiminnan strategisista linjauksista vuosille 2013—2020. Tutkimus vastasi asetettuihin tutkimusongelmiin ja lopputulos täytti tutkimukselle asetetut odotukset. Tutkimuksen tarkoituksena ei ollut tuottaa yleistettävää tietoa, sen tulokset edustavat vain kohdejoukkoa. Tutkimustulosten merkitys Oulun Eteläisen korkeakoulukeskuksen kansainvälisen toiminnan tehostamisessa on merkittävä. Se mahdollistaa OEK-verkoston organisaatioissa oleva kansainvälisen osaamisen saamisen yhteiseen käyttöön ja tukemaan Oulun Eteläisen alueen kansainvälistymistä entistä suunnitelmallisemmin.

Delfoi-menetelmän käyttö verkkosovelluksena sopi tutkimuksen toteuttamiseen mielestäni hyvin. Perinteisellä tavalla tehtynä yhteisten linjausten muodostamiseen olisi tarvittu toimijoiden useita kokoontumisia. Tällä tavoin tehtynä kokoontumiset jäivät pois ja kaikki esitetyt ideat ja mielipiteet tulivat dokumentoiduiksi ja niihin oli helppo palata. Perinteisesti

strategioiden ja yhteisten linjausten määrittelyistä käydään keskustelua johdon tai hallinnon kokouksissa ja henkilöstön näkökulma jää taka-alalle. Tällä tavoin tehtynä myös henkilöstö oli mukana rakentamassa yhteisiä linjauksia. Merkittävänä lisäetuna toimi keskustelun anonymisuus. Se kannustaa Linturin (2007) mukaan argumentoimaan vapaammin, eikä panelistin asema vaikuta muiden mielipiteisiin. Panelisti voi kommentoida ilman työnantajan tai asemansa tuomia rajoitteita ja villitkin ideat uskalletaan tuoda näkyviin. Uskon tämän tutkimuksen tuloksena syntyneiden linjausten olevan enemmän OEK-organisaatioissa työskentelevän henkilöstön ”näköinen”, kuin jos se olisi tehty pelkästään johdon näkökulmasta tai ulkopuolisen konsultin tekemänä.

Delfoi-keskustelun aluksi panelistit saivat määritellä asiantuntijuusprofiilinsa. Kysymyksen asettelu epäonnistui, koska tehtävä oli ymmärretty toisin kuin oli tarkoitus. Panelistien oma määrittely asiantuntijuudestaan poikkesi tutkijan määrittelemästä. Asialla ei ollut keskustelun luotettavuuden kannalta merkitystä, koska keskustelijoiden määrittelemässä matriisissa jokaisessa lohossa oli ainakin yksi nimi, eikä matriisi painottunut mihinkään osaan (Linturi 2007). Ennusteet-osiossa yksi yhdeksästä vastanneesta panelistista kommentoi, ettei tehtävässä ollut aikajana tahtonut taipua editoitavaksi. Panelisti jätti kuitenkin kertomatta, vaikuttiko se hänen vastaukseensa. Tutkimustulosten kannalta asialla ei ole merkitystä, koska ennusteet-osio oli tehty keskustelua pohjustamaan ja sen vastauksia ei käytetty tutkimuksen tuloksissa.

Otavan opiston johtaja Hannu Linturi tarjosi minulle erinomaisen opastuksen Delfoi-sovelluksen käyttöön ja apua keskustelun aikana sattuneisiin kommelluksiin. Sovellusta oli mielenkiintoista ja opettavaista käyttää. Jos/Kun saan seuraavan kerran käyttää Delfoi-menetelmää, teen aiheita ensimmäiselle kierrokselle huomattavasti vähemmän, jotta voin nostaa keskustelun argumentteja ja uusia aiheita syvällisemmin keskusteltavaksi. Delfoi-sovellukseen kirjautuminen koettiin työläänä ja se saattoi vähentää keskustelun seuraamista ja argumentointia. Sovellusta kehitetään Mikkelin Otavan opistossa jatkuvasti, joten uskon sen kehittäjien tarttuvan tähän kritiikkiin.

Niemelä (2002) määrittelee verkostoyhteistyössä välittyvän uusia ideoita, innovaatioita, kokemuksia ja tietämystä. Verkostoitumisen avulla myös kasvukeskusten ulkopuolinen ja maaseudun osaaminen voi löytää kilpailukykyisen tavan toimia markkinoilla. Tämän tutkimuksen Delfoi-keskustelun helmi on mielestäni idea yhteisestä opintokokonaisuuksien sarjasta, jonka tekemiseen osallistuu jokainen OEK-organisaatio tuottamalla kokonaisuu-

teen oman koulutusmoduulinsa. Idea on varmasti toteutettavissa jos yhteistä tahtoa sen tekemiseksi löytyy. Opintokokonaisuuksien sarjan toteuttaminen voisi toimia OEK-verkoston uudenlaisen yhteistyön alkuna.

Jatkossa olisi mielenkiintoista tutkia tehtyjen linjausten vaikuttavuutta OEK:n toimintaan. Suurhankkeiden toteutuminen tai toteutumatta jääminen vaikuttavat alueen kansainvälistymisen kehittymiseen. Kuntarakenteen muutokset ja ammattikorkeakoulujen yhdistyminen vaikuttavat osaltaan toimintaympäristön muuttumiseen. Kaikki nämä muutokset aiheuttavat tehtyjen linjausten uudelleenarvioinnin tarpeeseen.

Lopuksi: Vanhaa sanontaa siitä, miten ”hyvin suunniteltu on puoliksi tehty”, käytetään usein hieman harhaanjohtavasti korostamaan ennen kaikkea suunnittelemisen tärkeyttä. Yhtä hyvin voitaisiin korostaa sitä, että hyvin suunniteltu on tosiaankin vain puoliksi tehty, ei lähellekään valmis. Hienoista suunnitelmista ei siis ole itsessään mitään hyötyä, elleivät ne toteudu käytännön toiminnassa. (Suominen ym. 2007.)

LÄHTEET

- Ahtiainen, E-L. 2013. Kansainvälistymisen ja laadunvarmistuksen yhteys ammattikorkeakoulun asiakirjateksteissä. Tapaustutkimus. Itä-Suomen yliopisto. Jyväskylä: Kopijyvä.
- Aira, A. 2012. Toimiva yhteistyö. Työelämän vuorovaikutussuhteet, tiimit ja verkostot. Jyväskylä Studies in Humanities 179. Jyväskylän yliopisto. Jyväskylä: Jyväskylä University Printing House.
- Altbach, P.G., Knight, J. 2006. The Internationalization of Higher Education: Motivations and Realities. The NEA 2006 Almanac of Higher Education.
- Ammattikorkeakoululaki. 9.3.2003/351.
- Asetus ammatillisesta koulutuksesta 6.11.1998/811.
- Botnia-strategia 2015. Waasa Graphics Oy 5/2010.
- Botnia-yhteistyökumppanuussopimus. 9.6.2012.
- Centria ammattikorkeakoulu. 2013. Tietoa ammattikorkeakoulusta. Www-sivusto. Saatavissa: www.centria.fi. Luettu 4.4.2013.
- Ennew, C.T. & Greenaway, D. 2002. The Globalization of Higher Education.
- Eskola, J. & Suoranta, J. 2001. Johdatus laadulliseen tutkimukseen. Tampere: Vastapaino.
- Eskola, L., Niinikoski, E-R. & Muhos, M. 2012. Oulun Eteläisen alueen julkisten toimijoiden kansainvälisen toiminnan nykytila. Oulun yliopisto, Oulun Eteläisen instituutti. Tuotantotalouden osaston työpapereita 2/2012. Oulu: Uniprint Oy.
- Fennovoima. 2013. Www-sivusto. Saatavissa: www.fennovoima.fi. Luettu 4.4.2013.
- Fennovoima. 2008. Ydinvoimalaitoksen ympäristövaikutusten arviointiselostus. Helsinki: Lönnberg Painot Oy.
- Fennovoima. 2011. Fennovoiman ydinvoimala rakennetaan Pyhäjoelle. Tiedote 5.10.2011. Www-dokumentti. Saatavissa <http://www.fennovoima.fi/fennovoima/media/tiedotteet>. Luettu 3.3.2013.
- Hakanen, M., Heinonen, U. & Sipilä, P. 2007. Verkostojen strategiat. Menesty yhteistyössä. Helsinki: Edita Prima Oy.
- Heikkinen, H. & Syrjälä, L. 2007. Toimintatutkimuksen arviointi. Julkaisussa: Heikkinen, H., Rovio, E. & Syrjälä, L. 2007. Toiminnasta tietoon. Toimintatutkimuksen menetelmät ja lähestymistavat. Vantaa: Dark Oy.
- Hintsala, H., Risikko, T. & Aittola, M. 2011. Laguna-Pyhäjärvi, aluevaikutusten arviointi. Oulun Eteläisen instituutti. Www-dokumentti. Saatavissa: www.oei.fi/aluevaikutus selvitys. Luettu 2.3.2013.

- JEDU Jokilaaksojen koulutuskuntayhtymä. 2012. Jedu strategia 2013-2015, toiminta- ja taloussuunnitelma 2013–2015 ja talousarvio vuodelle 2013. Www-dokumentti. Saatavissa: www.jedu.fi. Luettu 6.5.2013.
- Knight, J. 2008. Higher Education in Turmoil. The Changing World of Internationalization. Sense publishers. Rotterdam, Taipei. Www-dokumentti. Saatavissa: <https://www.sensepublishers.com/media/475-higher-education-in-turmoil.pdf>. Luettu 16.5.2013.
- Kuula, A. 2006. Toimintatutkimus. Luku 5.4. kokonaisuudesta Anita Saaranen-Kauppinen & Anna Puusniekka. KvaliMOTV - Menetelmäopetuksen tietovaranto. Yhteiskuntatieteellinen tietoarkisto. Tampere. Www-dokumentti. Saatavissa: <http://www.fsd.uta.fi/menetelmaopetus>. Luettu 7.5.2013.
- Kuusi, O. 1999. Expertise in the Future Use of Generic Technologies. Epistemic and Methodological Considerations Concerning Delphi Studies. Valtion taloudellinen tutkimuskeskus. VATT-tutkimuksia 59. Helsinki.
- Kuusi, O. 2012. Puheenvuoro: Delfoi-metodi Suomessa ja maailmalla 11.5.2012. Www-nauhoite. Saatavissa: edelfoi.fi. Katsottu 13.5.2013.
- Laki ammatillisesta koulutuksesta. 21.8.1998/630.
- Lindroos, J-E. & Lohivesi, K. 2004. Onnistu Strategiassa. Helsinki: WSOY.
- Linturi, H. 2003. Delfoi-oraakkelin matkassa. Futurix. Www-dokumentti. Saatavissa: http://www.futunet.org/fi/materiaalit/metodit/2_metodit/1_delfix?C:D. Luettu 3.5.2013.
- Linturi, H. 2007. Delfoin metamorfooseja. Artikkelit lehdestä Futura 1/2007. Www-dokumentti. Saatavissa: [eDelfoi.fi/artikkelit](http://edelfoi.fi/artikkelit). Luettu 22.1.2013.
- Linturi, H. & Rubin, A. 2011. Toinen koulu, toinen maailma. Oppimisen tulevaisuus 2030. Tulevaisuuden tutkimuskeskus. Tutu-julkaisuja 1/2011. Uniprint Suomen yliopistopaino Oy.
- Lounasmeri, L. 2010. Kansallisen konsensuskulttuurin jäljillä. Globalisaatioajan Suomi Helsingin Sanomissa. Sosiaalitieteiden laitoksen julkaisuja 2010:6. Helsingin yliopisto. Sosiaalitieteiden laitos.
- Luoma, P., Karjalainen, T. P. & Reinikainen, K. 2011. Johdatus tietokoneavusteiseen laadulliseen tutkimukseen - esimerkkinä NVivo 8. Teoksessa: Metsämuuronen, J. (toim), Laadullisen tutkimuksen käsikirja. 1. uudistettu laitos. 1. painos. Helsinki: International Methelp Oy, 415–476.
- Metsämuuronen, J. 2006a. Tutkimuksen tekemisen perusteet ihmistieteissä. 3.laitos 2.korjattu painos. International Methelp Ky. Jyväskylä: Gummeruksen kirjapaino Oy.
- Metsämuuronen, J. 2006b. Laadullisen tutkimuksen käsikirja. International Methelp Ky. Jyväskylä: Gummeruksen kirjapaino Oy.
- Möller, K. & Svahn, S. 2003. Managing Strategic nets: A Capability Perspective. Marketing Theory. Vol. 3.

- Möller, K., Rajala, A. & Svahn, S. 2004. Tulevaisuutena liiketoimintaverkot. Johtaminen ja arvонуonti. Helsinki: Teknologiateollisuus ry.
- Niemelä, S. 2002. Menestyvä yritysverkosto. Verkostonrakentajan ABC. Helsinki: Edita.
- Ohmae, K. 2005. The Next Global Stage. Challenges and Opportunities in Our Borderless World. Wharton School. USA.
- OPH. 2011a. Vahvuutena kansainvälisyys. Kansainvälisen toiminnan strateginen suunnittelu ammatillisessa koulutuksessa. Opetushallitus. Oppaat ja käsikirjat 2010:10. Juvenes Print, Tampere: Tampereen yliopistopaino Oy. Www-dokumentti. Saatavissa: www.oph.fi/julkaisut. Luettu 17.4.2013.
- OPH. 2011b. Säädökset ja ohjeet. Vision, arvojen ja strategian määrittely ja päivitys. Www-dokumentti. Saatavissa: www.oph.fi. Luettu 12.3.2013.
- OPM. 2009. Korkeakoulujen kansainvälistymisstrategia 2009—2015. Opetusministeriön julkaisuja 2009:21. Helsinki: Yliopistopaino. Www-dokumentti. Saatavissa: www.minedu.fi/OPM/Julkaisut/2009. Luettu 16.1.2013.
- OKM. 2012. Koulutus ja tutkimus vuosina 2011—2016. Kehittämissuunnitelma. Opetus- ja kulttuuriministeriön julkaisuja 2012:1. Koulutus- ja tiedepolitiikan osasto. Helsinki. Kopijyvä Oy. Www-dokumentti. Saatavissa: www.minedu.fi/OPM/Julkaisut/2012. Luettu 12.2.2013.
- Oulun Eteläisen instituutti. 2012. Toiminta- ja taloussuunnitelma.
- Oulun Eteläisen instituutti. 2011. Oulu Southern Institute, Annual Report 2010. Vihanti: Rannikon Laatupaino.
- Oulun Eteläisen korkeakoulukeskus. 2009. Puitesopimus koulutus-, tutkimus-, kehittämis- ja innovaatioyhteistyöstä Oulun Eteläisen alueella (päivitys, alkuperäinen 2005).
- Oulun Eteläisen korkeakoulukeskus. 2011. Toimintasuunnitelma 2011—2012.
- Oulun Seudun ammattikorkeakoulu. 2013. Tietoa Oamkista. Www-sivusto. Saatavissa www.oamk.fi. Luettu 13.3.2013.
- Pirnes, H. 2002. Verkostoylivoimaa. WSOY. Vantaa: Tummavuoren Kirjapaino Oy.
- Pohjois-Pohjanmaan kesäyliopisto. 2013. Www-sivusto. Saatavissa: www.pohjois-pohjanmaankesayliopisto.fi. Luettu 13.3.2013.
- Pohjois-Suomen korkeakoulujen yhteistyöneuvottelukunta. 2002. Osaava Pohjois-Suomi. Korkeakoulujen alueellisen yhteistyön päälinjaukset.
- Puoskari, E., Eskola, L. & Niinikoski, E-R. 2012. Kansainvälistymisen polut. Käsikirja verkostoista, vaihto-ohjelmista ja rahoituksesta. Oulun yliopisto, Oulun Eteläisen instituutti. Kuopio: Kopijyvä Oy.
- Rakennerahastotietopalvelu. 2012. EAKR ja ESR-projektit Suomessa ohjelmakaudella 2007—2013. Www-dokumentti. Saatavissa: www.eura2007.fi/rrtiepa. Luettu 13.3.2013.
- Rantanen, J. 2009. Keski-Pohjanmaan, Pietarsaaren ja Oulun Eteläisen alueen korkeakoulurakenteen kehittäminen. Selvitys/kehittämistäraportti.

- Routio, P. 2007. Ammattien tie. Tuotteiden ja palvelujen tutkimus ja kehittäminen. E-kirja. Saatavissa: <http://www2.uiah.fi/projects/metodi/kirja.doc>. Luettu 28.5.2013
- Rubin, A. 2012. Futurex – Future experts –projektin Delfoi-tutkimus. Turun yliopiston koulutus- ja kehittämiskeskus Brahean julkaisuja B:9. Turku. Www-dokumentti. Saatavissa: http://www.futurex.utu.fi/julkaisut-Delfoi_tutkimus_Rubin.pdf. Luettu 13.1.2013.
- Suominen, K., Aaltonen, P., Ikävalko, H., Hämäläinen, V. & Mantere, S. 2007. Voimaa verkostosta! Verkostomaisen kehittämisen käsikirja. Helsinki 2007. Www-dokumentti. Saatavissa: www.tekes.fi. Luettu 2.2.2013.
- Suomisanakirja.fi. 2013. Suomen kielen sanakirja netissä. Saatavissa: www.suomisanakirja.fi. Luettu 3.2.2013.
- Tilastokeskus. 2012. Oulun Eteläinen taulukot.
- Tiuraniemi, J. 2002. Reflektiivisyys asiantuntijan työssä. Teoksessa: Niemi, P. Keskinen, E. Taitavan toiminnan psykologia. 165-195. Turun yliopiston psykologian laitoksen julkaisuja. Turku.
- Valkokari, K., Airola, M., Hakanen, T., Hyötyläinen, R., Ilomäki, S-K. & Salkari, I. 2006. Yritysverkoston strateginen kehittäminen. VTT tiedotteita 2348. Espoo: Otamedia Oy.
- Valtioneuvoston asetus ammattikorkeakouluista. 15.5.2003/352.
- Väyrynen, R. 1999. Globalisaatio ja Suomen poliittinen järjestelmä. Taloustieto. Helsinki.

1. KIERROKSEN KUTSUT JA VIESTIT

Sähköposti keskusteluun kutsuttaville 19.9.2012:

KUTSU ASIANTUNTIJAPANEELIN NETTIKESKUSTELUUN

Tervetuloa osallistujaksi asiantuntijapaneelin nettipohjaiseen keskusteluun Oulun Eteläisen kv. toiminnan tulevaisuuden näkymistä ja strategisista peruslinjauksista. Paneeliin on kutsuttu Oulun Eteläisen tutkimus- ja koulutusorganisaatioiden johto ja kansainvälisyysasiantuntijoita sekä seutukuntien ja yrityspalvelujen asiantuntijoita. Paneelin kysymykset on valmisteltu tämän vuoden alussa toteutetun "Oulun Eteläisen alueen julkisten toimijoiden kansainvälisen osaamisen nykytila" -kyselyn vastausten analysoinnin ja Oulun Eteläisen korkeakoulukeskuksen johtoryhmän keskustelun pohjalta. Paneeli toteutetaan Delfoi-menetelmällä.

Saat vastausohjeet sisältävän sähköpostin edelfoi-system@otavanopisto.fi -osoitteesta. Asiantuntijakeskusteluun voit osallistua useana päivänä, seurata muiden vastauksia ja kommentoida niitä. Keskustelu käydään anonyymisti. Aikaa tähän keskusteluun on noin viikko. Sen jälkeen keskustelun tulos analysoidaan ja käsitellään OEK:n johtoryhmässä. Myös kaikki osallistujat saavat raportin.

Sinun näkemyksesi on tärkeä. Osallistu aktiivisesti delfoi-keskusteluun Oulun Eteläisen kansainvälisyyden tulevaisuudesta.

Ystävällisin terveisin,
xxx

Delfoijärjestelmästä lähetetty kutsu 19.9.2012:

Tervetuloa osallistumaan kansainvälisyysaiheisen Delfoi-tutkimuksen paneelikeskusteluun aiheesta: Oulun Eteläisen alueen kansainvälisyys-yhteistyö OEK-toimijoiden välillä. Delfoi-keskustelu koostuu kolmesta osiosta, joihin jokaiseen voit vastata kun sinulla on aikaa. Vastaa paneeliin on kutsuttu Oulun Eteläisen tutkimus- ja koulutusorganisaatioiden johto ja kansainvälisyysasiantuntijat, seutukuntatoimijat ja yrityspalvelujen asiantuntijat. Paneeliin osallistutaan nimettömästi. Osallistujana näet muiden vastaukset ja kommentit, ja pääset vastaamaan myös niihin. Kaikki panelistit pääsevät myös muokkaamaan kommenttejaan jälkikäteen.

Kysely on auki ensi viikon sunnuntaihin 30.9.2012 saakka.

Kyselyssä on kolme osiota, vastaathan niihin kaikkiin. Kun menet ensimmäisen kerran ohjelmaan, täytä käyttäjäprofiilin tiedot sivun oikeassa ylälaudassa olevan painikkeen kautta, jotta pääset jatkossakin kirjautumaan ohjelmaan. Huomaathan, että

- omien vastausten perustelu on tärkeää
- muiden vastausten kommentointi/lukeminen suositeltavaa
- listan ulkopuolisten vaihtoehtojen esiin nostaminen erittäin suositeltavaa.

Julkaisemme raportin Delfoi-keskustelun annista myöhemmin ja lähetämme sen kaikille osallistujille. Jos haluat hyväksyä kutsun, klikkaa seuraavaa linkkiä: XXX

Kiitos osallistumisesta! Antoisaa keskustelua toivottaen,
xxx

Delfoi-tutkimuksen pääpiirteet:

Delfoi on tulevaisuudentutkimuksen menetelmä, jossa kyselyn panelisteilta haetaan yhdistelmää hiljaisesta tiedosta ja asiantuntijatiedosta, systeemisestä tiedosta ja näkemystiedosta. Panelistiryhmään on kutsuttu Oulun Eteläisen kansainvälistymistä eri tavoin seuraavia, sen parissa työtään tekeviä ja siihen vaikuttavia ihmisiä. Delfoin avulla kerätään mielipiteitä tulevaisuuden vaihtoehtoista, uhkista ja mahdollisuuksista. Luonteeltaan Delfoi on laadullista tutkimusta. Delfoi toteutetaan kaksi- tai kolmivaiheisena sähköisenä kyselynä, joista tämä nyt vastattavaksesi tullut osio on ensimmäinen. Seuraavat kierrokset toteutetaan, kun edellisen kierroksen materiaali saadaan analysoitua ja uudet väittämät rakennettua siitä saatavan aineiston perusteella.

Paneeliin osallistutaan nimettömästi. Kukaan ei pysty yhdistämään mielipiteitä ja kommentteja vastaajan nimeen, eivät myöskään tämän keskustelun hallinnoijat. Sen vuoksi pyydämmekin, että kun perustelet vastauksiasi, älä laita perusteluihisi viittausta edellisiin kommentteihisi. Vastaathan kysymyksiin oman henkilökohtaisen asiantuntemuksesi pohjalta. Osallistuminen on vapaaehtoista ja paneelista voi erota milloin tahansa lähettämällä sähköpostia hallinnointiin osoitteeseen xxx. Delfoista löydät lisätietoa myös täältä: <http://www.edelfoi.fi/fi/nd/etusivu>.

KUN MENET ENSIMMÄISEN KERRAN OHJELMAAN, TÄYTÄ KÄYTTÄJÄPROFIILIN TIEDOT SIVUN OIKEASSA YLÄLAIDASSA OLEVAN PAINIKKEEN KAUTTA, JOTTA PÄÄSET JATKOSSAKIN KIRJAUTUMAAN OHJELMAAN.

Lisätietoa sähköpostilla 20.9.2012:

Hei,

Keskustelu Delfoi-järjestelmässä on käynnistynyt. Ohjelman lähettämää linkkiä painettuasi muistathan kirjautua järjestelmään, jotta pääset myöhemminkin seuraamaan keskustelua ja muokkaamaan vastauksiasi.

Jos unohdit kirjautua, kirjoita sähköpostiosoitteesi sille varattuun kenttään ja paina "unohdin salasanani". Järjestelmä lähettää sähköpostiisi palautusviestin, jonka kautta pääset valitsemaan salasanan jolla pääset kirjautumaan ohjelmaan.

Antoisaa keskustelua!

Terveisin

xxx

Tieto ohjelman virheestä sähköpostilla 24.9.2012:

Hei,

Jos osallistuit Delfoi-keskusteluun ennen maanantaiaamua, et ehkä teknisten ongelmien vuoksi päässyt ”Ennusteet”-osioon tai vastauksesi jäi rekisteröitymättä ohjelmaan. Keskusteluun on perustettu uusi osio nimellä ”Ennuste”.

Käythän ystävällisesti ohjelmassa uudelleen keskustelemassa myös tässä osiossa. Jos unohdit rekisteröityä, pyydä ohjelmaa lähettämään uusi salasana. Pääset ohjelmaan aiemmin laittamani linkin kautta.

Keskusteluun voi osallistua tämän viikon ajan. Omia vastauksia voi tarvittaessa muokata keskustelun edetessä.

Pahoittelen tekniikan pettämistä ja aiheutunutta vaivaa,

Terveisin

Muistutus kutsuille vielä puhelimitse 1.10.2012

DELFOIKESKUSTELUN ESIMMÄISEN KIERROKSEN AIHEET

Tulevaisuusskenaariot, keskustelun osa 1

1. Esipuhe

Arvoisa asiantuntija,

Vuoden 2012 alussa toteutetun "Oulun Eteläisen alueen julkisten toimijoiden kansainvälisen osaamisen nykytila" -kyselyn vastaukset esitettiin yhteistyöverkoston johtoryhmän kokouksessa 21.8. Esityksen jälkeen käydyssä keskustelussa johtoryhmän jäsenet näkivät tarpeelliseksi syventää keskustelua yhteistyöstä alueen kansainvälistymisen edistämiseksi. Tähän keskusteluun sovittiin osallistujiksi asiantuntijapaneeli, joka koostuu organisaatioiden kansainvälisten asioiden yhteyshenkilöistä, organisaatioiden hallinnosta/johdosta ja tutkijoista. Keskustelu sovittiin käytäväksi Delfoi-menetelmällä verkon kautta. Pyydän nyt sinua antamaan aikaasi tälle keskustelulle

Delfoi-menetelmässä keskustelun avaukseksi esitetään kysymyksiä. Nämä kysymykset on esitetty kolmessa erillisessä kyselyssä, joihin voit palata aina kun sinulla on aikaa. Keskusteluun voit osallistua useina päivinä, seurata muiden vastauksia ja argumentoida muiden mielipiteitä. Keskustelu käydään anonyymisti.

Keskustelun ensimmäinen kierros on 10 päivän mittainen. Voit jakaa omia mielipiteitäsi ja tarttua toisten kommentteihin argumentoimalla niitä puolesta tai vastaan. Tällä keskustelulla saamme jaetun ja jatkokeskusteltavan käsityksen siitä, missä toimintaympäristössä, millaisten haasteiden ja tulevaisuuskuvien kanssa käymme rakentamaan Oulun Eteläisen tutkimus- ja koulutusorganisaatioiden yhteistyötä kansainvälistymisen saralla. Keskustelua jatketaan toisella kierroksella, jolloin eriävistä mielipiteistä käydään syventävää keskustelua.

2. Taustatietoa

Tarvitsemme vastauksia jokaiselta koulutusasteelta, joten merkitsethän seuraavaan taustaorganisaatiosi ja asiantuntijaprofiilin, johon sovit parhaiten.

2.1 Taustaorganisaatio

- II asteen koulutus
- Ammattikorkeakoulu
- Yliopisto ja kesäyliopisto
- Seudulliset tai yksityiset yrityspalvelut

2.2 Asiantuntijaprofiili

	HALLINTO/JOHDO	KANSAINVÄLISYYS- ASiantuntua	MUU ASiantuntua
KOULUTUS			
TUTKIMUS			
YRITYSPALVELUT			

3. Delfoi-keskustelu - asiantuntijat

Seuraavissa kysymyksissä esitetään tulevaisuusväitteitä vuodelle 2025. Ennen kysymyksiin vastaamista tutustuthan alla olevaan esitykseen.

Linkki vaikuttavuustutkimukseen (liite 3).

Antoisaa keskustelua mielenkiintoisen aiheen parissa!

4. Korkeakoulukeskittymä

Väite: Oulun Eteläisen alueella sijaitsee vuonna 2025 kansainvälinen, arvostettu korkeakoulukeskittymä ja alueella on kansainvälisten toimijoiden järjestämää koulutus- ja tutkimustoimintaa

Miten koulutusorganisaatioiden toiminta vaikuttaa kuvattuun tulevaisuusskenaarioon?

Merkitse asteikolle mielipiteesi väitteen todennäköisyydestä ja perustele vastauksesi sivun alaosassa olevaan tekstikenttään. Ota perustelussasi kantaa koulutusorganisaatioiden yhteistyöhön, työn/vastuun jakoon ja toimintatapoihin.

Kysymyksen alla olevaan taulukkoon päivittyvät kaikkien vastaajien mielipiteet ja sivun alosaan tulevat näkyviin vastausten perustelut.

TODENNÄKÖISYYYS

--- -- - -/+ + ++ +++

5. Verkosto

Väite: Vuonna 2025 Oulun Eteläisen alueen koulutus- ja tutkimusorganisaatiot muodostavat kansainvälisesti esimerkillisen ja arvostetun verkoston

TODENNÄKÖISYYYS

--- -- - -/+ + ++ +++

6. Taantuma

Väite: Vuonna 2025 Oulun Eteläisen alueella on perusopetuksen lisäksi vain toisen asteen koulutusta. Lähimmät korkeakoulut sijaitsevat Kokkolassa, Oulussa ja Jyväskylässä

TODENNÄKÖISYYYS

--- -- - -/+ + ++ +++

Ennusteet, keskustelun osa 2

1. Vienti

Oulun Eteläisen alueen yrityksistä harjoittaa vientiä yhteensä 84 yritystä alueen kaikista 10712 yrityksestä (Tilastokeskuksen aineisto 11/2011).

Milloin vientiä harjoittavien yritysten määrä viimeistään on kaksinkertaistunut vuoden 2011 tasosta? Perustele vastauksesi.

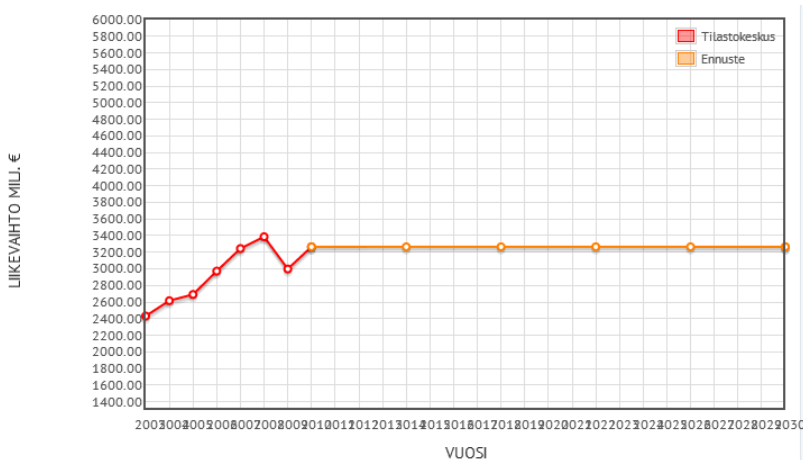
Siirrä ohjain aikajanalla siihen kohtaan, jolloin väite mielestäsi *viimeistään* toteutuu. Kooste vastauksista näkyy aikajanan alapuolella. Perustelee vastauksesi sivun alalaidassa olevaan tekstikenttään

2. Liikevaihto

Millainen on Oulun Eteläisen alueen yritysten liikevaihdon kehitys? Aikasarjaan on merkitty Tilastokeskuksen tilastotietoa tammikuulta vuosilta 2003-2010. Jatka sarjaa ja perustelee vastauksesi.

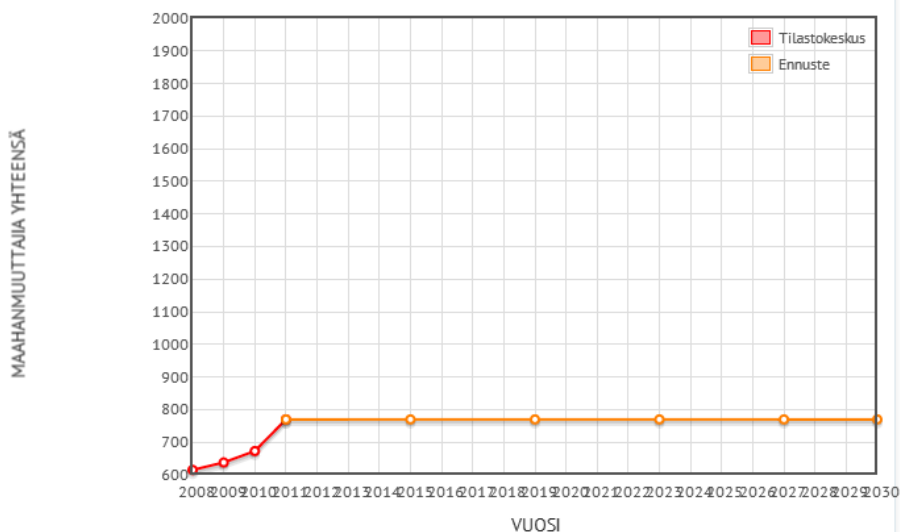
Voit siirtää keltaisen janan pisteitä haluamiisi kohtiin. Kooste vastauksista näkyy taulukon alapuolella. Perustelee vastauksesi sivun alalaidassa olevaan tekstikenttään.

3. Maahanmuuttajien määrä

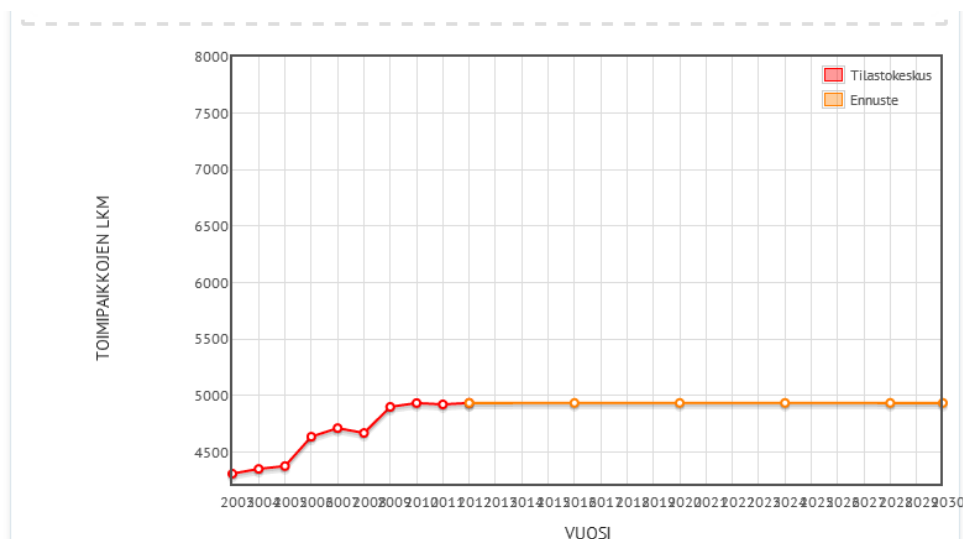
Oulun Eteläisen alueen maahanmuuttajien määrä kasvaa. Aikasarjaan on merkitty Tilastokeskuksen tilastotietoa vuosilta 2008-2011. Jatka sarjaa ja perustelee vastauksesi.

Huomioi vastauksessasi vaikuttavuusselvityksen ennusteet. Muistathan, että lukuja voi tarvittaessa myös kritisoida.

4. Toimipaikkojen määrä

Millainen on suurhankkeiden vaikutus Oulun Eteläisen alueen toimipaikkojen lukumäärään? Aikasarjaan on merkitty Tilastokeskuksen tilastotietoa tammikuulta vuosilta 2003-2012. Jatka sarjaa ja perustele vastauksesi.

Yhteistyö, keskustelun osa 3

1. Tavoitteet ja todennäköisyys 1

Alla on väitteitä vuodelle 2025. Vedä jokainen sinisessä laatikossa oleva väite hiiren painikkeen avulla KAHTEN koriin vastaamalla mikä on mielestäsi väitteen tavoiteltavuus ja mikä sen todennäköisyys. Perustele vastauksesi sivun alaosassa olevaan tekstikenttään

Vedä väite kahteen koriin: TAVOITELTAVA tai EI TAVOITELTAVA
JA TODENNÄKÖINEN tai EI TODENNÄKÖINEN. Perustele vastauksesi.

<p>Oulun Eteläisen alueen julkiset toimijat ovat yhdessä mukana kansainvälisissä verkostoissa yhteisen nimen alla</p> <p>Kansainvälisestä koulutuksesta ja sen kehittamisestä vastaa tiimi, johon voi kuulua ammattopettajien lisäksi opettavan aineen muita asiantuntijoita, tutkijoita, opettajia eri koulutusasteilta ja elinkeinoelämän toimijoita</p> <p>Koulutusorganisaatiot sopivat käytännöistä, joilla saadaan kansainvälisessä vaihdossa olleiden osaaminen koko alueen hyödyksi</p>	TAVOITELTAVA	EI TAVOITELTAVA
	TODENNÄKÖINEN	EI TODENNÄKÖINEN

2. Tavoitteet ja todennäköisyys 2

Oulun Eteläisen alueella toimii kansainvälinen arvostettu korkeakoulukeskittymä	TAVOITELTAVA	EI TAVOITELTAVA
Oulun Eteläisen alueella on toimiva koulutusväylä, jolloin alueella on mahdollista suorittaa ylempiä korkeakoulututkintoja ja yliopistollisia jatkotutkintoja	TODENNÄKÖINEN	EI TODENNÄKÖINEN
Oulun Eteläisen alueella järjestetään englanninkielisiä koulutusohjelmia, jotka on suunnattu pääasiallisesti paikalliselle väestölle ja joissa osa opinnoista suoritetaan ulkomailla	TODENNÄKÖINEN	EI TODENNÄKÖINEN
Tulevat vaihto-opiskelijat juurtuvat ja työllistyvät Oulun Eteläisen alueelle	TODENNÄKÖINEN	EI TODENNÄKÖINEN

3. Yhteistyö, ennakointi

Oulun Eteläisen (OE) alueen koulutusorganisaatioiden yhteistyö on sovittu vastuuttaen yhteistyön päävastuu sille organisaatiolle, jonka toimintoihin se parhaiten/luontevimmin sopii. Siirrä siniseen laatikkoon kirjoitettu vastuualue sen organisaation koriin, johon se mielestäsi kuuluu.

Laatikoiden alapuolella näkyy kooste saaduista vastauksista. Perustele oma vastauksesi sivun alaosassa olevaan tekstikenttään.

Oulun Eteläisen alueelle tulee Pyhäjoen ja Pyhäjärven suurhankkeiden vaikutuksesta runsaasti kansainvälisiä vieraita, opiskelijoita ja maahanmuuttajia. Hankkeen tuloon valmistautuminen vaatii konkreettista yhteistyötä ja vastuiden jakamista.

Linkki vaikuttavuustutkimukseen (liite 3).

Sosiaali- ja terveysalan työvoiman tarpeen arviointi	SEUTUKUNNAT JA ELINKEINOTOIMIJAT	LUKIOT JA II ASTE
Sosiaali- ja terveysalan koulutustarpeen arviointi		
OEK toimijoiden TKI-hankkeiden kokonaisuuden (hankesalkku) koordinointi ja arviointi		
Pyhäjoen suurhankkeen tuloon valmistautumisen koordinointi	AMMATTIKORKEAKOULUT	YLIOPISTO JA KESÄYLIOPISTO
Pyhjärven suurhankkeen tuloon valmistautumisen koordinointi		
Suurhankkeiden vaatiman koulutustarpeen ennakointi		
OE alueen valmiuden edistäminen maahanmuuttajien vastaanottoon		
Kv hankkeiden kuntarahan järjestäminen		
Kv hankkeiden yritysrahan järjestäminen		

4.Yhteistyö, toiminnot

OE alueella tulevat kansainväliset (kv) vaihto-opiskelijat, vastuu sopeuttamisesta	SEUTUKUNNAT JA ELINKEINOTOIMIJAT	LUKIOT JA II ASTE
OE alueelle tulevat kv vaihto-opiskelijat, vastuu keskinäisestä verkostoitumisesta		
OE alueelle kv vaihto-opiskelijat, vastuu yhteisestä foorumista		
Vastuu maahanmuuttajakoulutuksen koordinoinnista	AMMATTIKORKEAKOULUT	YLIOPISTO JA KESÄYLIOPISTO
Lagunahanketta tukevan metalli- tai muun ammattialan koulutuksen järjestäminen		
Kv TKI-hankkeiden asiantuntijuus ja neuvonta		
Vastuu OE alueen kv tapahtumista ja vierailuista tiedottamisesta		
Vastuu OE alueen toimijoiden yhteisestä esiintymisestä kv messuilla		
Yritysten viennin edistäminen		

5. Yhteistyö, kansainvälinen koulutus ja henkilövaihto

OE alueen kansainvälisen kehittymisen kannalta tärkeimmät yhteistyömuodot kansainvälisen koulutuksen ja henkilövaihdon osalta on kirjattu seuraaviin väitteisiin. Järjestä ne mielestäsi oikeaan tärkeysjärjestykseen. Voit nostaa tai laskea lausetta klikkaamalla lauseiden vieressä olevaa nuolta. Perustele vastauksesi.

Väitteet on tehty OEK toimijoille tehdyn kyselyn ja johtoryhmässä käydyn keskustelun pohjalta. Järjestä ne tärkeysjärjestykseen numeroiden vieressä olevia nuolia käyttäen: 1 tärkein, 2. toiseksi tärkein jne.

Laatikoiden alapuolella näkyy kooste saaduista vastauksista. Perustele oma vastauksesi sivun alaosassa olevaan tekstikenttään.

1. KOULUTUSORGANISAATIOT SITOUTUVAT PERUSTAMAAN KANSAINVÄLISYYSTIIMIN, JOSSA ON VÄH. 1 HLÖ/ORGANISAATIO. RYHMÄN KAUTTA TIETO ORGANISAATIOIDEN KANSAINVÄLISISTÄ ASIOISTA KULKEE ORGANISAATIOIDEN VÄLILLÄ
2. TULEVIEN VAIHTO-OPISKELIJOIDEN TIEDOT KERÄTÄÄN YHTEISEEN TIETOKANTAAN, JOTTA HEIDÄN KOTIMAAN TUNTEMUSTAAN VOIDAAN TARVITTAESSA HYÖDYNTÄÄ
3. HENKILÖVAIHDOSKÄYNEIDEN TIEDOT KERÄTÄÄN YHTEISEEN TIETOKANTAAN, JOTTA HEIDÄN OSAAMISTAAN VOIDAAN TARVITTAESSA HYÖDYNTÄÄ
4. MAHDOLLISTETAAN SAAPUVIEN VAIHTO-OPISKELIJOIDEN TUTUSTUMISIAKSOT ALUEEN YRITYKSISSÄ
5. JÄRJESTETÄÄN YHTEISIÄ KANSAINVÄLISIÄ ASiantuntijaseminaareja

6. Yhteistyö, kv. projektitoiminta

Oulun Eteläisen alueen kansainvälisen kehittymisen kannalta tärkeimmät yhteistyömuodot kansainvälisen projektitoiminnan osalta on kirjattu seuraaviin väitteisiin. Järjestä ne mielestäsi oikeaan tärkeysjärjestykseen.

1.

KANSAINVÄLISEN (KV) PROJEKTITOIMINNAN OSAAMISTA KEHITETÄÄN JÄRJESTÄMÄLLÄ KOULUTUKSIA ALUEELLA, ESIM. FP7 JA UUSI RAHOITUSOHJELMAKAUSI

2.

REKRYTOIDAAN ULKOMAALAISIA PROJEKTITYÖNTEKIJÖITÄ ALUEELLE

3.

KV HANKKEISSA PAINOTETAAN EUROOPPALAISIA PARTNEREITA

4.

KV HANKKEISSA PAINOTETAAN KIINALAISIA JA MUITA AASIAN MAIDEN PARTNEREITA

5.

KV HANKKEISSA PAINOTETAAN AMERIKAN MAIDEN PARTNEREITA

7. Yhteistyö, näkyvyys

OE alueen kansainvälisen kehittymisen kannalta tärkeimmät yhteistyömuodot kv. näkyvyyden osalta on kirjattu seuraaviin väitteisiin. Järjestä ne mielestäsi oikeaan tärkeysjärjestykseen. Voit nostaa tai laskea lausetta klikkaamalla lauseiden vieressä olevaa nuolta. Perustele vastauksesi.

Linkki alueportaalin kv-karttaan (vaihtoehto 6.)

Laatikoiden alapuolella näkyy kooste saaduista vastauksista. Perustele

1.

YHTEINEN ESIINTYMINEN KANSAINVÄLISILLÄ MESSUILLA

2.

YHTEISET KANSAINVÄLISYYSTAPAHTUMAT OE ALUEELLA

3.

KOULUTUSORGANISAATIOIDEN KV OSAAMINEN KERÄTÄÄN TIETOKANTAAN, JOTTA MM. YRITYSPALVELUJA TARJOAVAT ORGANISAATIOT VOIVAT HYÖDYNTÄÄ SITÄ

4.

PERUSTETAAN YHTEINEN KANSAINVÄLISYYSFORUMI, JOSSA KESKUSTELLAAN JA JAETAAN TIETOA

5.

HUOLEHDITAAN KUNTIEN JA JULKISTEN TOIMIJOIDEN INTERNETSIVUSTOJEN KÄÄNNÖS ENGLANNINKIELISIKSI (MAHDOLLISESTI MYÖS MUUT KIELET)

6.

YLLÄPIDETÄÄN JA KEHITETÄÄN ALUEPORTAALISSA OLEVAA KV KARTTAA (KS. LINKKI)

8. Monitieteellinen kv. tutkimuskeskus

Väite: Pyhäjärvelle tulevan LAGUNA-tutkimuskeskuksen ympärille luodaan monitieteellinen kansainvälinen tutkimuskeskus

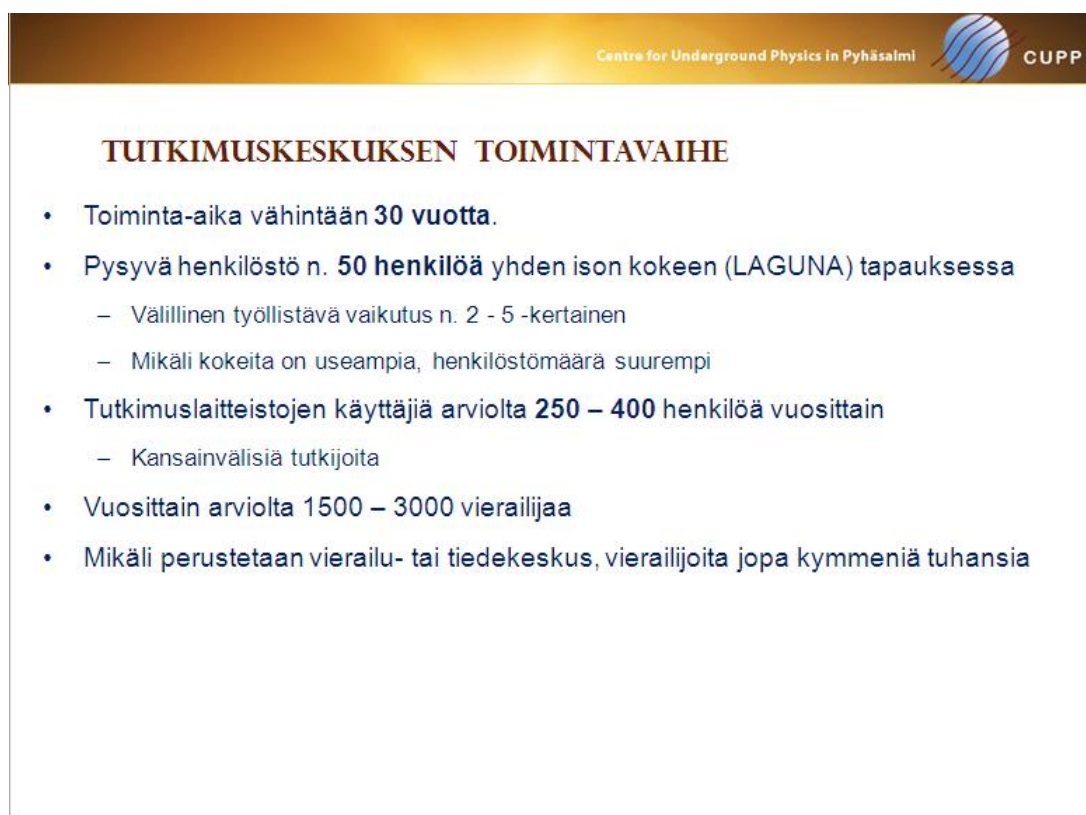
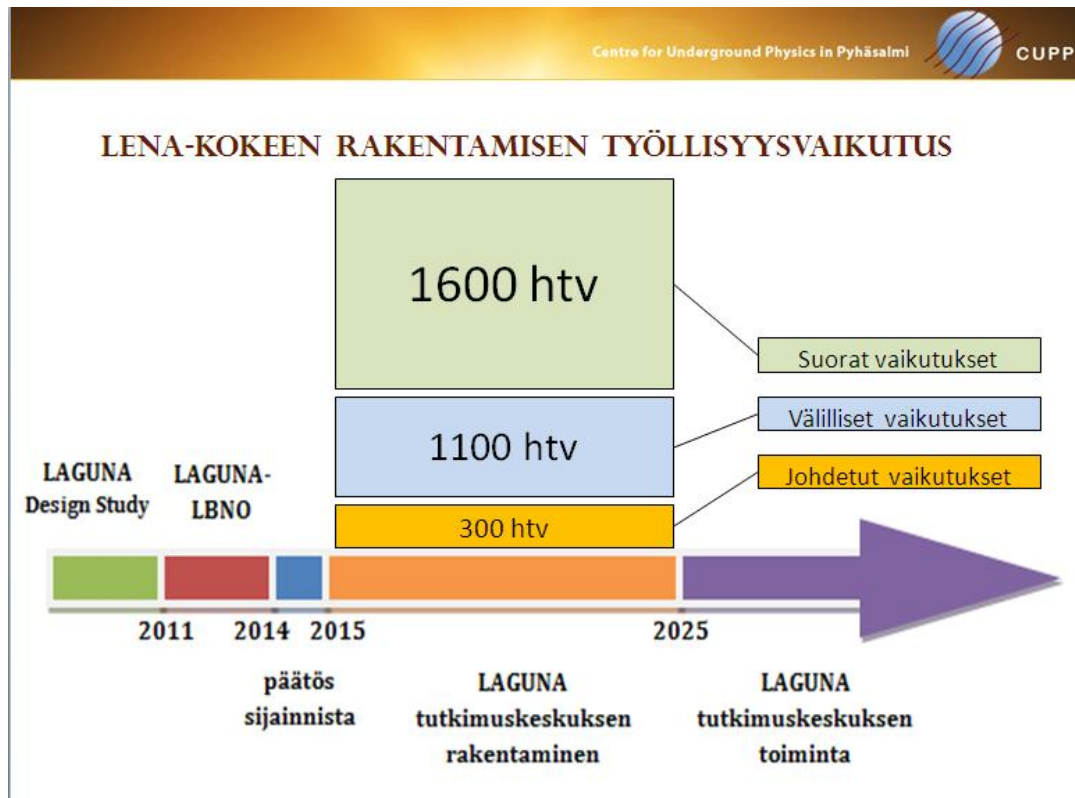
Vastaa rastittamalla mielipiteesi. Perustele vastauksesi

- Olen taipuvainen hyväksymään väitteen
 En ole taipuvainen hyväksymään väitettä

9. Koulutusorganisaatioiden ja yrityspalvelujen rooli

Pyhäjoen ydinvoimalan ja Pyhäjärven LAGUNA-tutkimuskeskuksen rakentamisen ja käynnistämisen, sekä sosiaali- ja terveysalan arvioidun työvoimapulan vuoksi alueelle tulevat ammattilaiset ja heidän perheensä asuminen, kotouttaminen, palvelut, koulutus ja työ on järjestettävä.

Mikä on koulutusorganisaatioiden ja yrityspalveluiden rooli?

MERKITTÄVIÄ KV. LABORATORIOITA

Tutkimuslaitos	Perustamis- vuosi	Kokeet lkm	Vakituinen henkilöstö	Vierailevat tutkijat (hlö / vuosi)	Vierailijat (hlö / vuosi)
CERN Geneva, Sveitsi	1953	14	2 400	10 400	40 000
Fermilab Batavia (IL), USA	1967	8	2 000	2 100	19 000
Gran Sasso L'Aquila, Italia	1987	15	60	750	8 000
SNOLAB Sudbury, Kanada	1999 (2009)	9	50	satoja	Science North 180 000
Kamioka Hida, Japani	1983	6	40	150	3 000

Gran Sasso vastaa kokoluokaltaan kaavailtua tutkimuskeskusta

SUOSITUKSIA TOIMENPITEIKSI ALUEELLISEN HYÖDYN MAKSIMOIMISEKSI

Kansainvälisten työntekijöiden ja vieraiden vastaanottaminen

- Perustetaan informaatio- ja palvelupiste
- Vieraskielisten peruspalveluiden tarjoaminen
- Huomioidaan monikulttuurisuus. Varmistetaan alueen toimijoiden englannin kielen taito.

Yritysverkostojen kehittäminen

- Kaupungin, seutukunnan ja maakunnan elinkeino- ja kehittäjätoimijoiden aktiivinen toiminta tiedon jakajina, kontaktien luojina eri tahojen välillä, aktiivisuus yritys-elämän kehittämisessä ja lupa-asioissa
- Järjestetään esittely- ja tiedotustilaisuuksia, seminaareja ja koulutusta

Sitoutuminen, yhteistyö ja rahoitus

- Edistetään asiaa yhtenä rintamana yhteisten päämäärien ja tavoitteiden mukaan
- Kehitetään toimivat verkostot ja selkeä työnjako eri kehittäjätoimijoiden välille

Saavutettavuus

- Kehitetään tiedon ja alueen saavutettavuutta.
- Varmistetaan helppo pääsy alueelle – liikennejärjestelyin ja -palveluin

SUOSITUKSIA TOIMENPITEIKSI ALUEELLISEN HYÖDYN MAKSIMOIMISEKSI

Tutkimustoiminta

- Vahvistetaan nykyistä tutkimustoimintaa ja edistetään uusien kokeiden saamista alueelle
- Monialainen TKI -toiminta nykyisen CUPP-laboratorion yhteydessä

Outreach-toiminta

- Laajennetaan CUPP-laboratorion nykyistä outreach-toimintaa
- Aloitetaan vierailukeskustoiminta aikaisessa vaiheessa

Majoitus- ja kokoustilat, palvelutarjonta

- Mahdollisuuksien tarjoaminen tilapäiseen ja pysyvään asumiseen
- Kokous-, majoitus- ym. tilat
- Erilaisten palveluiden tarjoaminen työntekijöille, käyttäjille ja vierailijoille tutkimuskeskuksessa ja lähialueella

Maankäyttö

- Varaudutaan hankkeen tukemiseen maankäytöllisesti
- Kehitetään kaivosaluetta ja varataan riittävästi tiloja erilaisille toiminnoille
- Selvitetään eri rahoitusmuodot hankkeen tukemiseen

2. KIERROKSEN KUTSUT JA VIESTIT

Kutsu Delfoi-järjestelmästä 22.11.2012

Arvoisa asiantuntija,

Delfoi-keskustelu Oulun Eteläisen alueen kansainvälisyys - yhteistyö toimijoiden välillä jatkuu toisella kierroksella tarkoituksena syventää ensimmäisellä kierroksella käytyä keskustelua. Tervetuloa verkkokeskusteluun tekin, jotka ette ensimmäiseen kierrokseen ehtineet mukaan. Keskustelu käydään anonyymisti, mielipiteitä ei henkilöidä missään vaiheessa.

Voit osallistua keskusteluun useina päivinä, seurata muiden vastauksia ja kommentoida muiden mielipiteitä. Voit vastata väitteisiin useissa erissä, muista kuitenkin joka kerta tallentaa vastauksesi.

Keskustelu on auki marraskuun loppuun 2012 saakka.

Tästä linkistä pääset mukaan keskusteluun ja rekisteröitymään ohjelmaan. Kun menet ensimmäisen kerran ohjelmaan, täytyy käyttäjäprofiilin tiedot, jotta pääset jatkossakin kirjautumaan ohjelmaan. Rekisteröintitietoja ei luovuteta eteenpäin.

<https://edelfoi.fi/joinpanel.page?panelId=95&hash=74772220-1c0d-4bda-9050-ada7efb8f194&join=1>

Terveisin
xxx

Sähköposti 26.11.2012

Hei,

Lähetin sinulle viime viikolla kutsun osallistua Delfoi-keskustelun toiselle kierrokselle. Jos et kuitenkaan ole saanut viestiä, pyydän ilmoittamaan jotta voin toimittaa kutsun uudelleen.

Viestin lähettäjänä näkyy edelfoi-system@otavaopisto.fi ja viestin aihe on ”Kutsu eDelfoi-paneeliin Oulun Eteläisen kansainvälisyys –yhteistyö toimijoiden välillä”.

Tulethan mukaan verkon kautta käytävään keskusteluun. Osallistuminen on mahdollista tämän viikon ajan.

Terveisin
xxx

Sähköposti organisaatioiden johdolle/hallinnolle 30.11.2012

Hei,

Delfoi-keskustelu ei ole edistynyt odotetulla tavalla.

Keskustelu rakentuu erilaisten asiantuntijaryhmien keskusteluna. Tässä keskustelussa pitäisi olla vastaajia erityyppisistä organisaatioista (2 asteen koulutus, lukio, AMK, yliopisto, tutkimus, yrityspalvelut). Vastaajissa tulisi olla edustettuna johto/hallinto, kansainvälisyys-asiantuntijat ja muut asiantuntijat.

Varmistatthän, että teidän organisaatiostanne on osallistuttu keskusteluun. Pidän keskustelun avoinna vielä itsenäisyyspäivän aattoon 5.12.2012 saakka.

Terveisin
xxx

Sähköposti 5.12.2012

Hei,

Keskustelu Oulun Eteläisen alueen julkisten toimijoiden yhteistyöstä kansainvälisyyden osalta on päättymässä. Vaikka keskusteluun osallistuneiden nimet eivät vastauksissa tule esille, organisaatiotasolla vastauksia voi seurata vastaajien roolijaon perusteella. Valitettavasti joistakin organisaatioista ei vielä ole vastauksia/kommentteja. Tällä kierroksella aiheita ei ole yhtä paljon kuin ensimmäisellä kierroksella, joten vastaaminen käy joutuisasti. Pidämme keskustelun auki vielä perjantaihin saakka.

Kiitokset teille, jotka olette jo keskustelussa käyneet. Joihinkin kommentteihin on pyydetty tarkennuksia, joten keskustelussa olisi hyvä käydä vielä uudelleen.

Terveisin

xxx

DELFOIKESKUSTELUN TOISEN KIERROKSEN AIHEET

Keskustelun osa 1

Arvoisa asiantuntija,

Kiitos Delfoi-keskustelun ensimmäiseen kierrokseen osallistumisesta! Keskustelu jatketaan toisella kierroksella tarkoituksena syventää käytyä keskustelua. Keskustelu käydään anonyymisti, mielipiteitä ei henkilöidä missään vaiheessa.

Keskusteluun voit osallistua useina päivinä, seurata muiden vastauksia ja argumentoida muiden mielipiteitä. Voit vastata väitteisiin useissa erissä, muista kuitenkin joka kerta tallentaa vastauksesi.

1a) Englanninkielinen koulutus, paikallinen väestö

Väite: *Paikalliselle väestölle on tarpeellista järjestää englanninkielisiä koulutusohjelmia.*

Vastaa valitsemalla mielipidettäsi vastaava painike. Voit perustella vastauksesi avoimeen kenttään kohdan 1c) jälkeen.

Ensimmäisen Delfoi-kierroksen väite: *Oulun Eteläisen alueella järjestetään englanninkielisiä koulutusohjelmia, jotka on suunnattu pääasiallisesti paikalliselle väestölle ja joissa osa opinnoista suoritetaan ulkomailla* sai tavoiteltavuudeltaan 9 kyllä ja 5 ei-vastausta. Väitteen arvioi todennäköisesti toteutuvan 7 vastaajaa, 8 vastaajaa ei uskonut sen toteutuvan.

TÄYSIN ERI MIELTÄ --- TÄYSIN SAMAA MIELTÄ

---   --   -   +/-   +   ++   +++

1b) Englanninkielinen koulutus, kaikki

Väite: *Oulun Eteläisen koulutusorganisaatioissa on tarpeellista järjestää kaikille avoimia (ei vain paikalliselle väestölle) englanninkielisiä koulutusohjelmia*

Vastaa valitsemalla mielipidettäsi vastaava painike. Voit perustella vastauksesi avoimeen kenttään kohdan 1c) jälkeen.

TÄYSIN ERI MIELTÄ --- TÄYSIN SAMAA MIELTÄ

---   --   -   +/-   +   ++   +++

1c) Englanninkielinen koulutus, ulkomaanjakso

Väite: *On tarpeellista, että englanninkielinen koulutusohjelma suoritetaan osittain ulkomailla*

Vastaa valitsemalla mielipidettäsi vastaava painike. Voit perustella kohtien a, b ja c vastauksiasi avoimeen kenttään kysymyksen alla.

TÄYSIN ERI MIELTÄ --- TÄYSIN SAMAA MIELTÄ

---   --   -   +/-   +   ++   +++

2. Askelmerkit, kansainvälinen korkeakoulukeskittymä

Delfoi-keskustelun ensimmäisellä kierroksella vastaajat arvioivat todennäköisyyttä seuraaviin väittämiin: *Oulun Eteläisen alueella vuonna 2025 ...*

- on kansainvälinen arvostettu korkeakoulukeskittymä ja alueella on kansainvälisten toimijoiden järjestämää koulutus- ja tutkimustoimintaa*
- koulutus- ja tutkimusorganisaatiot muodostavat kansainvälisesti esimerkillisen ja arvostetun verkoston*
- on perusopetuksen lisäksi vain toisen asteen koulutusta. Lähimmät korkeakoulut sijaitsevat Kokkolassa, Oulussa ja Jyväskylässä.*

Näistä väittämistä eniten todennäköisenä pidettiin kohtaa a: *Oulun Eteläisen alueella on vuonna 2025 kansainvälinen arvostettu korkeakoulukeskittymä.* Miten tavoitteeseen päästään?

Kirjoita 3 keskeisintä asiaa, mitä tulee tehdä tai tapahtua yhteistyön / organisoitumisen osalta:

- vuoteen 2015 mennessä?
- vuosina 2016 - 2020
- vuoden 2021 jälkeen

3 Yhteistyöverkostot koulutuksen ja tutkimuksen kehittämisessä

Missä yhteistyöverkostossa koulutuksen ja tutkimuksen kansainvälistä yhteistyötä olisi mielestäsi hyödyllisintä kehittää?

Siirrä verkostojen nimet niihin laatikoihin, joihin ne mielestäsi parhaiten sopivat. Voit käyttää samaa verkostoa useita kertoja. **Jos valitset "muu verkosto", tarkenna valintaasi tekstikentässä.**

Mitä on OIA, OEK, Botnia, Meripohjola ja Raahe -yhteistyö? Verkostojen esittelyyn pääset tästä. *Yhteistyöverkostot (LIITE 6).*

OEK	AIKUISKOULUTUKSEN KEHITTÄMINEN	II ASTEEN AMMATILISEN KOULUTUKSEN KEHITTÄMINEN	
Botnia			
OIA			
Meripohjola			
Raahe			
Muu verkosto, mikä?			
	LUKIOKOULUTUKSEN KEHITTÄMINEN	KORKEAKOULUOPETUKSEN KEHITTÄMINEN	
		TKI-YHTEISTYÖ ICT-ALA	TKI-YHTEISTYÖ PUUALA
	TKI-YHTEISTYÖ METALLIALA	TKI-YHTEISTYÖ HYVINVOINTIALA	
		TKI-YHTEISTYÖ MAANALAISFYSIKKA/CUPP/LAGUNA	
	TKI-YHTEISTYÖ LUONNONVARA-ALA	TKI-YHTEISTYÖ BIONENERGIA-ALA	
		TKI-YHTEISTYÖ YRITTÄJYYS/MIKROYRITTÄJYYS	TKI-YHTEISTYÖ MATKAILU JA KULTTUURIALA

4 Yhteistyö, vastualueet

Jotta yhteistyö onnistuu, on jokin organisaatio vastuutettava huolehtimaan, että ko. toiminta tulee tehdyksi. Minkä organisaation toimintaan eri aihealueet mielestäsi parhaiten sopivat? Vedä jokaiseen yhteistyömuotoa kuvaavaan laatikkoon mielestäsi siihen sopivin vastuorganisaatio

Ensimmäisellä Delfoi-kierroksella kysyttiin yhteistyön vetovastuiden jakamisesta eri yhteistyöalueilla. Osaan niistä saatiin selkeästi yhteneviä mielipiteitä. Seuraavaan on koottu ne vastualueet, joissa äänet jakautuivat useisiin organisaatioihin. Tarjolla ovat vain ne organisaatiot, jotka saivat ensimmäisellä kierroksella eniten pisteitä ko. vastualueen kohdalla.

4a)

Lukiot	OE-ALUEELLE TULEVAT KV VAIHTO-OPISKELIJAT, VASTUU SOPEUTTAMISESTA
II asteen ammatillinen koulutus	
ammattikorkeakoulut	
yliopisto	
	SUURHANKKEIDEN VAATIMAN KOULUTUSTARPEEN ENNAKOINTI

4b)

ammattikorkeakoulut	SOTE TYÖVOIMAN TARPEEN ARVIOINTI
seutukuntatoimijat	
	OE-ALUEEN KY-TAPAHTUMISTA JA VIERAILUISTA TIEDOTTAMINEN
	OE-ALUEEN TOIMIJOIDEN YHTEINEN ESIINTYMINEN KY MESSUILLA

4c)

Merkitse rastilla, minkä organisaation toimintaan seuraava aihealue mielestäsi parhaiten sopii?

Alueen valmiuden edistäminen maahanmuuttajien vastaanottoon sopii mielestäni parhaiten....

- Seutukuntatoimijat
- OE alueen lukiot
- II asteen ammatillinen koulutus, Jedu

4d)

OEK-toimijoiden TKI-hankkeiden kokonaisuuden (hankesalkku) koordinointi ja arviointi sopii mielestäni parhaiten....

- Seutukuntatoimijat
- Ammattikorkeakoulut
- Yliopisto

4e)

Vastuu maahanmuuttajakoulutuksen koordinoinnista sopii mielestäni parhaiten....

- Lukiot
- II asteen ammatillinen koulutus, Jedu

4f)

Laguna-hanketta tukevan metalli- tai muun ammattialan koulutuksen järjestäminen vastuu sopii mielestäni parhaiten....

- Lukiot
- II asteen ammatillinen koulutus, Jedu
- Ammattikorkeakoulut

4g)

OE alueelle tulevat kv. vaihto-opiskelijat, vastuu yhteisestä foorumista vastuu sopii mielestäni parhaiten....

- Ammattikorkeakoulut
- Yliopisto

5 Monitieteellinen kansainvälinen tutkimuskeskus

Ensimmäisellä kierroksella väite: *Pyhäjärvelle tulevan LAGUNA-tutkimuskeskuksen ympärille luodaan monitieteellinen kansainvälinen tutkimuskeskus sai 14 / 15 ääntä (93 %).* Kommenteissa tuli useassa kohdin esille muiden tutkimusalojen liittäminen ja tutkimuskeskuksen hyödyntäminen muunkin tutkimuksen keskittymänä.

a) Mitä monitieteellinen kansainvälinen tutkimuskeskus voisi Oulun Eteläisen alueella tarkoittaa sisällöllisesti ja toiminnallisesti?

b) Millä nykyisistä tutkimusaloista on liittämäpintaa Lagunaan ja mitä uusia tutkimusaloja mielestäsi voi tulla kysymykseen?

6 Konkretia Lagunasta

Mitä Oulun Eteläisen alueella konkreettisesti tapahtuu, jos/kun Laguna toteutuu?

Pohdi vastauksessasi missä monitieteellinen kansainvälinen tutkimuskeskus sijaitsee, miten monitieteellisen tutkimuskeskuksen ympäristöä hyödynnetään, keskittyykö TKI-toiminta Pyhäjärvelle, toimivatko tutkimusryhmät sieltä käsin vai onko alueella toimijoiden verkosto kuten ennenkin, onko toimintoja keskitetty johonkin, jne.

7 Organisaatioiden strategiat ja toimintasuunnitelmat

Seutukunnalliset yrityspalvelut auttavat yrityksiä verkostoitumaan, jotta niillä on mahdollisuuksia menestyä suurhankkeiden ympärillä käytävissä tarjouskilpailutuksissa.

Mitä Lagunasta ja/tai muista alueen suurhankkeista on kirjattu/tullaan kirjaamaan organisaatiosi ensi vuoden toimintasuunnitelmaan ja strategiaan 2013-2016 ja mitä käytännön toimia tämä tarkoittaa?

DELFOIKESKUSTELUN TOISEN KIERROKSEN AIHEET

Keskustelun osa 2

1 Yhteinen kansainvälisyysfoorumi

Keskustelun ensimmäisellä kierroksella vastaajat näkivät tärkeäksi yhteisen kansainvälisyysfoorumin perustamisen. Foorumissa jaetaan tietoa ja kehitetään organisaatioiden kansainvälistä yhteistyötä. Yhteinen esiintyminen kansainvälisillä messuilla, yhteiset kansainvälisyystapahtumat OE alueella, tapahtumista tiedottamisen kanava, mahdollinen yhteinen materiaali, kansainvälisen osaamisen kartan ylläpito, jne.

Oulun Eteläisen kansainvälisyysfoorumin koollekutsujaksi sopisi mielestäni parhaiten:

Kirjoita tekstikenttään, kuka/etkä omasta organisaatiostasi olisi sopivin henkilö yhteiseen kansainvälisyysfoorumin jäseneksi? (Antamasi nimi ei näy muille vastaajille)

2 Kansainvälisten yhteyksien kartta

Väite: *Kansainvälisten yhteyksien kartta on hyödyllinen ulkomaille lähtöä suunnittelevalle.* Merkitse rastilla mielipiteesi väitteestä alla olevaan valikkoon. Voit perustella vastauksesi tekstikenttään kysymyksen alla.

Oulun Eteläisen alueportaalissa oleva kansainvälisen osaamisen kartta on tehty avuksi ulkomaille lähtöä suunnitteleville tai ulkomailta kontaktia hakevalle. Kartta sisältää Oulun Eteläisen alueen julkisten toimijoiden kansainvälisiä yhteyksiä ja kohteista lisätietoa antavien henkilöiden yhteystiedot. Karttaan pääset *tästä*

3 Opintojaksot verkossa

Väite: *Oulun Eteläisen koulutusorganisaatiot toteuttavat vuonna 2020 useita yhteisesti toteutettuja opintojaksoja verkossa.*

Merkitse rastilla mielipiteesi väitteen tavoiteltavuudesta alla olevaan valikkoon. Voit perustella vastauksesi avoimeen tekstikenttään kysymyksen alla.

Yhteistyö koulutusorganisaatioiden välillä on kehittynyt niin, että organisaatiot hyödyntävät toistensa tuottamat verkko-opintojaksot omassa opetuksessaan soveltuvin osin myös eri koulutusasteilla

4 Vaihto-opiskelijoiden osaaminen

Ensimmäisellä kierroksella väitteen: *Koulutusorganisaatiot sopivat käytännöistä, joilla saadaan kansainvälisessä vaihdossa olleiden osaaminen koko alueen hyödyksi* katsoi tavoiteltavaksi 93 % ja todennäköiseksi 80 % vastaajaa. Mitä nämä käytännöt mielestäsi voisivat olla?

5 Englanninkieliset nettisivut

Ensimmäisellä kierroksella nousi yleisesti esille tarve tehdä Oulun Eteläisen alueesta houkuttelevat englanninkieliset nettisivut.

Minkä organisaation katsot olevan sopivin ottamaan vastuun nettisivujen tuottamisesta? Tekstikenttään voit kertoa mielipiteesi, millä resursseilla ehdotat nettisivut tehtäväksi.

6 Kansainvälisen projektitoiminnan osaamisen kehittäminen

Ensimmäisellä kierroksella kansainvälisen projektitoiminnan yhteistyömuodot pyydettiin laittamaan tärkeysjärjestykseen. 17 vastaajaa 20 kysymykseen vastanneesta (85%) oli valinnut tärkeimmäksi: *Kansainvälisen projektitoiminnan osaamista kehitetään järjestämällä koulutuksia alueella, esim. FP7 ja uusi rahoitusohjelmakausi.*

Mikä organisaatio mielestäsi on sopivin ottamaan tästä koordinoituvastuun? Valitse merkitemällä rasti mielestäsi sopivimman organisaation kohdalle. Voit perustella vastauksesi avoimeen tekstikenttään kysymyksen alla

7 Koulutuksen kehittämistiimi

Ensimmäisellä kierroksella väitettä: *Oulun Eteläisen alueen kansainvälisestä koulutuksesta ja sen kehittämisestä vastaa tiimi, johon voi kuulua ammattiopettajien lisäksi opetettavan aineen muita asiantuntijoita, tutkijoita, opettajia eri koulutusasteilta ja elinkeinoelämän toimijoita* piti 93 % vastaajista tavoiteltavana ja 65% todennäköisenä.

Mikä organisaatio mielestäsi tulisi vastuuttaa kutsumaan koulutuksen kehittämistiimi koolle? Vastaa tekstikenttään kuka/ketkä omasta organisaatiostasi ovat sopivia henkilöitä tiimin jäseniksi? (Antamasi nimet eivät näy muille vastaajille)

YHTEISTYÖVERKOSTOJEN ESITTELY

OIA

Oulun Innovaatioallianssiin kuuluvat Oulun yliopisto, VTT, OAMK, Oulun kaupunki ja Technopolis. Sopimukseen perustuvan yhteistyön tavoitteena on vahvistaa strategista yhteistyötä sopimusosapuolten kesken, suunnitella ja toteuttaa innovaatiotoimintaa, tutkimusta ja korkeampaa koulutusta sekä niihin perustuvaa yritystoimintaa tukevia kehittämishankkeita sekä vahvana verkostona kehittää kumppanuutta valtion ja sen aluehallinnon kanssa.

OEK

Oulun Eteläisen alueen koulutus-, tutkimus-, kehittämis- ja innovaatioyhteistyötä koskevan puitesopimuksen osapuolina ovat Oulun yliopisto/ Oulun Eteläisen instituutti, Centria/ Ylivieskan yksikkö, OAMK/ Terveysalan Oulaisten yksikkö, Jokilaaksojen koulutuskuntayhtymä sekä Pohjois-Pohjanmaan kesäyliopisto/ Ylivieskan ja Pyhäjärven toimipaikat. Yhteistyön keskeiset tavoitteet ovat koulutus- ja TKI-toimintojen kehittäminen m. yhteisen henkilöstön sekä yhteisten toimitila-, tutkimusinfrastruktuuri- ja rahoitusresurssien osalta, yhteistyön kehittäminen kansainvälisissä verkostoissa, uusien tuote- ja liiketoimintaideoiden synnyttäminen kehittämistyön tuloksena, tutkimus- ja kehittämisspalvelujen tuottaminen yrityksille ja eri organisaatioille sekä osaamisen ja osapuolten yhteistyön kehittäminen kaikilla yhteistoiminnan osa-alueilla.

Botnia

Yhteistyön kumppanuussopimuksen ovat allekirjoittaneet Centria ammattikorkeakoulu, Jokilaaksojen koulutuskuntayhtymä, Jyväskylän yliopisto/ Kokkolan yliopistokeskus Chydenius, Keski-Pohjanmaan koulutusyhtymä ja Oulun yliopiston/ Oulun Eteläisen instituutti. Tavoitteena on vahvistaa alueen korkeakoulutuksen kilpailukykyä uudistamalla toiminnallisia rakenteita sekä hyödyntämällä yhteisiä voimavaroja. Lisäksi tavoitteena on edistää koulutusyhteistyötä eri koulutustasojen välillä luomalla työelämälähtöisiä koulutusväyliä sekä vahvistaa alueellista tutkimus-, kehitys- ja innovaatiotoimintaa professuureilla, tutkimushenkilöstöllä, yhteisillä kehittämishankkeilla sekä yhteisellä infrastruktuurilla.

Meripohjola

Meripohjola on Pohjanmaan, Keski-Pohjanmaan ja Pohjois-Pohjanmaan toimijoiden verkosto. Verkostoon kuuluvat alueen koulutus- ja tutkimusinstituutiot, julkinen sektori ja elinkeinoelämä. Tämä luo hyvän pohjan synnyttää toimijoiden vahvoja verkostoja ja konkreettista toimintaa. Ulkoinen yhteistyö toteutetaan integroimalla toiminta Bothnian Corridorin, Perämerenkaaren sekä Barentsin ja Luoteis-Venäjän toimijoiden ja verkostojen kanssa.

Raahe

Nykyisin osaamiskeskusyhteistyössä Raahe on mukana Prometal/ Meriklusterin toiminnassa. Raahessa oleva yliopistollinen toiminta on Oulun Eteläisen instituutin hallinnoimaa. Raahessa toimii lisäksi useita ammatillisen toisen asteen organisaatioita ja OAMK:n Raahen kampus.

KANSAINVÄLINEN OULUN ETELÄINEN

VUONNA 2020

Alueen koulutus- ja tutkimusorganisaatiot muodostavat kansainvälisesti korkeatasoisen ja vetovoimaisen verkoston.

Alueella on kansainvälisten toimijoiden järjestämää koulutus- ja tutkimustoimintaa.

Keskeisinä kansainvälisen tutkimusyhteistyön aloina ovat neutriinofysiikka, tulevaisuuden tuotantoteknologiat ja mikroyrityisyys.

Taustana

- Sekä Oulun Eteläisen alueen julkisten toimijoiden kansainvälisen toiminnan nykytilasta 2012 ja tutkimus kansainvälisen toiminnan strategisia linjauksista 2013. www.oel.fi
- Korkeakoulujen kansainvälistymisstrategia 2009-2015, OPM. www.minedu.fi
- OEK-toimijoiden kansainvälistymisstrategiat (organisaatioiden omat web-sivustot)

OULUN ETELÄISEN KORKEAKOULUKESKUS

KANSAINVÄLISEN TOIMINNAN
STRATEGISET LINJAUKSET
2013 – 2020

Ylivieskan ja Pyynejärven toimipaikat

www.ouluetelainen.fi

UUTINEN KEMERUN

MIKSI KANSAINVÄLISTYÄ?

Kansainvälisyys ja sen edistäminen on alueen taloudellisten ja kulttuuristen etujen mukaista.

Vetovoimainen alue vetää puoleensa ulkomaisia korkeasti koulutettua työvoimaa, tutkijoita, opettajia, opiskelijoita ja ulkomaisia investointeja.

Verkottamalla kansainvälisesti korkeakoulut vahvistavat toimialueensa kehityspotentiaalia ja kilpailu- ja innovaatiokykyä.

Kv. yhteistyö on keino parantaa laatua, poistaa epäoleellisia toimintoja ja koota kotimaisia ja kansainvälisiä varoja yhteisiin hankkeisiin.

Ulkomainen tutkija-, opiskelija- ja opettajakunta tuo mukanaan uutta osaamista ja uusia vaikutteita.

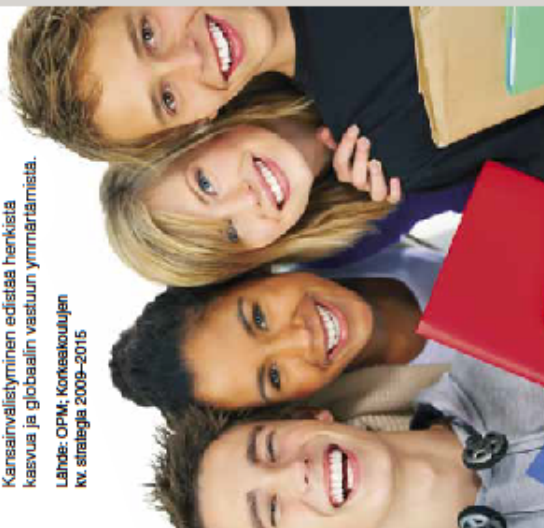
Ulkomailla tapahtuva opiskelu ja työskentely parantavat kielitaitoa ja lisäävät kulttuurien ja yhteiskuntien keskinäistä ymmärrystä.

Kansainvälinen liikkuvuus mahdollistaa työskentelyn ja verkostoitumisen osavien kumppanien kanssa.

Kansainvälistyminen edistää henkistä

kasvua ja globaalin vastuun ymmärtämistä.

Lähde: OPM, korkeakoulujen kv. strategia 2009–2015

STRATEGISET TAVOITTEET

Aidosti kansainvälinen Oulun Eteläisen korkeakoulukeskus

Opiskelija- ja henkilöstöliikkuvuuden lisääminen, ulkomaalaisten vierailujen laajempi hyödyntäminen.

Kansainvälinen koulutus ja sen kehittäminen, koulutusinnovaatiot.

Kansainvälisesti vetovoimainen Oulun Eteläisen koulutus- ja tutkimusorganisaatioiden verkosto

Kansainvälisesti näkyvä Oulun Eteläinen.

Kansallinen ja kansainvälinen verkostoituminen.

Ulkomaalaisten projektityöntekijöiden rekrytointi.

Kansainvälisen projektitoiminnan osaamisen kehittäminen.

Monikulttuurinen Oulun Eteläinen

Kansainvälisempi koulutuskeskittä ja alue.

Kotikansainvälistyminen.

TOIMENPITEET

Perustetaan yhteinen kansainvälistymisen tiimi ja resursoidaan sen toiminta. Tiimi edistää alueen kv. koulutusta, tutkimusta ja kehittämistoimintaa ja vahvistaa organisaatioiden yhteistyötä.

Vahvistetaan organisaatioita monikulttuurisuuteen ja järjestetään koulutusta myös englanninkielisessä, sisällytetään englanninkielisiin koulutusjaksoihin ulkomaanjakso.

Tuotetaan yhteisiä opintojaksokoja verkkoon yli koulutusstrategioiden.

Sovitaan käytännöistä, joilla saadaan kv. vaihdossa oleiden osaaminen koko alueen hyödyksi.

Tuetaan koulutuksen keinoin maahanmuuttajia juurtumaan alueelle ja työllistymään alueen yrityksiin.

Perustetaan yhteinen kansainvälisyystoimuri, jossa jaetaan tietoa ja kehitetään organisaatioiden kv. yhteistyötä. Sovitaan strategisten tavoitteiden seurannasta ja seurantamittareista vuoden 2013 aikana.

Rakennetaan tehokkaasti yhteistyöverkostoja kansallisten ja kansainvälisten kumppaneiden kanssa.

Huolehditaan, että alueen merkittävät kv. hankkeet (mm. LAGUNA) ja niiden edistäminen on jokaisen OEK-organisaation strategiassa viimeistään vuonna 2014.

Järjestetään projektitoiminnan asiantuntijaseminaareja ja esiinnyttäen yhdessä kansainvälisillä messuilla.

Tuetaan alueen kuntia ja muita julkisia toimijoita vieraskielisten internetsivujen ja maahanmuuttajille suunnatun kotouttamismateriaalin toteuttamisessa.

Vahvistetaan organisaatioiden kv. osaamista ja valmiuksia ottaa vastaan ulkomaalaisia vieraita.